

TİRŞİK

ÇUKUROVA YEREL DERGİSİ

■ Ocak-Şubat-Mart 2009 ■ Sayı: 18

**Andırın'dan
Çukurova'ya...**

ALÇAM

İnş. Taah. Ltd. Şti.

İsmail ARSLAN

“Mutlu Yarınlarınız için Sıcak Yuvalar”...

Tel: 0322. 459 75 64-65 - 459 78 59 Fax: 458 96 92

Reşatbey Mah. 62003 Sk. Gizer Apt. No.9 K.1 D.2 Seyhan/ADANA

e-mail: alcam_insaat@hotmail.com

TİRŞİK

ANDIRIN VE ÇUKUROVA YEREL DERGİSİ

Andirin Gelişim Platformu Adına İmtiyaz Sahibi
Ahmet NARİNOĞLU

Genel Yayın Koordinatörü
Salih ZENGİN

Yazı İşleri Müdürü
Gökhan GÖK

Yayın Kurulu
Ahmet NARİNOĞLU
Hüsnü KARCI
H. Salih ZENGİN
Tahsin SARIBIYIK
Celil ÇINKIR
Cumali YAŞAR

Abone, Reklam Ve Halkla İlişkiler
Rahmi GÜRLEK
İskender ZENGİN

Adres
Eski Osmanlı Sok. Dilan Sit.
A Blok No:8 K.6 D.11
Mecdiyeköy / Şişli - İstanbul

Telefon
0212 273 02 46

Web Adresi
www.andirin.org.tr

e-posta
andiringelisimder@gmail.com

Yayın Türü
Yerel Dergi

Grafik-Tasarım
Yeşim Karakoç

Baskı
Mart Matbaacılık Sanatları Tic. ve Ltd. Şti.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

İçindekiler

- 4 Sivil Toplum Dosyası - Dernekler
- 9 Şehite Son Görev
- 10 Haberler
- 14 Mersin-Hambalis-Murt
- 17 Çukurova Yemekleri
- 18 Kaybolan Zanaatlar
- 19 Çukurova Boyacıları
- 20 Proje Dünyası
- 21 Gökahmetli Köyü
- 22 Çocuklarda Doğa Eğitimi
- 24 Röportaj: Ahmet Yayıcıoğlu
- 27 Çukurova Destanı
- 28 Cumali Yaşar
- 30 Ahmet Narinoğlu Hakkında
- 32 Çukurova'nın Çocukları
- 35 Andirin Kültüründen Çeşitlemeler
- 36 Andirin'in Yazılmamış Tarihi
- 37 Yaşar Kemal
- 39 Celal Karslı
- 41 Akdeniz'en İki İncisi
- 42 Çukurovalı Aşıklar
- 44 Değirmen
- 46 Yazı Dersleri
- 47 Yayla Kültürü ve Geleneği
- 48 Barış Kabalcı
- 50 Aşıkların Gözyaşı

Platform'dan

TİRŞİK'TEN ÇUKUROVA'YA...

Çukurova'nın Torosların Çukurova'ya bakan yamaçlarında yetişen koyu yeşil pancara benzeyen yaban bitkisi.

Kuş konmaz hayvan yemez bilmeden yaklaşan anlamaz. Bilen koparmaz. Ağulu yeşil ot. Sonbaharda başlar, ılıman Akdeniz kışında yetişir. Baharlara dek sürer. Torosların yükseklerinde yaza kadar ulaşır.

İnsanoğlu tirşik pancarını sabırla akılla işleye işleye, zararsız hatta faydalımı faydalı

Bir yiyecek haline dönüştürür. Ondan şifalar buluruz. Andirinde bilinen tirşik konargöçer (göç kültürü ile) Toros yamaçlarına ve Çukurova düzüne yayılır.

Bugün Tirşiği Kadirli, Osmaniye, Ceyhan, Tarsus, İskenderun ve Adana bilir.

Her kış geldiğinde bilinir ve aranır.

Tirşik artık Çukurova'nın doğal yiyeceği olmuştur. İlık kış meltemleriyle nemli topraklarda güneşi yiye yiye büyür. İnsanoğlu taze iken koparır. Kökü kalır. Böylece yüzyıllardır kaybolmaz, yaşar. Hem kendi kaybolmaz hem kültür aracı olarak yaşar yüzyıllar boyu. Toplumumuzun ortak değeri olur. Kendimiz olur.

Tirşik coğrafyanın, kültürün, toplumsal yaşamın ortak unsuru haline gelir. Tirşik Çukurova'nın tanıtım aracı olur.

Böylesi bitki yani tirşik ortak kültür değeri olunca bugün yaşatmak istediğimiz kültür değerlerimizden biridir. Söze, yazıya, dile dökülür. Sanata, edebiyata malzeme teşkil eder. Ortak tanınma, tanışma aracı haline gelir. Dilimiz olur, sesimiz olur, yazımız olur, döner dolaşır dergimiz olur.

Tirşik şimdi Çukurova'da ortak, kültür ve yaşam değerlerimizi yaşatma çabasının adı olmuştur. Bu çabanın paylaşıldığı platform, yani dergi evlere, iş yerlerine kurumlara, bürolara, okullara, ortak mekanlara konuk olacak. Dost, bizden biri, içimizden biri olacak.

Tirşik dergisi gelmediğinde yokluğu hissedilirse ve aranırsa o zaman yer etmiş demektir. Ekmek su gibi ihtiyaç olmasa da yokluğu hissedilen bir ihtiyaç olmalı. Çabamız bunun için. Tirşik dergisini böylesi nitelik ve kaliteye ulaştırmak da bize düşer.

Size de okumak, sahiplenmek, yaşatmak düşer.

Çukurova'da Sivil Toplum

Sivil toplumların gücünü inkâr eden var mı? Yeni yönetim gerçeğimiz artık. Hayatımızın vazgeçilmez parçası oldu. Sivil toplum kuruluşları ne zaman dara düşsek imdadımıza koşarlar. Hele gurbette, hele şehirlerde sivil toplum kuruluşları dayanışmamızın, iş birliğimizin birlikteliğimizin sembolü ve ölçüsü olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında güneyde yani Çukurova'da sivil toplum kuruluşları hem azdır hem de yetersizdir.

Güneyde sivil toplum kuruluşlarının azlığı ve zayıflığını neye bağlayabiliriz? Bu durum tarihsel, kültürel, sosyolojik psikolojik araştırmalarının yapılması neticesinde anlaşılacaktır. Yoksa bilinen klasik söylemler konuşma olarak kalır. Mesela; bölge sıcakmış, verimliymiş, insanlar birbirine muhtaç değilmiş, zenginlik varmış, aşırı göç oluyormuş gibi bilinen açıklamalar yeterli olmaz. Mutlaka inceleme ve araştırmaların yapılması gerekir. Konunun bu yönünü uzmanlarına bırakarak diğer yönüyle ilgilenmek istiyoruz. Yani Çukurova bölgesindeki sivil toplum kuruluşlarını tanıtmak istiyoruz. Bunu da sırayla yapacağız.

Önce Andırın'dan başlıyoruz. Andırın'ın Çukurova'da öne çıkan farklı yanları var.

- İlçede yaşayan nüfusun üç katı göç verdi.
- Göç büyük oranda Çukurova kentlerine oldu.
- Niteliği itibarıyla eğitilmiş, mesleki göç verdi.
- Buldukları kentlerde sivil toplum örgütlenmelerine gittiler.

Bu yönleriyle Andırın'a öncelik vermekteyiz. Araştırmalarımızda hem ilçenin veya kentin içinde yaşayan sivil toplumları, hem de göç edilen yerdeki sivil toplumları tanıtıyoruz. Böylece oranın sivil toplum kapasitesini görmüş oluyoruz. Bunun tahlillerini de yaparak orayı daha kolay tanıtmaya çalışıyoruz.

Çalışmanın eksiklerini şimdiden kabul ediyoruz. İlk de olsa böyle bir çalışmaya cesaret etmekle eksiklerimizin yeni araştırmalarla tamamlanacağına inanıyoruz.

Adana Andırın Derneği

Soner KESME

Adana Andırınlılar Kültür ve Dayanışma Derneğimiz 1991 yılında o zaman Adana'da bulunan Ahmet MİRİK, Merhum Atilla RIŞVANOĞLU, Meryem ZÜLFİKAROĞLU ve A.Naim Çetin gibi hemşerilerimizin katkı ve desteğiyle Dr. Nejat YAYCIOĞLU'nun Başkanlığında kurulmuştur.

Derneğimiz; Adana'da bulunan Andırın'lılar arasındaki iletişimi sağlamak; yardımlaşma, dayanışma, zaman zaman kişisel veya toplu olarak bir arada olma, Andırın ilçesi'nin tarihi güzelliklerini, sosyal, kültürel ve tarihi değerlerini koruma, tanıtmak, geliştirme ve bu konuda Andırın'lıları ve Andırın'ı sevenleri bir araya getirme, tanıştırmak, kaynaştırma, mutlu veya mutsuz günlerinde yine beraber

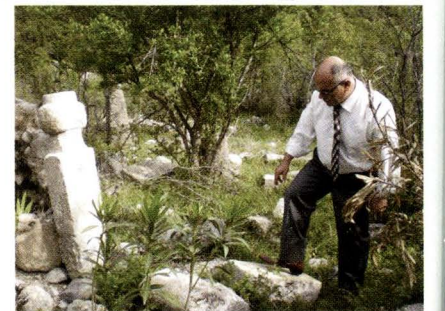
olmayı sağlama, sorunlarını paylaşma, eğitim, sağlık, barınma gibi konularda ihtiyacı olanlara yardımcı olma, değişik yönleriyle Andırın Kültürü'nü yaşamayı ve yaşatmayı amaçlamaktadır.

Dr. Nejat YAYCIOĞLU 1991-1994, A.Naim ÇETİN 1995-1996, Misal BOLAT 1996-1998, Ali GÜRBÜZ 1998-2000, Kadir İNCİKLİ 2000-2001, Tahsin SARIBIYIK 2001, S.Yıldırım RIŞVANOĞLU 2001-2006, Misal BOLAT 2006-(devam etmektedir)

Kurulduğu günden bu yana dernek başkanlığını yapmışlardır. Dernek başkanlığı, yönetim kurulu üyeliği yapanlara katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Özellikle Derneğimizin kurulum aşamasındaki özverisinden dolayı Dr. Nejat YAYCIOĞLU Bey'e, derneğimizin şu anki yerinin satın alınmasında özverisini esirgemeyen Ali GÜRBÜZ amcamıza ve dernek binasının ilk tefrişatına katkılarını esirgemeyen Dr. Kadir İNCİKLİ'ye teşekkür ediyoruz.

Derneğimiz değişik zamanlarda hemşerilerimizin tanışması, kaynaşması için aynı sektörlerde çalışan meslek gurupları, mahalle toplantıları, aile ziyaretleri yapmaktadır. Adana yöneticileri derneğimize sık sık ziyaretler yaparak çalışmalar hakkında bilgiler sunmaktadır. Derneğimiz kamuoyunun oluşmasında önemli yer tutmaktadır.

Ankara-Andırınlılar Eğitim, Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (ANDAY)

Ramazan PÜSKÜLLÜ

Andırın Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği (ANDAY) Ankara'da memurluk yapan Yusuf Kenan Arslan, Hatice Çatalbaş, Davut Çuhadar, Cemil Gökahmetoğlu, Hüseyin Cahit Gökçen, Hasan Kayran, Salih Karakısa, Mustafa Keleş, Mehmet Kodal, Mehmet Öksüz, Dr. Ali Sarıbiyık, Mustafa Şahin ve Ali Sarıbiyık olmak üzere 13 kişi tarafından 1992 yılında kurulmuştur.

Derneğin amacı

Üyelerinin sosyal ve kültürel sahada kalkınıp gelişmesine, yardımlaşma ve dayanışmasına yardımcı olmak, üyeler arasında birlik ve

beraberlik ve kardeşlik duygularını geliştirmek; Andırın'ın tabii, kültürel ve tarihi değer ve güzelliklerini meydana çıkarmak, araştırmak, yaşatmak, tanıtım ve reklamını yapmak; maddi-manevi ve ekonomik kalkınmasına, gelişmesine ve imarına çalışmak, bu ve benzer konularda proje çalışmaları yapmak, ilgili özel ve tüzel kişilere sunmak ve sonuçlarını takip etmek.

Milli kültür değerlerimizin de korunması ve tanıtılmasına hizmet ve bu yöndeki çalışmalarına yardım etmektir.

Üyelik

Medeni hakları kullanma ehliyetini haiz, 18 yaşını ikmal etmiş olup da 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 4. maddesine göre dernek kurmaları yasaklanmış olanlar dışında, Andırın ilçesi sınırları içinde doğmuş veya Andırın

nüfusuna kayıtlı veya Andırın'da ikamet etmiş olan herkes üyelik, başvuru formunu tanzim edip üç adet fotoğraf ile müracaat ederek Derneğe üye olabilmektedir. Kuruluşundan itibaren derneğin yönetiminde ve denetiminde değişik dönemlerde görev

olarak her türlü maddi ve manevi fedakarlık örneği sergileyen hemşerilerimiz aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Güzel ilçemize vermiş oldukları hizmetlerden dolayı kendilerini kutluyoruz.

Dönemlere göre görev alma dağılım tablosu

Adı Soyadı	Başkan	İkinci Başkan	Genel Sekreter	Sayman	Üye	Denetim
Mehmet Öksüz	6					
Hüseyin Cahit Gökçen				6		2
Ali Sarıbiyık	1	3	3			
Ahmet Sarıbiyık						6
Mustafa Keleş		3			1	1
Yakup Arslantaş			3			1
Abdurrahman Gök			1	1		
Mustafa Alakabak					2	3
Şerife Çitiloğlu					3	1
Cemil Gökahmetoğlu		1				1
Ramazan Püsküllü	1	1				
Ali M. Cıngıloğlu						2
Davut Çuhadar					1	
Hatice Çatalbaş					1	
Ahmet Gök						1
Hakan Kayran					1	
Mehmet Kodal						1
Veysi kayran			1			1
Yusuf Kenan Arslan					1	

Kurucu üyelerimizden Yusuf Kenan Arslan ve Cemil Gökahmetoğlu aramızdan ayrılmışlardır. Kendilerine Allahtan rahmet diliyoruz.

Faaliyetler

Derneğimizin kurulduğu günden beri dernek tüzüğü'nün amaçları doğrultusunda; Ankara'daki hemşerilerimizin beşeri ilişkilerini çeşitli etkinliklerle gündemde tutmaktadır. Muhtelif zamanlarda Ankara'daki hemşerilerimizin birbirlerini tanımasını için yemekli toplantılar organize edilmektedir. Hemşerilerimizin acı ve tatlı günlerinde yanlarında olunmakta, güzelliklere ve üzüntülere ortak olunmaktadır.

Andırın ilçemiz için neler yapılabileceği geniş platformlarda tartışılmakta sorunlar her fırsatta dillendirilmektedir.

Dernek merkezinin Ankara'da olması nedeniyle ilçemizin ve kişilerin ferdi meseleleri için TBMM ve resmi kurumlarla olan konularda girişimlerde bulunmaktadır.

İstanbul ve Adana dernekleri ile yapılan temas ve işbirliği çerçevesinde toplantı ve panellerle katılım sağlanmaktadır. Andırın sivil toplum kuruluşların yapmış oldukları organizasyonlarda Ankara da gerekli girişimleri yaparak destek sağlamaktadır.

Gurbetteki Andırın

www.andirinli.org. web sitesini kurarak Türkiye'deki hemşerilerimizin isim ve adreslerinin toplanması arzu edilmekte ve her ilde bir temsilci sağlanması gayreti güdülmektedir. İlçemizin nüfusunun yarından fazlası deyim yerindeyse gurbette yaşamlarını sürdürmektedir. Ekonomik gerekçeler dost ve arkadaşlarıyla olan iletişimlerde de kopukluklara neden olabilmektedir. Web sitemizde geçmişteki arkadaşlarımıza ulaşma imkanı da yaratılmıştır.

2006 adrese dayalı nüfus sayımına göre Ankara da 14 yaşın üzerinde 1081 Andırınlı hemşerimiz ikamet etmektedir. Derneğimiz web sitesi kayıtlarında 1530 hemşerimiz bulunmaktadır. Bunlardan 600 tanesinin Anakara da yaşadığı tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş ve ilçelerini temsilen kurulan sivil toplum kuruluşları ile sıkı diyaloga devam edilerek ilçemiz temsil edilmektedir.

Çukurova ile olan bağımız dikkate alınarak bölgedeki Ankara sivil toplum kuruluşları ile ortak organizasyonlarda yer alınmakta ve ilişkilerin geliştirilmesi için azami gayret gösterilmektedir.

Derneğimiz ilçemizin doktoru olarak nam salmış olana Tırışık için patent çalışmasına başlamıştır. Patent kanununda yapılacak değişiklik dikkate alınarak geçen yıl Nisan ayında başlayan çalışmamız bu yıla sarkmıştır. Elimizdeki tahlil sonuçlarına ilave olarak yeni ürünlerden değişik laboratuvarlarda tahlilin yeniden yapılması önem kazandığından özellikle Ocak ayı beklenmiştir. Hemşerimiz Dr.Faruk Çetin'in önerisi doğrultusunda

mikro biyolojik olarak Probiyotik yönünden analizi için gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Tırışığın üretim teknolojisine uygun yapılaşma yapılmış, Patent başvurusu için gerekli evraklar hazırlanmıştır. Sadece tahlil sonuçlarını içeren teknik raporların sonuçları beklenmektedir. Yapılan tahlillerin diyetisyenler tarafından yapılacak yorum sonuçlarından sonra patent başvurusu en kısa sürede yapılacaktır.

İlçemizin önemli sorunlarından olan ulaşım ile ilgili girişimler her platformda dile getirilmekte kat edilen mesafeye ve yatırım bütçeleri yakından takip edilmektedir.

Derneğimiz, çeşitli vesilelerle Ankara'ya yolu düşen ya da telefonla ulaşan hemşerilerimize imkanları ölçüsünde yardımcı olmaktadır. Derneğimizin stratejik planlama çalışmaları devam etmektedir. Bu aşamada vizyon ve misyonu aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Vizyon

Gurbetteki Andırınlıları bir çatı altında toplamak ve ilçemize ekonomik ve ticari olarak gayri safi milli hasıladan yeterli payı almasını sağlamak

Misyon

Hiç bir siyasi ve dini ayrımcılık gözetmeksizin gurbetteki hemşerilerimize ulaşmak. Hemşerilerimizin kişisel sorunları ile ilgilenmek ve çözümünde gerekli koordinasyonu sağlamak. İlçemizin ekonomik imkanlarını araştırarak girişimcilerimize krediler ve fırsatlar konusunda yardımcı olmak. İlçemizin tabii güzelliklerini tanıtarak yayla turizmine açılmasını sağlamak

Telefon ve e-mail adresleri aşağıdadır.

Web:www.andirinli.org
E-posta:andirinli@andirinli.org
Ramazan Püsküllü-0532 471 80 72 -
rpuskullu@yahoo.com
Posta Adresi
İlkiz Sokak 21/22 Kızılay/Ankara

Ramazan Püsküllü;1966 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Evli ve bir çocuk babasıdır. 1987 yılında Hacettepe Üniv. Fen Fakültesi İstatistik bölümünden mezun oldu. 1990 yılında Türkiye Petrolleri A.O'da Bilgisayar Programcısı olarak işe başladı. 1995 yılında Gazi Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü İstatistik Bölümü Karar Kuramı Anabilim Dalında master derecesi aldı. TPAO'nun değişik ünitelerinde çalıştıktan sonra 2004 yılında Personel ve İdari İşler daire Başkan Yardımcısı oldu. Kurumsal Kaynak Planlaması projesi İnsan Kaynakları modülünün liderliğini üstlendi ve başkan ile tamamladı. Halen Personel ve İdari İşler daire Başkan Yardımcısı görevini, Performans Yönetim Sistemi proje liderliğini yürütmekte, İK geliştirme çalışmalarına devam etmektedir. Yaşam koçluğu sertifikasına sahip, Kamu Kalite Derneğinin başkanı ve www.kamukalite.org web sitesinin editörlüğünü yürütmektedir. e-posta:pramazan@tpao.gov.tr Tel: 0312 207 28 26 Fax:0312 287 74 42

İstanbul - Andırın Kültür ve Dayanışma Derneği

Sıddık ÇERİ

Andırın, Anadolu'nun güneyinde şirin bir taşra kentidir. Anadolu'da Toprağından, memleketinden kopanların gün aşırı çoğaldığı, çoğaldıkça büyük şehirlerdeki iş imkanlarının cazip gelişi Andırın insanının da büyük şehirlerin bu cazibesine iştirak etmesine vesile olmuştur.

Doğup büyüdüğü topraklardan çıkıp, doyup yaşadığı topraklarda birlikte kuvvet doğar olgusunun önemini fark eden Andırınlılar İstanbul da dernekleşmeye karar vermiştir.

Taşı, toprağı altın denen bu büyüü şehrin

cazibesi Andırınlıları da mest etmiştir. İşte o yıllarda geleceği çok iyi gözlemlemiş olan Andırınlılar günümüzün en etkin güçlerinden birisi haline gelen sivil toplum bilincini dernekleşerek hayata geçirmişlerdir.

Doksanlı yılların başında Andırınlı hemşerilerimiz Mehmet ÖKSÜZ, Öcal ÜNAL'ın öncülüğünde Andırın'lı birçok hemşerimizin katılımıyla kurulan İstanbul Andırınlılar Derneği bir bakıma İstanbul'un sivil toplum temelinin atılmasında sıra başına gelebilecek kadar bölgesel bir dernektir.

İstanbul'un gurbet yaşamında Andırınlıların dernekleşerek bir araya gelişi, hem İstanbul'daki Andırınlı hemşerilerimizi, hem de Andırın da yaşayan hemşerilerimizi oldukça mutlu etmiştir. Kültürel ve manevi değerlerimizin bütünlüğünde bir araya gelecekleri bir Andırın çatısı kurulmuştur.

Andırın'la sürekli haberleşmeyi, iletişimi sağlamayı ve güçlendirmeyi amaç edinen, Andırın'ın sorunlarını ve çözümlerini belirlemek üzere harekete geçen bu derneği sahiplenmişlerdi hemşerilerimiz.

Dernekleşmenin önemini kavramış sıkı kenetlenmiş olan Andırınlılar ilk yıllarında " Ander " ve " Güneyn Sesi " adında iki yerel süreli büteni hayata geçirmişlerdir. Bir süre faaliyetini sürdüren dernek, İstanbul'un, yaşam şartlarını zorlar oluşu ve hemşehrilerimizde ilgisiz kalışıyla bir süre pasif konumda kalmış bu zaman diliminde derneğimizin yaşatılması için büyük özveri göstermiş olan Andırınlı hemşehrilerimizde de teşekkürü bir borç biliyoruz.

İstanbul Kâğıthane Kaymakamlığına atanan değerli büyüğümüz Sayın Ahmet NARİNOĞLU'nun göreve başlamasıyla birlikte İstanbul'daki hemşehrilerimiz de bir kenetlenme birlik olma heyecanı baş gösterdi. Bu duruma en büyük vesile ise, Dünya şehri İstanbul da hayata bakışın ve yön verişin merkezi sivil toplum birlikteliğinden ve gücünden geçiyordu.

Doksanlı yıllarda temeli atılan İstanbul Andırınlılar Derneğini yeniden hayata kazandırmak için, İstanbuldaki hemşehrilerimizle fikir alışverişinde

bulunuldu. Derneğimizin öncülüğünde ve Kaymakamımız Ahmet NARİNOĞLU'nun katkılarıyla 2006 yılı Aralık ayında Bahçelievler de Hemşehrilerimizin yoğun katılımıyla iftar programı düzenlendi. Bu iftar programında derneğimizin yeniden yapılanmaya gideceği daha aktif rol alacak yeni ekip ve dayanışma gruplarıyla birlikte Andırın'ın dışı açılan sesi olacağı vurgulandı.

2007 yılı Ocak ayında İstanbul Mecidiyeköy'de dernek merkezimiz tutuldu. Dernek merkezimizin tefişinde ve kullanıma hazırlanması aşamasında Andırınlı hemşehrilerimiz desteklerini esirgememiş olup birlikte ele ele vererek Andırın demişlerdir. Kaymakamlarımız Ahmet NARİNOĞLU, Ali ÇINAR, Andırın Kaymakamımız Oktay ÇAĞATAY, Cumhuriyet Başsavcımız Turan ÇOLAKKADI, Cumhuriyet Savcımız Hacı Murat GÖKŞEN, Adana Andırınlılar Dernek Başkanı Misal BOLAT ve Yönetimi, Ankara Andırınlılar Dernek Başkanı Ramazan PÜSKÜLLÜ ve Yönetimi başta olmak üzere Andırınlı hemşehrilerimizin yoğun katılımıyla ve yöresel ikramlar eşliğinde açılışımız gerçekleştirilmiştir.

Andırın ve Andırın'ın geleceğini ilgilendiren her türlü çalışmalarda dernek olarak yer aldık. 2007 yılı sonunda hemşehrilerimizin katılımıyla 2. geleneksel İftar programımızı gerçekleştirdik. 2008 Mayıs'ında Geleneksel İstanbul Andırınlılar Derneği 1. Piknik Şölenini büyük bir coşkuyla

gerçekleştirdik.

10 Ağustos 2008 de Andırın Çınargeçidinde gerçekleştirilen 2. Andırın Buluşmasında Dernek olarak yer aldık.

Derneğimizin geleneksel hale getirdiği 3. İftar programı, hemşehrilerimizin yoğun ilgi ve katılımıyla gerçekleştirilmiş olup, İstanbulda yaşayan hemşehrilerimizin kaynaşması için iyi bir etkinlik olmuştur.

Andırın insanının özünde vefalı, geçmişine bağlı, geleceğin gelişimine yatkın yapısı dernekçiliği benimsemiş olan Andırınlı hemşehrilerimizin gün aşırı katılımıyla İstanbul Andırınlılar Derneği emin adımlarla ilerliyor.

İstanbul Andırınlılar Derneği olarak; Amacımız, İstanbulda yaşayan Andırınlı hemşehrilerimiz arasında iletişimi koordinasyonu ve etkili dayanışmayı sağlayıp, yöresel değerlerimizin büyük şehirlerin hengamesinde yok olmaması için hemşehriler arasında birlikteliği sağlamaktır.

Birlikteliğin ve etkili dayanışmanın geri dönüşümü olarak yüzünü Andırın'a dönmüş, Andırın ve Andırın insanının mutluluğuna, üzüntüsüne sorun ve çözümlerine ortak olmayı kendine bir rol olarak gören İstanbul Andırınlılar Derneği siz değerli hemşehrilerimizin katkı ve katılımıyla gönüllerdeki yerini daha da pekiştirecektir.

Kahramanmaraş Andırınlılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

Ahmet AVAN

Kahramanmaraş Andırın'lılar Derneği Başkanı Ahmet AVAN ile yapılan kısa söyleşi

Soru : Kahramanmaraş' ta böyle bir dernek kurma fikri nasıl oluştu. Ya da buna ihtiyaç var mıydı sizce?

Kahramanmaraş' ta yaşayan Andırın'lıları bir çatı altında toplamak, aradaki bağları güçlendirmek ayrıca Andırın'lı hemşehrilerimiz arasında koordinasyonu sağlamak gerekliliğine inandık. Çünkü Andırın'lılar olarak Kahramanmaraş' ta önemli bir nüfus yoğunluğuna ulaşmış bulunuyoruz. Uzun yıllardır Adana, Kadirli ve Osmaniye ye olan göç son yıllarda Kahramanmaraş' a yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Soru: Dernek tüzüğü ve amaçlarınızdan söz eder misiniz?

Andırın ilçesinin tabii güzelliklerini, sosyal ve kültürel birikimlerini, tarihi değerlerini korumak, tanıtmak,

geliştirmek ve bu konuda Andırın'lıları ve Andırın sevdalılarını bir araya getirmektir.

Bu amaç için; Araştırmalar yapmak Kurs, seminer, kongre ve paneller düzenlemek Üyeler arası iletişimi geliştirmek için toplantılar yapmak, konser, tiyatro, sergi ve gezi gibi sosyal faaliyetler tertip ve organize etmek

Soru: Kuruluşunuz üzerinden kısa bir zaman geçmiş ama bu dönemde ne gibi faaliyetlerde bulundunuz?

1-Öncelikle 26 Ekim 2008'de genel kurul yapıldı. Bu kurulda dernek organlarını oluşturduk. Yani yönetim kurulu, denetleme kurulu ve disiplin kurulu oluşturuldu.

2-Ramazan ayında Kahramanmaraş Kalesi Mado tesislerinde iftar yemeği tertip ettik ve sağolsunlar hemşehrilerimizin yoğun bir ilgisi ile karşılaştık ve çok memnun olduk.

3-Yine bayanlar kolu tanışma toplantıları yapıldı. Bu toplantılar ile amacımız bayan hemşehrilerimizin de dernek ile bağlarını kuvvetlendirmek ve dernek faaliyetlerinde aktif olarak yer almalarını sağlamaktır.

4-Yine bu dönemde gerek Kahramanmaraş'ta gerekse Andırın'da resmi kurum ve makamlara taziye ziyaretleri gerçekleştirdik.

5-Andırın'da şehitlik ziyaret edildi. Şehit törenlerine katıldık ve Kahramanmaraş Aksu TV de Andırın'lı şehitleri konu alan programa konuşmacı olarak katıldık.

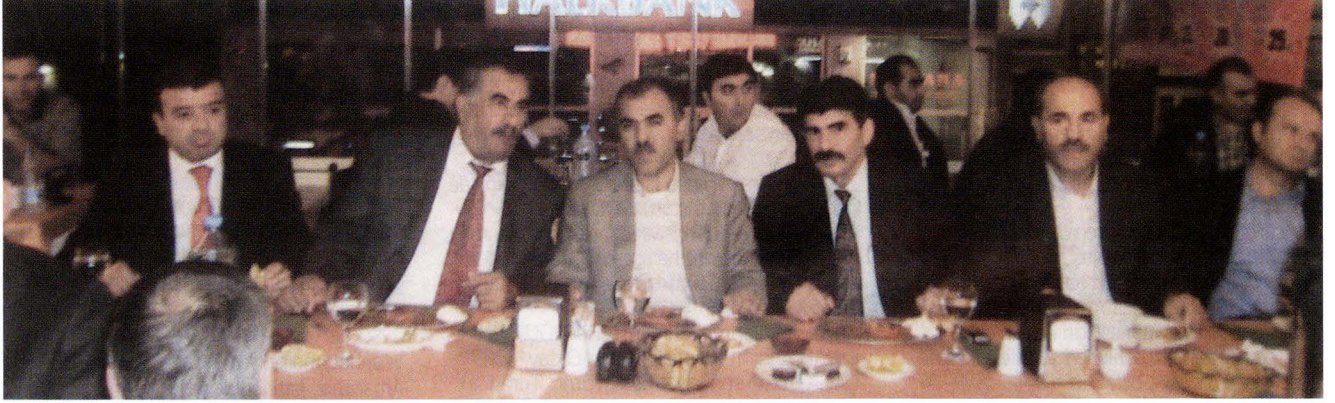
Sayın başkanım çok teşekkür ederiz. İnşallah sizden daha fazla ses getiren çalışmalar ve faaliyetler bekliyoruz.

Başkan: Ben teşekkür ederim. Tüm andırın'lıları derneğimize bekliyoruz.

Not: Dernek internet adresi www.andayder.tr.gg (daha fazla bilgi ve resim için)

İstanbul Gebenliler Derneği

Mustafa ARSLAN

Geben Kasabası Çukurova'nın bereket fişkırın topraklarından sonra, Torosların dik yamaçları arasına sıkışmış, geniş düzlükleri olan şirin yayla beldesidir.

Tarihi İpek yolunun Orta Anadolu'yu Çukurova ile bütünleştiren geçitlerin başında yer alan Geben Kasabası tarihteki önemini her daim korumasını bilen bir belde olmuştur.

Yıllar yılı yerleşik hayatın gerçekleri ile boğuşup, yaşamlarını sürdüren kasaba halkı gelişen ve değişen dünya çerçevesinde dışa göç vermeye başlamıştır.

Yetişen neslin iş ve aş umuduyla büyük şehirlere yönelmesi kasabada bir ivme kazanmışken, büyük şehirlerin ağır yaşam şartları altında bir arada olabilmek, kültürel değerlerinden uzaklaşmadan bir arada kalabilmeyi başarabilmek adına Gebenliler İstanbul da dernekleşmeye karar vermişlerdir. Çünkü kasaba dışa göçün büyük bir kısmını İstanbul'a vermiştir. İstanbul'un iş ağı, etkili yaşam süreci, birbirinden kopmaya başlayan Gebenlileri bir arada tutabilmek, birlikte var olmanın etkili gücünü görebilmek adına Cuma Menekşe'nin öncülüğünde bir grup Gebenliler 2004 yazında bir araya gelerek dernek kurmuşlardır.

Cuma Menekşe'ye en büyük desteği Haluk Koç, Ali Kuşçu, Muzaffer Kayıran, Hacı Bakacak, Durmuş Kahveci ve bir çok köylümüz büyük bir özveri göstererek dernekleşme sürecini ve derneğin geleceğini sahiplenmişlerdir.

Kasım 2008 de yapılan genel kurulla yeni

ekibin derneğin yönetimine geldiği İstanbul Gebenliler Derneği, Cuma Menekşe yönetiminde Deniz Tecirli, Recep Kuşçu Nihat Kurt ve geniş bir katılımı İstanbul'dan Geben'e bakış ve Gebenlileri bir arada tutmanın yollarını, İstanbul gibi bir dünya kentinde Gebenin sosyal ve kültürel değerlerinin yaşatılması için projeler, proje ekipleri kurulması öngörüldü.

İstanbul Gebenliler Derneği olarak, Andırın ve Kahramanmaraş çatısı altındaki derneklerle iş birliği içerisinde olmak, bölge üzerine üretilen proje ve çözüm önerilerine iştirak etmek üzere dernek yönetimi olarak karar verilmiştir.

Bu bağlamda İstanbul da yaşayan Gebenlilerin derneğe sahip çıkmaları, en azından bölgesel değerlerin kaybolmaması için bir çaba göstermeleri gerekir.

Bunun için İstanbul da kurulan Gebenliler Derneği sadece İstanbul da yaşan Gebenlileri kapsamamaktadır. Derneğin asıl amacı Başta İstanbul'da olmak üzere farklı şehirlerde yaşayan Gebenlilerle iletişim ve paylaşım ağını kurmak, bunun da geri dönüşünü Gebene aktarmaktır.

Gebenliler arasında kurulacak olan iletişim ve paylaşım ağına güçlenmesi safhasında en büyük görev Geben'de yaşayanlara ve nitekim yerel yöneticilere düşmektedir.

Yerel yönetimin öncülüğünde, Andırın Kaymakamlığı ve İstanbul Gebenliler Derneği nin de katılımıyla düzenlenmek üzere **"Geben Yayla Ve Kültür Turizm Festivali"**

olarak Kırksu Vadisi'nde, Her yıl Haziran Ayının 2.Haftası 3.gün süreyle projelendirilen etkinliğin hayata geçirilmesi derneğimiz gündeminde yer almıştır.

Tarihe mal olmuş, bir geçit ve yayla olan Meryemçil Kalesiyle de özdeşleşmiştir. Geben'in tarihi dokularından biri olan Meryemçil Kalesi Derneğimizin ve yine Yerel yönetimin iş birliği ile projelendirilerek gerekli restorasyon ve bakım için ilgili birimlerle görüşülerek koruma altına alınması derneğimizce etüt edilmiştir. Geben'de yetişen genç neslin sosyal aktiviteler yapabilmesi için uygun bir alanın seçilmesi ve projelendirilerek yerel yönetimin yetkisine sunulması derneğimizin gelecek düşünceleri arasında yer almaktadır.

"Sağlıklı yaşam, sağlıklı çevre"

düşüncesinden hareketle, son yıllarda artan birçok hastalığa sebebiyet verdiğini düşündüğümüz içme suyunun, ciddi bir şekilde analiz edilerek,bu hastalıklara sebep olan nedenlerin açığa çıkarılması ve gerekli müdahalelerin en ivedi şekilde yapılması hususunda yerel yönetimle iş birliğine gidilmesi derneğimizin en önemli projeleri arasında yer almaktadır.

İstanbul da yaşayan Gebenlilerin bir araya geleceği bir piknik organizasyonu Mayıs 2009 Ayı içerisinde planlanmaktadır. İstanbul da yaşayan Gebenli hemşehrilerimizin bu etkinliğimize ilgi göstermelerini bekliyoruz.

İletişim: Alemdağ Cad.Köşe Han :127 Kat:2 Ümraniye / İSTANBUL

Tel: 0 216 344 03 46

Dernek Başkanı Cuma Menekşe

Şehit'e Son Görev...

Şırnak'ta meydana gelen trafik kazasında şehit düşen Uzman Çavuş Mehmet Çıracı (29) 2 Şubat 2009 tarihinde Kahramanmaraş'ın Andırın İlçesi Anacık köyündeki baba ocağında göz yaşları arasında toprağa verildi.

23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı Çakır Süğüt Komando Taburu'nda görev yapan 6 yıllık Uzman Çavuş Mehmet Çıracı servisi kaçırınca arkadaşı Reşit Kaya ile birlikte görev yeri olan Çakırsüğüt komando Taburu'na gitmek üzere yola çıkan Çıracı yolun buzlu ve kaygan olması nedeniyle geçirdikleri trafik kazasında hayatını kaybetti, arkadaşı Reşit Kaya da ağır yaralandı.

Çıracı'nın cenazesi 23'üncü Jandarma sınır Tümen Komutanlığı'nda düzenlenen törenin ardından karayolu ile Kahramanmaraş'ın Andırın İlçesi Anacık Köyündeki baba ocağına getirildi.

Öğle namazına müteakip yaklaşık 1500 kişinin katıldığı cenaze namazının ardından gözyaşları arasında Armutlu Mezarlığında toprağa verildi.

Şehidin 2 yıllık evli ve Gözde isminde 10 aylık 1 kız çocuğu babası olduğu öğrenildi. Şehit Mehmet Çıracı'nın babası Ahmet Çıracı (52) vatan millet devlet sağ olsun diyerek göz yaşları döktü.

Şehit Mehmet Çıracı'nın babası Ahmet Çıracı ise cenaze namazı öncesinde bitkin bir halde

idi. Andırın Kaymakamı Kürşad Özdemir ise acılı babayı teselli etmeye çalıştı.

Eşi Fatma Çıracı(26) ise " bizi bırakma" "kızımı kulağından öper ısırırdı" diyerek gazetecilere kızını babasıyla çekin dedi. Uzman çavuş Mehmet Çıracı 6 kardeş olduğu öğrenilirken Ağabeyi Halil Çıracı (37) Bitlis Tatvan'da uzman çavuş, Ağabeyi Ali Çıracı'nın ise Bayburt'ta uzman çavuş olarak görev yaptığı öğrenildi.

Törene Andırın Kaymakamı Kürşad ÖZDEMİR Osmaniye Milletvekili Hakan Coşkun, Andırın Belediye Başkanı Baki Tezcan, Yeşilova Belediye Başkanı Hüseyin Kayran, Andırın Emniyet Amiri Ahmet

Güngör, MHP Kadiri ilçesi Başkanı Mehmet Bozkurt Askeri erkân ve kalabalık bir vatandaş topluluğu katıldı.

Öğrencilerimize Burs Verelim...

Sami ÇUKADAR

2008-09 eğitim ve öğretim yılının 2. yarısında tüm öğrencilerimize ve öğretmenlerimize başarılar diliyoruz.

2008-2009 öğretim yılı için Andırın Gelişim Platformu ve İstanbul Andırın ve Çevresi Eğitim Kültür Yardımlaşma Derneği, eğitimini İSTANBUL'da sürdürüp maddi desteğe ihtiyacı olan başarılı Andırın'lı üniversite öğrencilerine "yükseköğrenim bursu" vermeye başlamıştır.

Burs duyurusu, formu ve şartları www.andirin.org.tr adresinde ve Dernek

merkezinde yapılmıştır. Burs başvuruları, oluşturulan bir komisyon tarafından değerlendirilmiş ve imkanlar ölçüsünde 9 öğrencimize burs verilmeye başlanmıştır. Bu sayıyı 2009-2010 öğretim döneminde artırmayı hedefliyoruz. Burs alan, almayan tüm öğrencilerimizi derneğimize, etkinliklerimize bekliyoruz. Ayrıca yazı yazmak isteyenler için Tırşik Derigisi'nin sayfalarının açık olduğunu da belirtmek istiyoruz.

Sizlerin de bildiği gibi özellikle üniversitelerin birinci sınıfı başlayanlar yuvalarından ilk defa ayrılmıştır, çok farklı illerde, ilçelerde yeni bir hayata alışmaya başlamışlardır. Bir taraftan aile özlemi, diğer yandan yeni bir ortama ve çevreye intibak onlara ciddi sıkıntılar verir. Devlet yurtlarında kalanların farklı problemleri,

evlerde kalanların farklı problemleri vardır. Buna bir de maddi sıkıntılar eklendiği zaman özellikle büyük şehirler daha bir çekilmez olur. Bir çoğumuz bu atmosferi yaşamışızdır. Andırınlı gençlerimize gelin bu ortamı yaşamalarında yardımcı olalım. İster sosyal sorumluluk, ister eğitimde fırsat eşitliği adına öğrencilerimize sahip çıkalım, onlara maddi manevi destek olalım. Ülkemize, memleketimize, köyümüze faydalı bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlayalım. Kısacası, topluma gelecekte sahip çıkacak insanları yetiştirilmesine katkı sağlayalım.

Biz buradan bir kere daha iş adamlarımıza, halkımıza ve bu konuda duyarlı insanlarımıza sesleniyoruz: Gelin bir öğrenciye de siz burs verin veya burs havuzuna küçük de olsa bir katkıda bulunun.

Okuyan bir toplum, bilinçli bir gençlik yetiştirelim.

Saygılarımızla
Sami Çukadar / scuhadar@hotmail.com

**Burs Komitesi Adına
Andırın Gelişim Platformu
İstanbul Andırın ve Çevresi Eğitim Kültür
Yardımlaşma Derneği**

İletişim:
Dernek Adresi
Sivritaş Sok. Fidan Apt. No:7 D.14
Mecidiyeköy / İSTANBUL
Tel: 0212 2730246

Dernek Hesap No:
Andırın Gelişim Platformu Derneği
Akbank Kağıthane Şubesi, Şube Kodu: 00357
Hesap No: 49608-3

"Düşünceden İçeri" Şiir Kitabı

Sezai ŞENGÖNÜL

Müşür Kaya CANPOLAT
Sone Yayınları/Eylül 2008/İstanbul
İrtibat telefonu: (0212) 527 34 74

**Avukat/Şair hemşehrimiz
Müşür Kaya Canpolat
"Düşünceden İçeri" isimli
2.Şiir kitabını çıkarmıştır.**

Lirik olarak; sosyal, tabiat, insan ve memleket sevgisi üzerine şiirler yazan Müşür Kaya Canpolat şiirlerinde sade ve duyarlı bir dil kullanmış ve zaman zaman mısraları halk şiirinden esintilerle bezemiştir. Kitabındaki "Şiirin özgeçmişi, Yukarı Değirmen, Yaz Tuzağı, Urfa Mardi'ne bakar, Sahne, Görüntüler, Düşten Güzel, Dügün, Narına

Yanmak, Sultaniyegah, Balkan hüznü" başlıklı şiirler çok beğendiklerimden. Kitapta 24 şiir bulunuyor, geri kalan kısımda basından bölümü var ; burada şairin geçmişte yazmış olduğu şiirleri ve kitabı hakkında 45 kişinin (Şair arkadaşları, meslektaşları ve okuyuculardan) yazmış olduğu yorum ve mektuplardan notlar mevcut. Yeni çıkan kitabının hayırlı olmasını diliyorum; hemşehrimiz Müşür Kaya CANPOLAT'ı tebrik ediyor. güzel şiirlerinden birini aşağıda sizlerle paylaşıyorum.

DÜŞTEN GÜZEL

Sevgi ile başlayan yaşamlar baştan güzel
Birlikte geçen günler ekmekten aştan güzel
İnsan nasıl şaşırılmaz dede olduğu zaman
Torunlar, dedelerin kurduğu düşten güzel.

Osmaniye'den Haberler

İsrafil AVCI

Osmaniye'de Ücretsiz Kanser Taraması

OSMANİYE (A.A) - 30.01.2009

Osmaniye Devlet Hastanesi Başhekimisi Musa Ezici, yeni hizmete giren Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezi'nde (KETEM) taramaların ücretsiz yapıldığını söyledi.

Ezici, Osmaniye Valisi Zübeyir Kemelek'in KETEM'i incelemesi sırasında yaptığı açıklamada, Türkiye'deki ölümlerde kalp ve damar hastalıklarının birinci sırada, kanserin ise ikinci sırada yer aldığını ifade ederek, KETEM'de tüm taramaların ücretsiz olarak yapıldığını söyledi.

Kadınlarda sık görülen meme ve rahim ağzı kanseri başta olmak üzere, kalın bağırsak ve prostat kanserlerine yönelik erken teşhis ve tarama hizmetlerinin verildiğini anımsatan Ezici, şöyle konuştu: "KETEM'de, 20 yaş üstü kadınlarda rahim ağzı kanseri taraması, 50 yaş üstü kadınlarda mamografi çekimi, klinik meme muayenesi eğitimleri ile meme kanseri

taramaları yapıyoruz. Yapılan çalışmalar ile meme kanserinde yüzde 30, rahim ağzı kanserinde ise yüzde 60-70 oranında azalma hedefliyoruz.

Yapılan tüm muayene ve tetkikleri ücretsiz olarak yapıyor, sosyal güvencesi olmayanlardan da ücret almıyoruz. Başvuruda bulunan hastanın takibinde bütünlük sağlamak açısından, tetkikleri arşivleyerek koruma altına alıyoruz."

Ezici, KETEM'de kadın hastalıkları uzmanı, genel cerrahi uzmanı ve cildiye uzmanı ile birlikte taramalar için 2 doktor, 2 hemşire, 2 ebe, 1 röntgen teknisyeni, 1 laboratuvar teknisyeninin görev yaptığını bildirdi.

Osmaniye Belediye Başkanı Davut Çuhadar: "Deprem Bir İkazdır"

OSMANİYE (A.A) - 27.01.2009

Osmaniye Belediye Başkanı Davut Çuhadar, yerel seçimler öncesi kaçak yapılaşmada artış olduğunu söyledi.

Çuhadar, yaptığı yazılı açıklamada, depremlerde özellikle kaçak binaların yıkıldığını anımsatarak, vatandaşları kaçak yapılar yapmaması konusunda uyardı. Depremlerde insanları binaların öldürdüğünü ifade eden Çuhadar, şöyle konuştu: "Yerel seçimler öncesi kaçak yapılaşmada artış yaşanıyor. Deprem değil bina öldürüyor. Vatandaşlarımız kaçak inşaat yaparak can ve mal güvenliğini riske atmasın. Daha öncede söylediğim gibi kaçak

yapıya af yok. İhbarları titizlikle değerlendiriyoruz. Yakaladığımız kaçak inşaatlara yasal işlem yapıyoruz. Kaçak inşaat yapanlara ağır para cezası ile 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası var."

Kentin geleceğini hiç kimsenin karartmaya hakkı olmadığını da kaydeden Çuhadar, şöyle devam etti:

"Seçim dönemidir, kimse görmez düşüncesine kapılanlar yanılır. Kaçak inşaatlara anında müdahale ediyoruz. Vatandaşlarımız kaçak inşaatları 'Alo 153' hattına bildirsinsinler."

OŞYAD Üyelerinden Şiir Dinletisi

OSMANİYE (A.A) - 26.01.2009

Osmaniye Ozanlar, Şairler ve Yazarlar Derneği (OŞYAD) üyeleri "Şiir dinletisi" düzenledi. OŞYAD üyeleri, Kabris kafeteryada

düzenledikleri "şiir dinletisi"nin ardından tanışma, kaynaşma ve derneğin çalışmaları hakkında toplantı düzenledi.

Şiirlerin okunduğu, türkülerin söylendiği toplantının her ayın son Cumartesi günü yapılması konusunda karar alındığını belirten OŞYAD Başkanı Mustafa Bardak, şunları söyledi:

"Derneğimizin yeni yönetim kurulu tüm üyelerini ayda bir kez bir araya getirerek şiir dinletisi yapıp etkinliklerimize ağırlık vermeyi planladık. Önümüzdeki günlerde

Huzurevi ve Cezaevi'nde türkü ve şiir programı düzenlemeyi düşünüyoruz.

Ayrıca üyelerimizin şiir kitabı çıkarmaları için yardımlaşma yöntemi ile yeni eserleri ortaya çıkaracağız. Şelale dergimizin yeni sayısının hazırlıklarını başlattık. Derneğimize yeni üyelerin de katılımı ile başta Osmaniye olmak üzere kültürel ve sanatsal etkinliklerimizde yeni sesleri ortaya çıkarmak suretiyle ilkbahar mevsiminde açık alanlarda programlar yapmaya hazırlanıyoruz."

Andırın'dan Haberler

İskender ZENGİN

Andırın'da Çekilen Bu Fotoğrafa Uluslararası Ödül

National Geograpich Society Uluslararası fotoğraf yarışmasının doğa kategorisinde ikinciliği bu fotoğrafla Kahramanmaraş'tan Arif Avize kazandı...

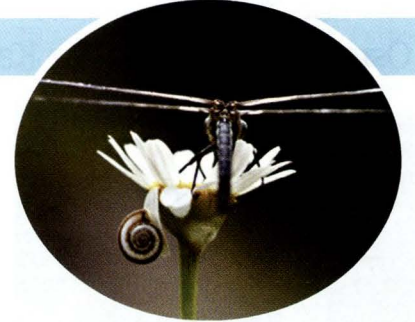
National Geographic Society yerel edisyonların da işbirliğiyle, National Geographic Uluslararası Fotoğraf Yarışması Türkiye elemeleri sonuçlandı.

Türkiye'de 2006 yılından beri düzenlenmekte olan National Geographic Uluslararası Fotoğraf Yarışmasını kazananlar belli oldu. Lokal ve uluslararası

olmak üzere iki etapta oluşan yarışmanın birinci etabında; Doğa, İnsan ve Gezi - Kültür kategorilerinde çekilen fotoğraflar arasından yarışmanın Türkiye finalinin kategori ilk üçü seçildi.

Seçilen bu fotoğraflar Aralık 2008 National Geographic sayısında yer alarak, büyük finalde yarışmak üzere Washington'a gönderildi.

Üç kategoriden oluşan yarışmada doğa kategorisinden yarışmaya katılan Arif Avize ikinciliği kazandı. Kendisiyle yaptığımız

röportaj da "2008 yılının Mayıs ayında ANDIRIN-ÇOKAK kasabası bir dere kenarında" bu fotoğrafı çektiğini belirtti.

Bakan Şahin'den Başkan Tezcan'a Teşekkür...

Kahramanmaraş'ın Kurtuluş kutlamalarına katılan Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, kutlamaların ardından bir dizi gezi ve incelemelerde de bulundu.

Kahramanmaraş'ın Kurtuluş kutlamalarına katılan Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, kutlamaların ardından bir dizi gezi ve incelemelerde de bulundu. Adalet Sarayının inşaatında da incelemelerde bulunan Bakan Şahin Kahramanmaraş Belediye

Başkanı Mustafa Poyraz'ı da makamında ziyaret ederek Belediye çalışmalarını hakkında bilgiler aldı.

Bakan Şahin'in Danışmanlığını yapan hemşehrımız Mücahit Durmuşoğlu Andırın Belediye Başkanı Baki Tezcan'ın çalışmalarından övgü ile bahsetmesinin ardından, Bakan Şahin de Başkan Tezcan'a teşekkür ederek, çalışmalarının devam etmesini diledi.

Hemşerimiz İş Adamı İl Genel Meclisinde

Eser ÖNSEL, Çerkezköy'den MHP İl Genel Meclisi 1.sıra aday olarak seçim çalışmalarını sürdürmektedir. Kendisine tüm hemşeriler adına başarılar diliyoruz.

Hizmet Aşkı Kar-Kış Dinlemiyor

Belediye Başkanlığına başladığı günden buyana, çalışma azmi ve hizmet aşkıyla ilçenin çehresini değiştiren Andırın Belediye Başkanı Baki Tezcan, kar-kış demeden çalışmalarını aralıksız sürdürüyor.

İlçemiz Belediye Başkanı Baki Tezcan göreve başladığı günden buyana ilçeye yaptıkları hayati hizmetlerden övgüyle bahsederek şunları belirtti. "Her belediyenin olduğu gibi bizimde asli görevlerimizdir, İçme suyu, kaldırım yapımı ve düzenleme, çevre düzenleme, yol, kanalizasyon vb. Biz Belediyeyi devraldığımız günden buyana, ilçenin hemen her köşesinde gece-gündüz, kar-kış demeden hummalı bir çalışma

sergiledik. Belki de ilçemizin bugüne kadar görmediği hizmetleri yaptık. Biz bu hizmeti 5 yıla sığdırdık. Çünkü yapılan bu hizmetler, bugüne kadar çözüme kavuşturulamayan ilçemizin en önemli sorunlarıydı. Biz bu sorunları 5 yıl gibi kısa bir sürede çözüme kavuşturarak ilçemizin çehresini değiştirdik. Bundan sonraki hedefimiz ise; şüana kadar kendi döşediğimiz kilitli parkeler kadarda kilitli parke döşeyerek tozlu ve çamurlu yol bırakmamak, halkımıza layık olduğu hizmetleri sunmayı hedefliyoruz, diyerek sosyal ve kültürel alanlarda da ilçemize hizmet vermeye devam edeceğimiz" dedi.

Farklı, dürüst ve adaletli belediyecilik anlayışıyla adından sıkça söz ettiren ilçemizin

başarılı Belediye Başkanı Baki Tezcan, yapılan çalışmaların kısaca bir değerlendirmesini yaparak şunları söyledi. "Çalışmalarımızı yaparken aciliyet sırasına göre yaptık, hiçbir mahalle, cadde ve sokak ayrımı yapmadan eşit mesafede yaklaştık. Şuanda hava şartlarının elverişsiz olmasına rağmen çalışmalarımızı tüm hızıyla ilçemizin hemen her yerinde sürdürüyoruz" dedi.

Yaklaşan yerel seçimlerle ilgili olarak fikrini de belirten Başkan Tezcan, "İlçe halkımızın kadirşinas olduğunu, kendisine hizmet edenlerin hakkını yemeyeceğini, halkımızın vicdanına ve sağduyusuna güvendiğini, 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak olan seçim neticesinden kuşku duymadığını belirtti."

Andırın'dan Kadirli'ye Gidiş İki Saat

Bilindiği gibi 52 Km olan Kadirli-Andırın Karayolu yapımı 2 yıldır devam ediyor. 2008 yılında Kadirli-Akarca bölümü tamamlandı. Tamamlanmasına tamamlandı da, Andırın sınırları içerisinde kalan bölümde hala inşaat çalışmaları sürüyor. Yolun ihalesini alan bundan önceki firma uzun bir süre, bir oradan-bir buradan yol genişletme çalışmaları adı altında, tabiri caizse yolun altını üstüne getirdi. Özellikle yassıkaya mevkiinin güzergahının değiştirilmesi gerektiğini, yol'un daha kısa ve maliyetinin az olacağını birkaç kez haber yaparak kamuoyunun bu yönde de talep ve görüşlerine yer vermiştik. Yine bilinen güzergahın yol yapım çalışmalarını başka bir firma yürütüyor. Yürütmesine yürütüyor ama gün geçtikçe vatandaşlarımızın da tepkisini alarak. Firma kendisini tamamen ayrıcalıklı ve dokunulmaz gibi hissederek yol'u

tamamen şantiye sahası gibi kullanıp, vatandaşların haklarını tanımayıp kendi üstünlüğünü kanıtlamaya çalışır gibi tavrı içerisinde.

Andırın'dan Kadirli'ye gidiş iki saat dedik, neden mi?

Andırın'dan yola çıkıyorsunuz ve Karayolları İşletme Şefliği'ne gelince başlıyor bozuk yol derdi. Keza Çatak aynı durumda, Yassıkaya mevkiine geliyorsunuz, Firmanın çalışanı elinde 'Dur' levhası, duruyorsunuz. Duruyorsunuz... duruyorsunuz...

Araç kuyrukları uzayıp gidiyor, karşı yönde de aynı durum, yolun ne zaman açılacağı belli değil. Ya bir hastanız olsa, ya Acil bir durumunuz... **'Kuş kanadı ile uçamaz'** diye tabir edilen yer burası olsa gerek. Tabi ki bu

hizmetler halkımız için, vatandaşlarımız için yapıyor, tabi ki yapıldığında her şey çok güzel olacak. Ancak şunu iyi bilmek gerekiyor.

'Vatandaş mağdur etmemek.' İki saat süren Kadirli-Andırın arasında yol yaparken, her türlü olumsuzluğu göz önünde bulundurarak Servis yolu yapılması gerekmez mi?

Kış mevsiminde Kahramanmaraş'a gitmek için Kar'dan yolların kapanması ile Kadirli-Osmaniye-Düziçi güzergahını kullanan araç sürücülere ve vatandaşlarımız, şimdi de bunun tam tersi, Kadirli'ye ulaşmak için Kahramanmaraş-Düziçi-Osmaniye güzergahını mı kullanmalılar. Bu sorun'a yetkililerce acil bir çözüm bulunması gerekiyor mu?

Kadirli-Andırın arası hala iki saat.!

Köydes Projeleri Sıkıntılan Azaltıyor

Hükümetin büyük önem verdiği projelerden birisi olan KÖYDES Projeleri ile ilçemizin yıllardır hizmet alamayan köy ve bölgeleri, tamamlanan projelerle kalkınma hamlesi gerçekleştiriyor.

Andırın Kaymakamlığının 2008 yılında Köydes kapsamında gerçekleştirdiği çalışmalarla, ücra köşelerde kalmış, yıllardır hizmet alamamış yerlere yaptığı hizmetler vatandaşlarımızın yüzünü güldürüyor. Bu kapsamda İlçe Kaymakamı Kürşad Özdemir inde büyük gayretleri ile 2008 yılında birçok projenin tamamlanarak hayata geçirilmesi bölge insanında günlük yaşamlarını kolaylaştırıyor. 2008 yılında özellikle stabilize yol ve içme suyu na verilen önemle stabilize

yol yapımı için 18 proje ile 46,5 km yol yapılırken ek olarak 10 proje ile toplam 60,5 km yol tamamlandı. 18 Köy ün faydalandığı stabilize yol yapımında bu köylere bağlı olarak ta 36 Mezra, 516 metre büz boru kullanılarak hizmet aldı. Yaklaşık 5 bin vatandaşımızın faydalandığı projeler tamamlanarak hayata geçirildi.

İçme sularına da büyük önemin verildiği KÖYDES projelerinde 6 adet içme suyu tesisi ihale edilerek, 25,493 km isale hattı ve bu tesislere ise 12,091 km şebeke hattı yapıldı. 4 adet deponun da yapıldığı projelerle 7 Köyümüz ve 10 Mezramız içme suyuna kavuşurken yaklaşık 1500 vatandaşımız bu hizmetlerden yararlanıyor.

Unutmadık Selahattin

Yıllar çok hızlı geçiyor... yaşanan güzel anıları, olayları, renkli hayatları, simaları ve bir ömüre sığdırılan veya sığdıramayan en güzel hikayeler...

Yıllar çok hızlı geçiyor... yaşanan güzel anıları, olayları, renkli hayatları,

simaları ve bir ömüre sığdırılan veya sığdıramayan en güzel hikayeler... Hayatımızın bir noktasında var olan ve bu

varoluşu ilelebet hafızalarımıza kazıyan isim ve insanlar...

Selahattin'den bahsedeceğim bu hafta, Nam-ı diğer 'Anişt'...

7 den 70'e herkesin sevgilisi, insanların onu görünce yüzünde beliren tebessüm ve tatlı takılmalarla onu sınırlendirip, ağzından çıkacak farklı bir kelimeyi alıp gündeme yaymak...

12 Şubat 2008'de, yani bir yıl önce Selahattin'in vefat haberi yine 7'den 70'e herkesi derinden üzmüştü...

Hani Karadenizli Temel'in bir fıkrası vardı ya; mezar taşına yazdırmak istemişti. 'öleceğim

dedum, dedum inanmadunuz, ne oldi' diye, rahmetli Selahattin'de vefatından kısa bir süre önce elindeki bastonla dolaşırken bunu her zaman söylerdi. 'öleceğim herhalde' diye. Bugün Selahattin'i kaybedeli 1 yıl oldu, ama anıları hafızalarımızda dün gibi taptaze. Kimi vatandaşlarımız cep telefonlarına kaydettikleri Selahattin'in görüntülerini izleyip, tatlı bir tebessümle yokluğunu yüreklerinde hissediyorlar...

Andırın'ın sembolü olan ve herkes tarafından sevilen Selahattin'i bir kez daha Rahmetle anıyor, toprağı bol, mekanı Cennet olsun diyorum.

Teras Katta Portakal Ağacı

DOYUMLUK DEĞİL, TADIMLIK...

Sıcak ve ılıman iklim bölgelerinde yetişen portakal ağacını, 1050 rakımlı ilçemizde evinin teras katında yetiştirdi.

İlçemizde kuyumculuk yapan Mustafa Zengin üç katlı evinin teras katında, bir fiçi içerisinde yetiştirdiği portakal ağacı görenleri hayrete

düşürüyor.

7 yıl önce portakal fidanını bir fiçi içerisinde diken Mustafa Zengin özen ve itina ile baktığı portakal fidanını ağır kış şartlarına rağmen ağaç şekline getirmeyi başardı.

Her yıl meyve sayısında artış olduğunu belirten Zengin, bu yıl portakal ağacının 130 kadar meyve verdiğini belirtti.

Mersin - Hambalis - Murt

Sezai ŞENGÖNÜL

Birkaç yıl öncesi idi, Fatih Kızıtaşı'ndan aşağı inerken dik bir yokuş vardır; İstanbul'u gezenler belki bilirler 1460 Yılında yapılan "Molla Gürani" Camisi ve hemen karşısında bulunan tarihi Sofular kız Kur'an kursunun önünden geçen daracık bir yol vardır. Burayı geçtiğinizde sağlı/sollu İstanbul'un En meşhur ve eski kebabçılarının bulunduğu kebablar vadisinin içinde bulursunuz kendinizi birden ve bu kebabçıların arasına serpiştirilmiş Hataylı esnafları tek tük.. Akdenizde yetişen ne varsa Portakal, Mandalin, Limon, Turunç daha İstanbul hal'ine gelmeden yeşil ve yapraklı olarak bu Hatay'lı esnaflara gelir ve mis gibi kokar tabi Hatay'a has küflü çökelek gene Adana'ya has şalgam, süzme yoğurt, künefe vb. gıda maddelerini de burada bulmak mümkündür. Ben de bu yolu işe gidip gelirken zaman zaman kullanırım ve memleketimin kokusunu bu esnafta zaman zaman teneffüs ederim, birgün gittiğimde ne göreyim bir kasa Hambalis tabi çok sevdim çocukluğumdan beri severek yedim, benim başımı döndürdü, hatırı sayılır kilo hambalisi aldım ve öbür seneye Allah kerim diyerek gittim, tabi işyerine gelen gidenler oldu ikram ettik bir arkadaşımın hoşuna gidince bendede epeyce olduğundan yarım kiloya yakınına ona

hediye ettim, ve az az yemesini fazlasının zararlı olabileceğini belirttim.

3-4 gün sonra arkadaş geldiğinde bana Sezai bundan bulabilirmiyiz dedi hayır dedim; bunun mevsimi kasım ve aralık aylarıdır kalmamış olabileceğini ifade ettim tabi sebebinin de sordum neden gerekli oldu diye, bende şeker hastalığı var bundan hergün bir miktar yedim azar azar ve kendimi çok iyi hissettim dedi, çok sevdim tabi buna ama seneyi beklemesi gerekecekti Aktarlarda bulunup bulunmayacağını sorup bakmasını ama bulabileceğini sanmadığımı belirttim, o arkadaşımız şimdi bir hambalisolik artık, her sene sanırım bir 4-5 kilo getiriyor. Sonra dedim ben de yıllardır seviyor ve yiyorum bunun faydaları nelermiş, nerelerde kullanılmış diye merak ettim ve 4-5 ayrı kaynaktan bilgi topladım ve bakın neler buldum bu "Mubarek Çukurova Hambalisiyle" ilgili.

Normalde bu tür yazılar yazmam ama yıllardır yediğim hambalise vefa borcu olarak bir de sizlerin de bu yazıyı okuduktan sonra onunla daha samimi olacağınızı ve bu samimiyet sonrası sağlığınıza belki de bütçelerinize bu

samimiyetin nasıl yansıyacağını görebilme ümidim bu yazıyı yazmam için bana "Çukurova baskısı" yaptı.Umarım Hambalisi bundan sonra Türkiye'nin her yerinde kasa kasa görürüz. Kadirli, Adırın ve tüm Çukurova insanı içinde bir geçim kaynağı olması ve ülkemiz ekonomisine de girdi sağlaması temennisiyle Hambalisle ilgili derlediğim bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

"Murt" rakımı yüksek olan yerlerde yetişmeyen, yaprağını dökmeyen Akdeniz bölgesinin özellikli maki türlerindedir. Farsça "mürd" sözcüğü Türkçede murt olmuştur. Orijinal adı Myrtus communis'tir. Sözcüğün aslı Yunancadır. Mort, murt, sazak ağacı olarak da bilinir. Mersingiller familyasındadır. Çok çeşidi vardır. Çeşitlerinin genel adı da mersindir. Kaynaklarda bitkinin ana yurdunun Amerika, Avustralya, Yeni Zelanda olduğu ifade edilmektedir. Bodur bir maki olmasına rağmen budanırsa boyu 2,5 metreye kadar uzar. Asıl adı Myrtus communis olan bizim de hambalis - murt dediğimiz bitki Akdeniz sahillerinde çokça yetişir. "Üst yüzeyinde pek çok saydam nokta (yağ bezeleri) bulunan yaprakları sert, meşinimsi, kenarları düz,

küçük, üzeri koyu yeşil, altı daha açık yeşil, ortası çizgilidir". Her mevsimde yeşilliğini koruması çevresine ayrı bir güzellik katar. Yurt genelinde mersin olarak bilinmesine rağmen Akdeniz sahillerinde hambalis ve murt olarak tanınır. Hambalis Araçtır. Murt yaprağına 'bahar' diyen yerlerde vardır.

Murt yaz ortasında çiçek açmaya başlar. Çiçeği beyaz, erkek organı ise altın rengindedir. Çok güzel kokar. Çiçekleri yuvarlak kesitli, dalları kırmızımsıdır. Bitki ikinci yılında dal budak salarak odunlaşmaya başlar. Odunlaşan dallar bej rengini alır. Başlangıçta etli ve beyaz olan meyveleri olgunlaştıkça koyu mavi-siyah renge dönüşür. Dalları, yaprakları, meyvesi çok hoş kokar. Döktüğü tohumlarla kendiliğinden ya da gövde çelikleriyle ürer. Yapraklarında, çiçekli dallarında, reçine, acımsı maddeler, uçucu yağlar, meyvesinde ise bol miktarda "A" vitamini, tanen, şeker ve asit vardır. Taze yapraklar defne yaprağı gibi etli yemeklerde kullanılarak çeşni katması sağlanır. Murt/ mersin ve hambalisle ilgili şimdiki kadar kurum ve kuruluşlarca ciddi bir araştırma yapılmamış, sağlık bakımından yararları tespit edilerek toplumun hizmetine sunulmamıştır. Kaynakları taradığımızda konuyla ilgili ciddi araştırma Sn. Doç. Dr. Recai Ogur tarafından gerçekleştirilmiş. Doç. Dr. Recai Ogur "Mersin Bitkisi (Myrtus communis L.) Hakkında Bir İnceleme" adlı araştırma yazısında bitkinin tarihçesini, insan hayatındaki yerini, önemini özellikleriyle dile getirmiş. Araştırma yaparken ben de değerli hocalarımızın yaptığı tespitlerinden alıntı yaptım.

"Antik çağlardan beri bilinen mersin bitkisi çeşitli toplumlar tarafından kullanılmış ünlü bir bitkidir. İbrânilerin 'güzel kokulu bitki bahçeleri' adını verdikleri çok miktarda baharat bitkisinin doğal olarak yetiştiği verimli topraklara sahip vadilerinde mersin bitkisi de bulunurdu. İbrâniler mersin ağacının yapraklarını çok kullanırlardı. Antik Yunanistan'da mersin bitkisi mutfakta veya tıpta kullanılmadan evvel Yunanlılar tarafından mitolojik hikâyelerini zenginleştirmede kullanılmıştır. Yunanlılar mersini; aşk, bereket ve güzellik tanrıçası olarak kabul ettikleri Afrodit'e adanmışlardır. Yunanlılar ağır yemeklerden sonra sindirimi kolaylaştırmak amacıyla baharatlı şaraplar içerlerdi; mersin bitkisinden yapılan şarap zayıf midelere salık verilirdi. Galyalılar mersin bitkisini baş tacı etmişlerdir. Nane, defne ve mersin dallarından yaptıkları küçük çelenkleri taç şeklinde başlarına takarlardı.

İslâm kültüründe de mersin ağacının önemli bir yeri vardır. Nuh (a.s) peygamberin büyük tufan sona erdikten sonra gemiden inince önce mersin ağacı diktiği rivayet edilmiştir. Ayrıca Âdem(a.s) Peygamberin de cennetten

üç şeyi yanına alarak dünyaya indiği, bunlardan birisinin dünya çiçeklerinin seyidi (iyisi, güzeli) olan mersin ağacı olduğu rivayet edilmektedir. (Diğerleri buğday ve hurmadır.)".

Akdeniz'in özellikli maki türlerinden olan murt Adana ve Mersin'de halkla bütünleşmiş her safhasında da onunla birlikte olmuş. Yakacak olarak kullanılması yanında ilaç ve süsleme işlerinin vazgeçilmez bitkisi olmuştur. Çiçekçilerin olmazsa olmazlarından. Dalları gölgelik yapımında, (Murt dallarından yapılan gölgeleme Çukurovalılar talvar veya hayma da der.) tak, düğün salonu, sahne, kürsü süslemede kullanılır. Özellikle çiçekçilikte önemli bir yeri vardır. Tüm çiçekçiler Adana, Kadirli,Osmaniye,Mersin, Hatay ve Antalya'dan murt dalları getirirler. Murt dalları çiçek süslemenin önemli bir kaynağıdır. Çiçek buketleri onun dallarıyla güzelleşir. Her çiçek alan muhakkak murtu görür ama murt olduğunu bilmez.

Murt, yaprağını dökmeyen bir maki olduğundan kış yaz yemyeşildir. Kendisi ilaç olduğundan bitki hastalıkları ona hiç tebelles olmaz. Onun için yaprakları her zaman aynı güzelliktedir. Herkesin onu çiçekçiler vasıtasıyla görmesine rağmen ünlü olamamıştır. Akdeniz sahillerinde yaşayanlar onu çok iyi tanır. Ama Anadolu insanı bilmez. Hele hambalisi hiç tanımaz.

Murtun aşılına hambelis, yabanisine murt denir. Her ikisi de yenir. Hambalis sözcüğü Araçtır. Murt Mersin o türün genel adıdır. Hambelis beyaz, murt morumsu/ siyah olur. Murtun beyaz olanına da rastlanır. Murt hambelese göre daha küçüktür. Hambelis hemen hemen alıç, murtta nohut büyüklüğüne yakındır. Kendine has bir rayihası olmakla birlikte ağız buran bir tadı vardır. Murt/hambalisin meyvesinde çok miktarda çekirdek bulunur. Çekirdekler lokma olarak boğazda durabilir. Su olmazsa nefes alma konusunda sıkıntı yaratır. Onun için murt yerken yakınında bir bardak su bulunması her zaman işinizi kolaylaştırır. Murt Çukurova'da, Adana, Mersin, Hatay, Osmaniye, illerinde özellikle Adana'nın Karaisalı Kadirli ilçesinde çok yaygındır. Karaisalı'ya bağlı köylerden birinin adının Murtçukuru olması yörede murtun çokça yetiştiğinin bir kanıtıdır. (Kaynaklar murtun İstanbul, Zonguldak, Sinop, Ordu, Trabzon, Antalya, İzmir, Muğla

ve Samsun'da da yetiştiğini de söylemektedir.) Murtun Karaisalı'da yaygın olması halkın bu bitkiye özel bir değer vermesini sağlamıştır. Karaisalılara göre murt ulvidir. Onun için de yöre halkına "Murtçu" denilir. Karaisalılar bu lakaptan hiç rahatsız olmazlar. Bilakis "Murtçu" olmak onlar için bir övünç kaynağıdır. Adana'da kişi "Karaisalı'danım" dediğinde, karşıdaki: "Haaa öyle ise Murtçusun" diyerek hemen teşhisi koyar.

Murtun yaprakları boya yapımında da kullanılır. Yapılan boya ile bez, ip ve saç boyanır. Murt yaprakları bir kazana konur. Gerekirse nar kabuğu da karıştırılır.İp ve el tezgâhlarında dokunmuş boyanacak bezler kazanda iyice kaynatılır. Yeteri kadar kaynadıktan sonra kurutulmaya bırakılır.

Murt Çukurova'da hastalıklar için de önemli şifa kaynağıdır. Meyvesi, ishali deyim yerindeyse "kibrit gibi" keser. Fazla yenirse kabız yapar. Mide ağrıları için yaprakları kaynatılarak içilir. Aynı uygulama; mesane, akciğer iltihabı, bel soğukluğu, egzama hastalıklarının tedavisinde de kullanılır. Murtun antiseptik etkileri de vardır.

Bundan yararlanmak için yaprakları kaynatılır, buharı damıtılır.Elde edilen su vücuda sürülür. Murtun meyvesinde bol miktarda "A" vitamini bulunur. Şurup yapılarak içildiğinde görme yeteneğini artırır. Hemoroit için yaprağının usaresi zeytinyağı/gülyağı ile karıştırılır hastalık bölgesine sürülür. Yaprakları kaynatılarak içilirse varis ve bacak ağrılarına iyi gelir. Yaprak ve meyveleri mikrop öldürücü, iştah açıcı, kan dindirici, özelliğe sahiptir.

Meyvesi; kolit, barsak spazmı, gece körlüğüne, görme zayıflığına yararlıdır. Meyvesi hamken yenildiğinde kan tükürmeyi, sirke ile yaprağı karıştırılır başa sürülürse burun kanamasını önler.Yaprağının suyuna şeker karıştırılıp içilirse mide kanamasını, bulantıyı, kusmayı engeller. Bağırsak gazlarını giderir. Kalbi kuvvetlendirir, çarpıntıyı önler. Yapraklarından demlenen çay yüksek tansiyon için önemli bir ilaçtır. Yaprakları suda bekletilip içilirse şeker hastalığına iyi gelir. Öksürük ve boğmaca hastalığının tedavisi için meyveleri yenilir. Meyvesi baş bitini önler. Yaprağının kaynatılarak elde edilen su astım tedavisinde kullanılır.

Yaprağının suyu üzüm suyu ile karıştırılıp içilirse balgam söker. Aynı uygulama solunum, idrar yolu enfeksiyonları, dizanteri, dişeti iltihapları, pamukçuk, ağız iltihapları, anjin, farenjit ve belsoğukluğuna iyi gelir. Kurutulan yapraklar dövülüp diş diplerine sürüldüğünde dişleri kuvvetlendirir. Kulak ağrıları için yaprağından demlenmiş su damlatılır. Kurutulan murt yaprağı dövülerek toz haline getirilir. Sıcığın etkisiyle oluşan pişiklerin

üstüne serpilirse pişiği, koltuk altına sürülürse kokuyu önler. Yakılan yaprakların külü vücuda sürülürse tüm kötü kokuları, meyvesinin ve yaprağının suyu içilirse fazla terlemeyi önler. Bakla suyu ile yoğrulan yaprakları yüzdeki lekeleri giderir. Yaprak ve meyve haşlanır, balla karıştırılır başa sürülürse saçın ve sakalın çıkmasını sağlar.

Yağı saçta sürülürse siyahlaştırır, kepeği yok eder, sivilce ve çbanları iyileştirir. Yapraklarının suyu gözdeki beyaz ve sert fazlalığı (pterijium) giderir. Karanlıkta görmeyi artırır. (Fransa da Hava Harp Okulu'nda öğrencilerin tatlı ve reçellerine mersin karıştırılır). Kadınlardaki jinekolojik akıntılarda murt yaprağının suyu bir küvete doldurularak içine oturtulsa akıntıyı keser. Ağız ve boğaz yaraları için yaprakları kaynatılarak suyu ile gargara yapılır. "

Sayılan bu faydalarından dolayı bitkinin yaprakları her mevsimde toplanır. Havadar bir yerde kurutulur. Mikrop öldürücü özelliğini etkin kılmak amacıyla 1 tatlı kaşığı kurumuş murt yaprağı üzerine 4 bardak kaynar su dökülür. 10/15 dakika demlendikten sonra hazırlanan "Murt Çayı" sabah akşam birer bardak içilir. Murt yağı da aynı rahatsızlıklar için kullanılır. Yağ kullanımı 10 damladan fazla olmamalıdır. Bitkinin taze yapraklarından su buharı distilasyonu ile "mersin esansı" elde edilir. Bu esans renksiz, akıcı, özel kokuludur. Takriben 100 kg. yapraktan 300 gr. esans çıkar. "Mirtanol, sineol, terpenler" ihtiva eder. Dallarından, yapraklarından elde edilen uçucu yağ mersin esansı olarak kullanılır. İhtiva ettiği şeylerden dolayı fazla yenildiğinde uyku kaçırır, Hamile hanımların fazla yemeleri halinde düşük yapma ihtimali vardır. Buna da ayrıca dikkat edilmelidir.

Orijinal adı Myrtus communis olan bu bitki Adana, Kadirli, Andırın, İçel, Hatay ve Osmaniye, Antalya'da Murt / Hambalis olarak bilinir. Bitkinin adı literatürde mersin olarak bilinmesine rağmen bahsedilen illerde ve ilçelerde bu isim pek geçerli değildir. Mersin denildiğinde önceki adı İçel, yeni geçmişte Mersin olarak değiştirilen il gelir akla. Mersin adının etimolojisi hakkında da değişik rivayetler bulunmakla birlikte yaygın olanı özelliklerini anlatmaya çalıştığımız yaz kış yaprağını dökmeyen, Akdeniz iklimini çok seven, yöre insanının da murt dediği maki topluluğunun adından geldiğidir. Bu anlayış yaygın olmasına rağmen adı geçen yerleşim biriminde mersin sözcüğü bitki anlamında hiç kullanılmamaktadır. Kullanılmadığı için

de "hambelis ve murt" sözcüğü türemiştir. Eğer mersin yörede meyveyi ifade etmiş olsa idi sanırım "murt" ve "hambelis" sözcükleri türemeyecekti.

Anadolu'da Akçaabat'a bağlı Mersin, Manisa Salihli'ye bağlı Mersinli beldesi, Ordu Perşembe'ye bağlı Mersinköy, Aydın Koçarlı'ya bağlı Mersinbeleni köylerinin olduğunu tespit ettik. Bu yerleşim birimlerinde Murt- Hambelis dediğimiz maki türü yetişmediğine göre adı geçen köyler, beldeler Mersin adını nereden ve nasıl aldı. Durum böyle olunca Mersin adının mersin bitkisinden geldiği fikri pek netlik kazanmıyor. Türklerin yurt tuttıkları yerlere kendi adlarını verdiklerini düşünürsek Mersin adının, Mersin ya da Mersinli adında bir aşiretten kaynaklandığı fikri ağır basıyor. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde Mersin Oğlu ve Mersinli Türkmen aşiretinden bahsetmesi, Mersin adının bir aşiret adı olduğu ihtimalini daha da güçlendiriyor. Ancak ile adını veren aşiretin bölgede kolunun olmayışı işi karıştırdığı gibi Mersinoğlu köyünün bulunduğunu iddia edenleri de çaresiz bırakıyor.

Mersin adı bir başka rivayete göre Kıbrıs Kralının Kızı Myrna'nın adından geldiği söylenir. Rivayete göre Afrodit'in İlanetlediği Myrna babasına âşık olmuş ve yatağına girmiş. Kral yatağına giren kızını görünce kılıcını çekerek öldürmek istemiş. Ancak tanrılar kıza acımış babasının elinden kurtararak onu şimdiki Mersin il merkezinin bulunduğu sahile çıkarmış. Sahilde bulunan yerleşim birimi de Kıbrıs Kralının kızı "Myrna"nın adına izafeten Mersin adını almış.

Tespitlerimize göre Mersin adının nereden geldiği konusunda üç ihtimal üzerinde durulmaktadır. İnternet Ödev Arşivi Com sitesinden aldığımız bilgilerde de bu üç ihtimalden söz edilmektedir. Adı geçen sitede Mersin adının nereden geldiği hususunda: "Evliya Çelebi 1670 yılında bölgemizden geçmiştir. Seyahatnamesinin bu bölümünde aynen şöyle denmektedir: 'Kırk evli Hacı Alaittinoğlu köyünü geçerek Gerendür Nehrinden sonra Mersinoğlu denilen 70 haneli bir Türkmen köyüne misafir olduk.' Sait Uğur da kitabında 'Mersin'e Mersin denilmesinin sebebi şimdiki Mersin şehrinin yakınlarında eskiden Mersinli adında bir aşiret varmış. Bu aşiret Türkistan'dan gelen bir aşiretmış. Adı bu Türk Oymağından gelmiştir. Yoksa Mersin'deki mersin ağacından dolayı bu ismi almış değildir' der. Sait Uğur bu düşüncesine, mersin nebatının bulunmadığı yerlerde de Mersin adını taşıyan mahaller bulunduğunu destek yapmaktadır.

Vital Cuiet, La Turquie D'asi Nam adlı eserinin 51. sayfasında zamanında Mersin Zephyrium adını taşırdı. 'Bu günkü ismi, çevresinde bol miktarda bulunan murt ağacından kaynaklanmaktadır' diyor ve ayrıca mersin kelimesinin Yunanca'da da murt anlamına geldiğini ilave ediyor. Victor Langlois de 'Eski Kilikya' isimli eserinde, Yunanca olarak yazılan

diğer bir eserde Mersin adının 'Mersin Ağaçlarından' aldığını yazmıştır.

Osmanlı Padişahı Abdülaziz'in annesi II.Mahmut'un hanımı Bezmi Âlem Valide Sultan'ın da şehrin adının Mersin olmasının doğru olduğunu söylediğinden bahsedilir" deniliyor. (Bilgilerin aynı olması nedeniyle üçüncü ihtimal buraya alınmamıştır.) Doğrusunu söylemek gerekirse Mersin adının nereden gelmesi bizim için pek önem arz etmiyor. Önemli olan bitkinin çok faydalı olmasına rağmen yeteri kadar araştırılmadığı, özelliklerinin ve güzelliklerinin ortaya konularak tanıtılmadığıdır.

Birçok hastalıkların tedavisinde kullanılmasına rağmen ülkemizde tanınmaması çok önem arz eden bir konudur. Onun için her Çukurovalı her fırsatta bu konuyu dile getirmeli. Sn. Doç. Dr. Recai Ogur'un yazısı tüm akademik kuruluşlar tarafından değerlendirilmeli, sağlıklıla ilgili tespit edilen sonuçlar en kısa zamanda uygulamaya konulmalıdır. Kaynaklarından faydalandığım, Recai ogur hocama ve Mustafa Öztürk hocamıza da bu çalışmaların dan dolayı teşekkür ediyoruz tüm çukurovalılar adına bu vesileyle.

Akdeniz kıyı şeridinde bulunan Çukurova, Mersin, Antalya, Hatay ve Osmaniye illerindeki üniversitelerin Ziraat Fakülteleri bu konuya behemehal el atmalı. murt/mersin/ hambalis yurt içinde, yurt dışında tanıtılmalı, meyvesinin yurt içinde ve yurt dışında pazarlanması için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

Evet işte böyle; Hambalis ve Murtun ya da nam-ı diğer Mersinin hikayesi, bir çoğumuz okuduktan sonra eminim "vay be" diyeceksiniz, yıllardır yiyenler kendini şanslı sayacak, yemeyenler ise üzülecekler ve eminim bundan sonra Türkiye'nin en iyi turpunun Kadirli'de, dünyanın en güzel kiraz çeşitlerinden olan "Çiğşar" kirazı ilçemizde yetiştiğine göre, Türkiye'nin en güzel murtu/hambalisi/(mersini) neden kadirli'de yetişmesin ki. ? Sanıyorum Kadirli'de ki "Murtlu tepenin" tepesindeki murtların, Ya da Andırın'a giderken Akarca yolu üzerindeki murtların ve hambalislerin ziyaretçileri bundan böyle artacak, gözümüzde belki daha bir sevgili olacak, belki de bahçelerimizde saksılarımıza hambalis/murt/(mersin) diyeceğiz bundan sonra, kimbilir...

KAYNAKLAR

- Mustafa Öztürk: İzmir Yöresindeki Myrtus Communis, L.'in Eko-fizyolojisi Hakkında Bir İnceleme,Doktora Tezi, E.Ü. Fen Fakültesi 1970 İzmir.
- Çukurovada Yerel Siteler---Mustafa Öztürk: Mersin (Murt) Bitkisi, www.yumuktepe.com sitesi
- İnt. Dr Recai Ogur: Mersin Bitkisi (Myrtus communis L.) Hakkında Bir İnceleme. Ocak - Şubat-Mart 1994,Çevre Dergisi, S. 10, Ankara.
- İnternet Ödev Arşivi Com Sitesi.
- Osmanlıca Türkçe Sözlük.
- TDK sitesi
- GATA Tıp bilimleri dergisi (Ocak/Şubat/Mart 94 sayı 10)

Çukurova Yemekleri - 1

Atalarımız yüzyıllar önce Ortaasyadan Çukurova'ya göç ettiklerinde kültürlerini de beraberinde getirdiler. Yemek kültürü de bunların içerisinde yer alır.

Türkler bilindiği üzere konargöçer hayat tarzına sahipti. Sabit bir yerde olmadıkları için tarımla da uğraşmıyorlardı. Tarım demek toprağa bağlılık demektir. Ezelden beri özgürlüğümüze düşkün olduğumuz için tarımla uğraşmak için yerleşik hayata geçmeyi beklemedik. Doğal olarak hayvancılık geçim kaynağıydı atalarımızın. Yemek kültürümüz de buna göre değişiklik gösterir. Hayvansal gıdalar ve hamur işleri artık Çukurovalı

olmuş büyüklerimizin yemek kültürünü oluşturur. Zamanla Akdeniz ile yoğrulan birleşik kültürümüz daha da çeşitlenerek muazzam Akdeniz mutfakları ve bizim yemeklerimiz birleşerek farklı bir kültür oluşturdu.

Çukurova'ya yerleştikten sonra bereketli topraklardan faydalanmayı, toprağı sevmeyi ve karşılık beklemeyi öğrendik. Toprakla bütünleşen atalarımız tarım yapmayı toprakla uğraşmayı ve hayvansal gıdaların dışında bitkilerin de fakına varmışlar ve karışık lezzetlerle birlikte Çukurova'mızın yemek kültürü zenginleşmiştir. Bin yıldır yerleşik hayat süren toplumumuz biriktirdiği kültür değerleri arasında en önemlisi

yemek kültürüdür. Bunun sonucunda Çukurovaya özgü oluşan yemek kültürü diğer bölgelerden ayrılır.

Çukurova yemekleri araştırmamızda halen yaşayan ve dar bölgelerde yaşatılan özgün yemek kültürünü tanıtacağız. Çukurova bölgesi olarak tanımladığımız Adana, Mersin Hatay Kahramanmaraş Osmaniye illerini yaşayan ve kaybolmuş yemeklerini kaynak göstererek yayımlamak istiyoruz. Böylesi bir çalışmaya katkıda bulunmak isteyenlere açığız. Katkı ve emekler için şimdiden teşekkür ederiz.

Kömbe

Tahsin SARIBIYIK

Sayın Tırşik Dergisi okuyucuları, yiyecekler insan hayatında çok önemli yeri olan maddelerdir. Her bölgenin kendine özgü yiyecekleri olduğu gibi Andırın'ın da yöresel yiyecekleri mevcuttur. Bu yiyeceklerin bir kısmı unutulmuş bir kısmı da unutulmaya yüz tutmuş; yani unutulmak üzeredir. İşte bu yiyecekleri unutulmaz yapmak ve yöresel kültürümüz olan bu yiyecekleri kayda geçirmek amacıyla Andırın'ın Yöresel Yiyecekleri adı altında Dergimizde bir bölüm ayırdık. Bu bölümde bu yiyeceklerin yapılış şekillerini ve tüketme biçimlerini yazacağız. Ve böylece yöresel yemek kültürümüzü kayıt altına almış olacağız.

Canlıları dolayısı ile insanlar yaşamak için mücadele ederler. İnsanların yaşamaları için yiyeceklerle beslenmeleri gerekir. Beslenen yiyecekler iklim, o yörede yetişen ürünler ve o bölgede yaşayan insanların damak tadına göre çeşitlilik gösterir. Bu yiyecekler insanların yaşam zamanlarına göre değişiklik göstermektedir. Bazı yiyecekler bazı zamanlarda yok olmakta ve unutulup gitmektedir. Ama zamanla sağlıklı beslenme açısından bakıldığında o yok olan yiyeceklerin insan sağlığına faydalı yiyecekler olduğunu görüyoruz. İşte dergimizin, Andırın'ın yöresel Yiyecekler bölümünde andırında yapılan yöresel yiyecekleri tanıtacağız. Bu yiyeceklerden ilk tanıtacağımız Tandir Çöreğidir. Sanki içinizden sunu hisseder gibiyim yahu andırında Andırın doktoru Tırşik tanıtılmadan diğer yiyecekler tanıtılır mı? diye sorduğunuzu hissediyorum. Tırşik'in tarifini, tanıtımını yapacağız. Ama biraz sabır.

Tandir Çöreği:

Tandir çöreği bir sade birde küncülü (susamlı) olmak üzere Andırın'da iki şekilde yapılır. Şimdi tandir çöreğinin yapımında kullanılan araç ve malzemeleri tanıyalım.

Araçlar:

Tandir: Dairemsi şeklinde 30-40 cm çaplı 2-3cm kalınlığında doğadan hazırlanan taş. Çörek bu tandirin üzerinde pişer.

Sacayağı: Ateşte tandirin üzerine konduğu, üçayağı olan bir çemberdir. Demirden yapılır. Sacayağı bulunmadığı zaman, üç taş üçgen şeklinde konularak sacayağı oluşturulur.

Tandir sacayağı: Üzerine konur (yerleştirilir). **Dayama:** Yarım ay şeklinde doğal taştan yapılır. Tandirda sertleşen çöreğin dayamaya dayanarak ateşte kızarması sağlanır.

Ekmek Tahtası: Üzerinde hamurun açıldığı ahşaptan dikdörtgen biçiminde yerden 20cm yüksekliğinde ayakları olan masa şeklindedir. Ayakları kısa masa gibidir.

Oklava: 50-100cm uzunluğunda 1-2cm çapında ahşaptan yapılmış silindirik şeklindedir. Çöreğin ekmek tahtası üzerinde açılmasında kullanılır.

Malzemeler:

Un: Doğal kepekli buğday veya mısır unudur. Un kepekli veya kepeksiz olarak kullanılabilir.

Su: Doğadan alına n içme suyu kullanılır. **Küncü (susam):** doğal yetiştirilen küncünün burun küncüsü denilen temiz içine herhangi yabancı madde karışmamış halde elde edilen küncüdür.

Tuz: Tuz her yerde bulunan tuz yeteri kadar kullanılır. Kaba tuz daha iyi olur.

Yapılışı:

Tandir çöreğinin yapımına, önce hamur

hazırlanarak başlanır. Hamur, istenildiği kadar buğday veya mısır un'u alınır, bir leğen içine aktarılır, un'a gereği kadar su karıştırılarak yoğrulur. Bu işleme hamur kıvamına gelinceye kadar devam edilir. Diğer taraftan odun tutuşturularak ateş yakılır. Ateşin üzerine

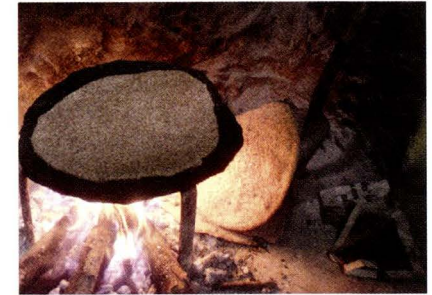
sacayağı ve onun üzerine de tandir konulur. Tandirin ısınması sağlanır. Tandirin kenarına uygun bir yere dayama konulur. Sonra hamur beze denilen parça şeklinde alınıp ekmek tahtası üzerinde sade yapılacaksa üzerine un dökülerek, küncülü yapılacaksa

un yerine küncü dökülür. Beze küncünün içerisinde 20-30 cm çapında daire şeklinde oklava kullanılarak açılır.

Daire şeklinde hazırlanmış hamur ateş üzerindeki tandir üzerine konulur. Isınmış olan tandirin üzerinde hamur sertleşir. Bir yüzü sertleşince diğer yüzü çevrilir, ikinci yüzünde sertleşmesi sağlanır. Sertleşen çörek ateşin kenarındaki dayamaya dayandırılarak kızarması sağlanır. Bu kızartma işlemi çörek çevirerek her tarafı kızarana kadar devam edilir. Ve böylece sade veya küncülü yapılan çörek pişmiş ve yenmeye hazır şekilde sofraya servis yapılır.

Bu çörekler çay yanında yenilebilir. Ekmek gibi her zaman kullanılır.

Andırın'da Yaşayan Geleneksel Zanaatlar

Tarihi 'Tunç Devri'ne kadar uzanan söz konusu aletler, günümüz koşullarında modern zamanların fabrikasyon üretimi karşısında gerilemeye başlasa da, yine de dayanıklılığının 'esas' olması nedeniyle kadim dostları tarafından tercih edilmektedir.

Hüsnü KARCI

Tarım, orman, taş işleme yapı vb. birçok işlerde kullanılan, hammaddesi 'demir' olan ve çeşitli biçimlerde üretilen, günümüzde de hala geçerliliğini koruyan 'hacetler' insanlık tarihinin en eski araç gereçlerindedir. Bu aletleri kısaca; kılıç, kalkan, orak, balta, tahra, nacak, dirgen, keser, nal vb. aletler olarak sıralayabiliriz...

Tarihi 'Tunç Devri'ne kadar uzanan söz konusu aletler, günümüz koşullarında modern zamanların fabrikasyon üretimi karşısında gerilemeye başlasa da, yine de dayanıklılığının 'esas' olması nedeniyle kadim dostları tarafından tercih edilmektedir.

Fabrikasyon olarak üretilen ürünler, hem ucuz olması, hem de talep karşısında alıcıların ihtiyaçlarına cevap vermesi nedeniyle ekseriyet tarafından kabul görmektedir. Ancak; söz konusu ürünlerin hammaddesi döküm olduğundan kalite açısından düşük, dayanıksız olmaları nedeniyle de kısa ömürlü olmaktadır. Üstelik, el emeğinin yerini de asla tutamamaktadırlar. Ürünlerin kalitesiz olmasındaki başlıca nedenler ise, ham

maddesinin döküm olması ve işleniş biçimleridir..

Örneğin: eskiden, özellikle 'kılıç' yapımının daha sağlam /dayanıklı olması için demire at idrarından su verilmiş; idrar bulamayınca zeytin yağı ile su verilir olmuş; zeytinyağının pahalı olması nedeniyle de zaman içerisinde su verilir olmuş.

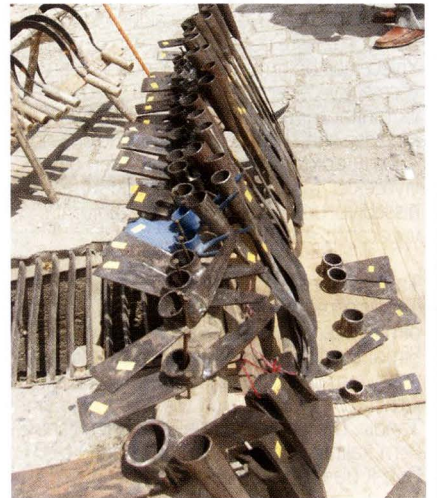
'Kalite anlayışını' esas aldığımız takdirde durumu, çeşitli zamanlarda, zamanın getirdiği şartları, modern aşamaları, ham madde değişimini, farklı katkı maddeleri, 'kâr hırsı' ve ahlak anlayışı çerçevesinde orantılı olarak değerlendirilebilir.

Başta Osmaniye, Kadırlı ve Andırın'da gözlemlediğim kadarıyla, demircilik mesleğinin hala geçerliliğini koruduğunu, çeşitli biçimlerde üretimler yaptığını ve üstelik modern üretime karşı direndiğini gördüm.

Andırın'da yaşayan diğer geleneksel zanaatlar gibi, 'demircilik' zanaatının ayakta durması ve zamana karşı direnç göstermesi,

farkı fark eden, kaliteden anlayan müşterilerin varlığı ile mümkün olmaktadır.

Dileğimiz, söz konusu zanaatların devlet desteği ile yaşatılması, geliştirilmesi, üniversitelerin araştırma bölümlerinde akademik çalışmalar neticesinde orijinal yapılarının korunması, bölümlerinin açılması hususunda gerekli tedbirlerin alınmasıdır.

Çukurova Boyacıları - 1

İskender ZENGİN

Çukurova'nın şehir ve kasabalarında çocuklar şöyle beş- altı yaşına basınca büyükleri bir telaş alır. Büyükler çocuklarının okuyup, adam olmasını, bir iş ve meslek sahibi olmasını, gözlerinin açılmasını, topluma kazandırılmasını isterler. Topluma girsin isterler. Bunun en kestirme ve basit yollarından biri de hem terleyerek helal kazanç elde etmesi bakımından boyacılık mesleğini icra etmesidir.

Boyacılık, okul öncesi şehir ve kasabalarda yaşayan çocukların meslek adına, karşılaştıkları ilk iştir. Öyle bir meslek ki, o yaşlarda hem çocukları hem de büyükleri heyecanlandırır.

Ailenin durumuna göre süslü püslü, bazen derme-çatma sandık alınır. Şehrin en ünlü boyacılarından boya, cila, sünger, fırça alınır. Çocuğa cadde, sokak ayarlanır. İlk icraat başlar.

İlk günler bir boyacı abi veya arkadaşaya takılmalar olur. Sonraları bağımsız, yani kendi

başına çalışma başlar. İlk günün heyecanı unutulur mu? Evde koca koca büyükler bekliyor.

Aslında büyükler onun toplumdaki ilk yüzleşme sınavını gözlemlerler. Bugün ne oldu? Neler yaşandı? Neler yaptı? Kimle tanıştı? İşini başardı mı gibi meraklar sorgulamalar başlar. Ama hepsinden önemlisi çocuğun getireceği birkaç bozukluk ile ispatlayacağı kendine güven duygusu.

Çocuk, arcamlarından utana sıkıla para ister. Bunu bilen büyükler 5 yerine 10 vererek bu genç meslek adayı taltif ederler. İlk günde tökezlemesin diye koltuk çıkarlar. Bazen aileler çocuğun heyecanını kamçulamak için kurnazlığa çıkarlar. Çocuğa birisini ayakkabı boyası adına para verdirtirler. Uzaklardan izlemeyi de ihmal etmezler. Evladını kayıran büyükler çocuğun bir şeyler tattığını görünce pes ederler. Eli yüzü boyalı kir pas içinde dolaşmasına kıyamaz işe son verirler.

Bir diğer bir boyacı ise grup gerçek anlamda nafakasının peşindedir. Her geçen gün kazanmak heyecanı ile her geçen gün pişerek yoluna devam eder.

Boyacılık macerasına bazıları sanki olur ki, doğuştan bu işe aşına gibidir. Bir yandan Boyacılık yapırlarken bir yandan da çarşının maskotu haline gelirler. Sevilirler. Esnaflarda boş vakitlerinde boyacıları öne çıkan kimi yanlarıyla eğlenirler. Gün gelir çarşının vazgeçilmez maskotu olurlar. Zaman geçer şehrin hem maskotu hem de simgeleri olurlar.

Andırın'da boyacı ördek Andırın'ın markası olmuş bir insandır. Andırın'da ördek üzerine fıkralar, sözler, yaşanmış olaylar anlatılır. cemiyetin sohbet konusu olurlar. Gurbette yaşayanların hasretine malzeme olurlar. Toplumun ortak kültür değeri olur boyacılar.

"Çukurova boyacıları "dizisinde Andırın'ın maskotu, gülü markası haline gelen meşhur **BOYACI ÖRDEK'** ten başlıyoruz.

Boyacı Ördek

NAM-I DİĞER BOYACI ÖRDEK

Adı ve Soyadı	: Bayram Geçer
Doğum Yeri ve Yılı	: Andırın / 1946
Tuttuğu Spor Takımı	: Fenerbahçe
En Sevdiği Futbolcular	: Ridvan, Tanju, Alex
En Sevdiği Aktörler	: Yılmaz Güney, Ayhan Işık, Fatma Girik, Tugay Toksöz, Cüneyt Arkın, Tamer Yiğit, Erol Taş, Hülya Koçyiğit, Kadir Savun, Hulusi Kentmen
En Sevdiği Filmler	: Battal Gazi, Köroğlu, Malkoçoğlu, Dadaloğlu, Boş Beşik
Çalıştığı Sinema	: Meram Sineması
Medeni durum	: Evli (5 Çocuk)
En Çok Sevdiği İş	: Ayakkabı Boyacılığı ve Hafta Sonu Balık Avlamak
En Çok Gittiği Avlama Yeri	: Çatak Suyu

Meyvecilikte Yeni Açılımlar: Ahududu-Böğürtlen Yetiştiriciliği

İlçemiz sahip olduğu coğrafya itibarıyla değişik iklim şartlarına ve buna bağlı olarak da değişik ürün yetiştirme olanağına sahiptir. Bu özelliği sayesinde küçük alanlarda olsa bile yüksek verimli ürün yetiştiriciliğine uygundur. Bu tür ürünlere en iyi örnek ilçemizde geçen yıl kapama bahçeleri yapılan ahududu ve böğürtlendir.

Tunahan AKDAŞ

Uluslararası Mavi Hilal Vakfı tarafından Akıfıye, Orhaniye, Çokak, Altınboğa köylerinde toplam 10 adet toplam 19 dekarlık böğürtlen bahçesi kurmuştur. Bunlara ek olarak ilçe genelinde 3 yerleşimde daha (Yeşilyurt, Tufanpaşa, Geben) kendi imkanları ile böğürtlen yetiştiriciliği yapan haneler de bulunmaktadır.

Ahududu ve böğürtlen yaygınlaştırılması ve çoğaltılması çok kolay olan üzümü meyvelerdir. Geçen sene ekim yapan çiftçilerin bazıları bahçelerinden 1000 yakın fide elde etmişlerdir. Tarım ilçe müdürlüğünün vereceği teknik ve eğitim desteği ile de çiftçilerimiz bahçeleri ile her türlü işlemi kendileri yapabilecektir.

Bu meyvelerin yetiştirilmesinde en büyük avantaj ilimizdeki dondurma sanayidir. Geçen sene hasat zamanında toplanan ilk hasattan toplanan meyveler kilosu 2.4 TL'ye alıcı bulmuştur. Bir dönümden 2 ton ürün alındığı düşünülürken oldukça karlı bir yatırımdır.

Uluslararası Mavi Hilal Vakfı tarafından Akıfıye, Orhaniye, Çokak, Altınboğa köylerinde toplam 10 adet 19 dekarlık böğürtlen bahçesi kurmuştur. Bunlara ek olarak ilçe genelinde 3 yerleşimde daha (Yeşilyurt, Tufanpaşa, Geben) kendi imkanları ile böğürtlen yetiştiriciliği yapan haneler de bulunmaktadır.

PROJENİN ADI, KONUSU VE AMACI Andırın İlçesi Kapama Ahududu-Böğürtlen Bahçesi Tesisi Projesi

Projenin konusu; Andırın'a bağlı köylerde toplam 3 dekar ahududu-böğürtlen bahçesi oluşturmak suretiyle bu köylerde ahududu-böğürtlen yetiştiriciliğini gelir getirici bir faaliyete dönüştürmektir. Ahududu-Böğürtlen bahçesi tesis ederek küçük toprak sahibi, gelir seviyesi düşük hanelerin sosyo-ekonomik düzeyini

yükseltmek, gelir getirici bir istihdam faaliyeti oluşturarak yoksul haneler için sürdürülebilir bir gelir ve kazanç kaynağı oluşturmaktır. Proje ahududu-böğürtlen yetiştiriciliğini Andırın ilçesinde gelir getirici bir işkoluna, istihdam faaliyetine dönüştürmeyi hedeflemektedir.

PROJE YARARLANICILARI KONUSUNDA BİLGİLER

Projenin hedef grupları sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfının kapsamına giren kişilerdir. Yararlanıcıların her birinin yeşil kartı olup, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı değildir. Yararlanıcıların tümünün ahududu-böğürtlen bahçesi kurulumu için uygun büyüklükte ve nitelikte arazileri mevcuttur.

PROJENİN UYGULAMA AŞAMALARI

- A.Ahududu-Böğürtlen fidanlarının ve damlama - sulama sistemlerinin satın alımı
- B.Bahçelerde toprak tahlili yapılması
- C.Bahçelerin böğürtlen fidanı dikimine hazırlanması
- D.Ahududu-Böğürtlen fidanı dikimi
- E.Damlama - sulama sistemlerinin kurulması
- F.Ahududu-Böğürtlen yetiştiriciliği konusunda eğitim
- G.Bahçelerin düzenli takip ve kontrollerinin yapılması

PROJENİN UYGULANMA YÖNTEM VE YÖNETİMİ

Projenin uygulanma yönetimi satın alım, bahçelerin kurulması, fidelerin dikimi, yararlanıcılara böğürtlen yetiştiriciliği ile ilgili konularda eğitimlerin verilmesi, bahçelerin düzenli kontrol ve takiplerinin yapılmasıdır. Projeye Andırın Tarım İlçe Müdürlüğü danışmanlık yapacak olup 8 yıl süresince Andırın SYDV idaresince kontrolü yapılacaktır. Tarım İlçe Müdürlüğünden

ürün çeşitliliği ve toprak bakımı konusunda başvuru sahiplerine teknik destek alınacaktır. 8. yılın sonunda projenin idaresi fayda sahiplerinin kontrolüne bırakılacaktır.

PROJENİN GELİR - GİDER ANALİZİ a.GELİRLER

Hane Başına Gelirler (TL)

Yıllar	Alınan Ürün Miktarı (Kg)	Birim Satış Fiyatı (TL)	Gelir (TL)
2009	-	-	-
2010	300	2,5	750
2011	4.500	2,7	12.150
2012	6.000	2,9	17.400
2013	7.500	3,0	22.500
2014	9.000	3,2	28.800
2015	9.000	3,4	30.600
2016	9.000	3,5	31.500

a.GİDERLER

3 Dekar Böğürtlen Bahçesi İçin Kurulum Gideri

MALZEMELER	CİNSİ	MİKTARI	BİRİM FİYATI (TL)	TOPLAM (TL)
Ahududu ve Böğürtlen Fidanı	Adet	2100	3,2	6.720,0
Demir profil	Adet	81	50,0	4.050,0
Kangal Boru	Metre	300	1,5	450,0
Damlama Hortumu	Metre	5100	0,3	1.530,0
Gübre tankı	Adet	1	200,0	200,0
Filtre/Süzgeç	Adet	1	100,0	100,0
Su Motoru	Adet	1	150,0	150,0
Fenni Gübre	Torba	12	50,0	600,0
İlaç	Paket	12	25,0	300,0
Gergi teli	Kg	180	2,0	360,0
Bağlama teli	Kg	12	2,0	24,0
Payanda destek	Adet	18	12,0	216,0
Dikenli tel	Metre	240	0,2	48,0
Kafes tel	Top	42	14,0	588,0
Çimento	Torba	1	8,0	8,0
Hayvan Gübresi	Ton	15	50,0	750,0
Toprak tahlili	Adet	1	10,0	10,0
İşçilik	Dekar	3	30,0	90,0
TOPLAM				16.194,0

Gökahmetli Köyü

Fakı HAŞİMOĞLU

**Aslantaş barajı, göl
sahasında kalan kocaman
bir ova. Onlarca köy,
binlerce yaşanmış hatıralar
ve sır olan hayatlar.
Ağalar... Hatınlar...**

Ağa'larıyla ünlü Gökahmetli köyü de,
barajın soğuk suları altında kaybolurken
Ağa'lara ne oldu demek geliyor içimizden.
Yüzlerce amelelerin çalıştığı, traktörlerin
cirit attığı, uçsuz bucaksız pamuk
tarlalarının sahipleri Ağalar, nerdeydiler.
Yerlerinden yurtlarından edilmişlerdi.
Kendileri, çocukları, torunları nerdeydiler,
hiç mi isyan etmiyorlardı bu haksızlığa.

İşte bu noktada Gökahmetli'den Kadırlı'ye
baraj nedeniyle göç eden ünlü Ağa'lardan
Abdil Ağa'yla görüşme fırsatımız oldu.
Kadırlı 'nin bir mahallesin de, evinde. O
tulumbalı Konakların, tarlaların Ağa sı
karşımızdaydı, hoş karşıladı bizi, yine
heybetli, yine ikramlı, yine fotürlü, yine
dimdik ayakta.

İçtenlikle cevapladı bizi, yanında
çalışanlarına ve devletine elinden geleni
yapmış, gururlu bir ağa Abdil Ağa.

Ne devletine kırıgın ne Ceyhan Nehrine,
ne de akvaryuma çevrilen ovaya O şimdi
gönüllerin ağası.

Detaylı bir röportaj için, söz alarak bitirdik
kısa sohbetimizi görüşmek üzere Ağaların
Ağası. Abdil Ağa...

Gökahmetli

Uzun zaman oldu Senden gideli
Anlat bana Ağa lara ne oldu?
Gırtlığına kadar Suyu batmışın
Hatın'lara, Sultan'lara ne oldu?

Abdül Ağa, Dursun Ağa nerede
Minare ortada, Cami yok. Nerde?
Tulumba bahçeli beyaz konaklar
De hele Demirci Bayram nerede.

Ateş Ali iş bitiren adamdı
Çipçi Paşa, söyle daha yaşarmı?
Bakkal Tahir başka bir iş yaparmı?
Muhtar Muharrem'e söyle ne oldu.

İncikli Deresi çoktan boğulmuş ,
Hacı Mecit Gamber Ağa sır olmuş
Özlem duyduğum Baba Yurdunda
Şeker Ali, Mustuk Memmet nerede.

Anladım ki bu köy, İntizar almış
Ne mezar ı nede mezarlık kalmış
Asma köprülüydü Andırın suyu
Çekilmiş Yerini Arslantaş almış.

Fakı şimdi seni mazide arar
Gözleri dolsa da Ah! neye yarar
Kimi kimden sorar kimde ne arar
Anlat da bulayım Ağa'lar NERDE?

Esin GÜVERCİN

Çocuk, erken yaşlardan başlayarak merak ettiği, görebildiği, dokunabildiği, duyabildiği, kısacası duyularını kullanabildiği, gözlemleyebildiği ve test edebildiği bir ortamda çok daha hızlı ve etkin bir öğrenme gerçekleştirebilir. Bunu sağlayan ortamsa, önceden hazırlanmış etkinliklerin planlı bir şekilde sunulduğu sınıf ortamından çok doğanın ta kendisidir.

Doğal yaşam alanları, öğrenmenin en hızlı gerçekleştiği açık hava laboratuvarlarıdır. Doğal yaşama verilen zararlar, bunun neden ve sonuçları doğa eğitiminin çevre eğitimiyle keşiştiği önemli bir kavşak noktasıdır. Doğa eğitimi çocukların yaşadıkları ve gelecekte yaşayacakları çevre sorunları konusunda farkındalık oluşturmaları, bu sorunların çözümüne yönelik stratejiler geliştirmeleri, kişisel ve toplumsal ölçüde öncelik almaları için kendilerini geliştirmelerine yönelik olanaklar sunar. Çocuklarla birlikte doğada vakit geçirmek bize ve çocuklara büyük bir keyif verir. Toprağa dokunmak, ilkbaharda, sonbaharda ağaçların değişimini gözlemlemek, yaprakların sesini dinlemek, doğada dinlenmek bizi rahatlatır. Günümüzde doğayla ilişkimiz doğrudan olamamakta ve çocuklarımızın çoğu doğayla ilgili deneyimler konusunda sınırlı olanaklara sahip olarak büyümektedirler.

Son yıllardaki ekonomik, teknolojik ve sosyal değişimlerle beraber çocukların çoğu ne yazık ki vakitlerinin çoğunu ya evde ya da okul binası içinde doğal alanlardan uzakta geçirmektedirler. Eğlence çocuklar için televizyon izlemek ve bilgisayar başında oyun oynamak haline geliyor. Ulaşım için yürümek ya da bisiklete binmek yerine otobüsler ya da arabalar kullanılmaktadır. Günümüz eğitim ve öğretim siteminde, somut olarak doğada çadır kurma, doğayı anlama, doğayı yaşama amaçlı bir eğitime ne yazık ki yer verilmemektedir. Okullardaki veya diğer iletişim araçlarında (örneğin TV), kaplanların, aslanların vahşi birer yaratık, yılanlardan uzak durulması, balinaların katil, böceklerin öldürücü olduğu gibi hiç de doğaya uygun olmayan bir propaganda yürütülmektedir. Oysa doğa, doğal ortamında tüm canlıların ortak

yaşama dengesini, kendi sistemini içerisinde kendisi oluşturmuştur. Bizim müdahalelerimiz ve çıkarlarımızla bu denge alt üst olmuştur. Yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın doğa ve doğanın çocuklara kazandıracakları ile ilgili bir formal eğitim programı bulunmamaktadır. Yalnızca izci liderlerinin faaliyetleri kapsamında, öğrenci gruplarına doğada hayat ve kampçılık eğitimi verilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı öğretmenlerin aldıkları izci lideri eğitiminden sonra belirli bir program dahilinde doğada çocuklara ve gençlere izcilik eğitimi verilmektedir. Doğa kaynaklı olması nedeniyle verilen eğitimin desteklenerek daha fazla öğrenci grubuna ulaşması sağlanmalıdır. Ayrıca bakanlık destekli olmasından dolayı aileler ve çocuklar için de güven sorunu yaratmamaktadır. İlköğretim seviyesinden itibaren çocukların

doğayı anlayabilmelerine yönelik dönemsel aktivitelerle tüm çocukların katılımıyla onların doğa dilini öğrenmeleri sağlanmalıdır. Doğa sevgisi, eğitim sisteminin yanlış ve eksik uygulamaları nedeniyle okul sınırları içerisinde verilmeye çalışılıyor. Çocukların toprağa dokunabilmelerini ve onu canlı olarak hissetmelerini de sağlamamız gerekmektedir. Doğa içinde tüm canlılarla beraber doğa olduğumuz her canlının bir dünyası olduğumuz gerçeği, somut olarak doğada yaşayarak, aralarında güçlenen koruma ve paylaşım kazanmaları desteklenmelidir. Güç gibi görülen bu uygulama -istenildiği takdirde- eğitim sisteminde bir yaptırıma bağlanırsa ne kadar kolay olacağı şaşırtıcı şekilde görülecektir. Bundan uzak günümüz eğitim sisteminin değişimiyle doğayı tanıyan çocukların, tüm doğa varlıklarını, tarım arazilerini, ormanları, suyu, denizi koruyarak tahribatına karşı çıkabilecekleri bir bilinç kazanacaklarını unutmamalıyız.

Portakalın, elmanın, market raflarında değil de Hüseyin amcanın bahçesinde, ağaçta yetiştiğini soframıza gelene kadar nasıl bir süreç izlediğini fark etmeleri onları mümkün olduğunca doğal alanlara götürerek, görmelerini sağlayarak, tartışarak ve doğayla birebir deneyim yaşamalarını sağlayarak mümkün olabilir. Kapalı mekanlar içerisinde doğa sevgisi vermeye ne kadar çalışırsak çalışalım onların doğrudan deneyim kazanmalarına olanak sağlamazsak yeteri kadar etkili olamayız.

Doğa sevgisi vermek için yapılan doğa eğitimi çalışmaları sadece uzmanların, öğretmenlerin ya da sivil toplum kuruluşlarının görevi olarak görülmemeli anne ve babaların da etkin katılımlarının sağlandığı çalışmalarla güçlendirilmelidir. Özellikle aile içinde alınan doğa eğitimi çocukların tüm hayatında etkili olacaktır. Anne ve babaların doğaya karşı heyecanları, ilgisi çocukları etkiler. Sizin onlarla birlikte doğal alanlarda meraklı ve keyif alan bir kişi tablosu çizmeniz doğayla ilgili bir çok şey bilmenizden daha etkili olur. Çocukları hafta sonları alışveriş merkezleri, oyun merkezleri yerine olanaklar ölçüsünde parklara, ormana, açık alanlara çıkararak orada doğal ortamlarda doğal malzemelerle oyun oynayıp özgürlüklerini keşfetmeleri sağlanmalıdır.

Çocuklara doğa sevgisi aşlamak için yapılacak çalışmalarda, özellikle bilgiyle yüklemektense onlarda, doğaya karşı merak uyandırmak ve onların doğada edindikleri deneyimlerden keyif almalarını sağlamak önem taşımaktadır. Ağaç yapraklarının, gövdesinin neden kurduğunu, hayvanların yaşam alanlarının kendi yaşam alanları ile ortak olduğunu, taşların arasında neden farklar olduğunu, nehirlerin, göllerin nasıl oluştuğunu, iklimlerin değişiminin doğadaki etkilerini bırakalım onlar kendileri keşfetsin.

Doğa Eğitimi: Çocukların duyularını kullanarak doğayı doğada tanımak için yapılan eğitimidir. Çevre eğitimi ile paralel olarak amaçları:

- Doğa ve doğa sorunlarına karşı farkındalık ve duyarlılık oluşturmak,
- Doğa ve doğanın işleyişi ile ilgili temel bilgi ve anlayışı geliştirmek,
- Doğaya karşı olumlu davranış ve değerler geliştirilmesini sağlamak,
- Doğayla ilgili sorunları tanımlama, araştırma ve çözme ile ilgili beceriler edinilmesini sağlamak,
- Doğanın korunmasına aktif katılımı sağlamaktır.

Doğa eğitimi doğada verilir...

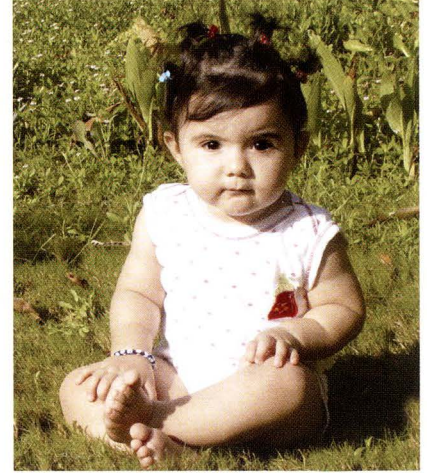
Okul sıralarında otururken veya evde verilemez...

Yaşayarak, dokunarak ve görerek doğa eğitimi verilir...

Doğa eğitiminde, çocukların duyularını kullanarak doğayı doğada tanımaları, canlı çeşitliliğini fark etmeleri, canlıların beslenmek, barınmak ve saklanmak için bazı özel yaşam alanlarına (evlere) ihtiyaç duyduğunu anlamaları, canlıların ve onların yaşam alanlarının korunmasına yardım etme ve koruma isteklerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Farkındalık ve öğrenme ortamı yaratmak, alan gezileri ve bu gezilerde gerçekleştirilecek uygulamalı etkinliklerde ortaya çıkmaktadır. Çocukları mümkün olduğunca, düzenli olarak doğal alanlara ya da parka götürmek onların keyif almalarını sağlamak önemlidir.

Çocukları araştırmaya dayalı olarak, soru sormaları, deney yapmaları, deneyip

yanılmaları, tartışmaları ve değerlendirmeleri teşvik edilerek çocukların öğrenmeleri sağlanmalıdır. Çocuklar somut şeyleri anlayabildikleri için onların gerçek deneyimlere ihtiyaçları vardır. Ancak bu sayede kendi çevreleri ve doğa hakkında daha iyi öğrenebilirler. Belgesel izlemelerinden önce belgeselleri yaşamaları sağlanmalıdır. Hayvanları akvaryum ya da kafeste değil dışarıda, kendi ortamlarında görmeleri bu sayede bu canlılarla ilgili edindikleri bilgileri hatırlamaları da daha kolay olacaktır. Soğuk suyu, denizi, yağmuru hissetmeleri, çam kokusunu almaları, kuş, böcek seslerini duymaları duyularını açar ve daha kolay hatırlarlar.

Doğa eğitimi ile çocuklarda;

- Öğrenme ve soyut kavramların akılda tutulması kolaylaşır.
- Merak ve ilgilerini yükselterek onları güdülendirir.
- Bilimsel süreçleri gerçek yaşamdan örneklerle öğretir.
- Öğrenme gerçek yaşamın pratik ve doğal bir etkinliği olarak deneyim kazanır.
- Sosyal etkileşimini güçlendirir.
- Canlılarla empati kurmasına yardımcı olur.
- Davranış sorunları olan öğrenciler için yararlı olur.
- Paylaşılan deneyimler aracılığıyla öğrenciler arasında bir topluluğa ait olma duygusu pekişir.
- Doğa gezileri ve müze sergileri öğrencileri deney yapmak ve soru sormak için yüreklendirir.

**Doğa'nın çocuklarına güveniyoruz...
Çocuklara doğada güveniyoruz...
Bırakın çocuklar doğada kirlensin...**

Ahmet Yaycıoğlu

Hüsnü KARCI

Yaycıoğlu Ailesi'nin bir ferdi olarak kendinizi tanıtır mısınız?

Ahmet Yaycıoğlu Andırın'da doğdu, Andırın'da yaşadı, Andırın'da yaşıyor... Ölene kadar da Andırın'da yaşayacak... Cenabı Allah'ın verdiği ömür Andırın'da geçecek...

Andırın'dan sonra benim kısa bir dönem Maraş'ta yaşamışlığım var; okumuşluğum var. İki sene kadar Maraş'ta okudum. Daha sonra Hüseyin Yaycıoğlu'nun (babası) milletvekili olması nedeniyle Ankaraya gittik.

Ankara yaşantımız, 1965-1972 yılları arasında lise; ondan sonra üniversite tahsili ile sürdü... Üniversiteyi bitirdikten sonra Ankara'da çok güzel çevremizin olmasına rağmen, memleket hasretiyle, memleket özlemiyle, memlekete olan duyguların ağırlığıyla Ankara'da kalamadım. Maraş'a geldim. Devlet Memuru olarak. Bayındırlık Müdürlüğü'nde görev aldım ki, o ara bir çok yerden de teklifler geliyordu. İskenderun Demir Çelik olsun, DSI'nin Samsun ve Ankara şubeleri olsun... Maraş'a geldim.

K. Maraş'ta, 72-78 yılları arasında bürokraside çalışmam oldu. Memur olarak işe başladım. Belli bir dönem sonrasında 'Okullar Büro Şefliği'ne atandım. Milli Eğitim'in yatırımları o dönemde 'Bayındırlık' kanalıyla yapılırdı. O büronun şefliğine geldim ve orda 'plan-proje' işleri bize geçti. Bu durum hem benim adıma, hem de bölgem adına büyük bir şanstı. Çünkü; içimdeki sancı; 'kendimi doğup büyüdüğüm topraklara adayarak bir şeyler yapabilmenin sabırsızlığı-çılgılığı' idi. Tahsilimi, sağlığını, bedensel varlığını ülkem topraklarına ve topraklar üzerinde yaşayan insanlarıma borçlu olduğumun bilincini taşıyorum.

O dönemde Milli Eğitim bazında elime geçen bu imkanları çok güzel değerlendirme imkanını buldum.

Benden önceki dönemde, Andırın'da, toplam okul sayısı 40-50 civarında iken; o dönemde biz 4 yıllık süre zarfında 48 yerleşim yerine yeni okullar yaptırıldı. Bugün Andırın'da "eğitim sorunu yok" deniyorsa; Andırın'da yüzde 80-85 okumuşluk oranına erişmişse; tabii bunun en büyük müsebbibi o dönemde yapılan Milli Eğitim yatırımları olmuştur. Hemen hemen okulu olmayan mezramız dahi kalmamıştır diyebilirim.

Tabii bize bir başka faydası daha oldu: Kendi insanımıza ve ülkemize dönük olarak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çok güzel münasebetler içine girmem gibi. Elimde böyle bir imkan olduğu için de o dairelerdeki diğer şube müdürleri, kendi köylerine, kendi bölgelerine bir okul isterken, bizde karşılığında bir şeyler aldık. Mesela: Köy Hizmetleri'nde hala dostluğumuz devam eden bir Erol Sağol, bir Remzi Altın gibi isimler vardı. Biri 'Yol Şubesi'ne bakardı, biri 'İçme Suları'na bakardı. Karşılıklı olarak bir çok içme suyu ve yol meselelerini halletme imkanını bulduk.

Daha sonra Cenabı Allah yardım etti, 'Bayındırlık Müdürlüğü' yaptım. Kısa bir süre de olsa, Müdürlük görevine geldiğim zamanlar da ufumuz da genişledi, imkanlarımız da genişledi. Ve bu defa 'Valilik' ve 'İl İdare Kurulu'ndaki görevlerimden dolayı memleket adına daha çok faydalı işler yapma imkanına kavuştum.. Kişiler bazındaki hizmetleri saymak istemiyorum; ama 75-80 kadar çocuğumuz 'Sanat Okulu'na yerleştirildi. Yine aynı dönemlerde Maraş'ta 'Orman

Muhafaza Memuru Okulu' vardı. O okula 40-50 civarında evladımızı yerleştirdik. Orman Muhafaza Memuru olmalarını temin etmiş olduk.

Bunların ötesinde en önemli hizmetlerimizden biri de o dönemdeki çalışmalarımız içerisinde 'Kahraman Maraş Yatılı Bölge Okulu'nun yapılmasıdır. Afşin'de yapıldı, Pazarcık'ta yapıldı. Andırın'da Yatılı Bölge Okulu yoktu. Andırın'ın çocukları da maalesef bunların hiç birine alınmıyorlardı. Bizim yaptırdığımız okullarda okuyan çocuklar bir-iki derslikli sınıflarda bir tek öğretmenle okurken, 'derece olarak' yükselmeleri takdir edersiniz ki çok zordu. Bir öğretmenin beş sınıfı okuttuğunu bilirim.

Ama, şehirler de durum öyle mi? Hayır! Her sınıfa bir öğretmen veriliyor veya her derse bir öğretmen geliyor. Bu imkanlardan çocuklarımız yoksun kaldılar.

Yine bir Andırın seyahatimde, zannedersem 'Darovası' mıntıkasında; Kadırlı Obasına okul yaptırıyoruz; ben arazide giderken okul çocuklarını gördüm. "Nereye gidiyorsunuz?" dedim. "okula" dediler. Arada dere var. Dereyi geçme şansları çok zor. Her an için tehlikeyle karşı karşıyalar! Bu durum beni çok duygulandırdı. Bu çocukları yatılı okula alıp götürmek istediğimde, velileri canla başla "çok memnun oluruz" dediler. O dönemde Milli Eğitim Müdürlüğüne "al şu Andırınlı çocukları" dedim. Dediler ki: "alamayız!" alırdın-almazdın derken, nihayetinde ilk defa o sene beş çocuğu aldırıldı, kaydettirdim. Tabii bu bahsettiğim 75-76 seneleriydi. Bu gün için, bir çok yerde 'kaymakamlık' yapan, 'hakimlik' yapan, 'polislik' yapan 'avukatlık' yapan hemşerilerimizin bir çoğu o okul

mezunudur. Bu durumu araştırırsanız, görürsünüz. Ve bunlar benim için çok güzel anılardır.

O dönemde; yani 77'nin sonu, 78'in başında siyaset çok aktif... MC yer değiştirdi, CHP hükümet oldu. Görev yapma şansımız kalmadı. Memuriyeti bırakmak mecburiyetinde kaldım, o günlerin şartları gereği. Tayin gündeme getirildi. Sürgün gündeme getirildi. Fikriyatımız o gün itibarıyla sağ tandaslı olduğu için ayrılmak mecburiyetinde kaldık. "Hizmetin yeri-mevki olmaz" diyerekten, bu defa da sivil hayatta hizmet edebileceğimizi düşünerek Maraş'tan tekrar Andırın'a dönerek aslımıza 'rücu' ettik.

Babanızın vekilliği döneminde Ankara'daydınız. Öğrencilik ve ilk gençlik yıllarınızın bir kısmını Ankara'da geçirdiniz. Orada elde ettiğiniz çevresel, sosyal ve kültürel kazanımlarınızla Ankara'dan Andırın'a bakışınızda bir değişiklik oldu mu? Olduysa bu etmenlerin yansımaları nelerdir?

Evet. Şöyle söyleyeyim: Babam milletvekili iken, liseyi Ankara'da bitirdim. Daha sonra üniversite sınavlarına girmiştim. Ve Erzurum Ziraatı kazandım. Ailem beni uzak yerlere göndermeyi pek düşünmüyordu. Daha doğrusu benim de isteğim doğrultusunda hukuk falan düşünüyorduk.

Bu arada köyde bir tarla kiralamış babam, o tarlada pamuk ziraatı yapıyoruz. İşçi bulamadık. İlacı kendimiz atmak mecburiyetinde kaldık. 'Mustafa Gök' isminde şu anda emekli komiserimiz var. Biz de okudu, bizde kaldı. Tokmaklı Köyü'nde çok da yakın olduğumuz biri. İkimiz beraber ilaç atarken babam geldi; o perişan halimize çok üzüldü! dedi ki: "Oğlum bu böyle olmayacak. Ankara'da özel bir okul var. Ben seni oraya kaydettireceğim. Burada okuyacaksın" dedi; beni aldı, götürdü.

Eğer, bu ilçenin insanları benim babamı milletvekili yapmasalardı, ben bu şartların hiç birini elde edemezdim. Bunları böyle göremeyebilirdim. Ben bu sayede okuyorum, bu sayede rahatlığı yaşıyorum. Benim bu borcu ödemem lazımdı. Borçtan kurtulmam lazım geldiğini düşünerek yıllarımı geçirdim. Hatta, üniversite çağında arkadaşlarım bana: "yahu okulu bitirip de ne olacak. Hele biraz daha kal" dedikleri zaman. Tabi, Babam milletvekili olsa dahi, büyük sıkıntılar da çektik. Çünkü iflas etmişti. Bana gönderdiği okul harçlığını dahi,

tefeciden alıp gönderdiğini de biliyordum. "Hayır! Benim bir an önce okulu bitirmem lazım. Ben memleketime gideceğim. Memleketime olan borcum çok, borcumu ödeyeceğim." Mantiğiyle ben bugüne yetiştim. Ve o mantıkla "ille de Maraş" diye ısrarcı oldum. Ve hala o borcun tam ödenmediği kanaatiyle ben "Andırın" diyorum, başka bir şey demiyorum... Ölene kadar diyorum...Bana gelip de, bir kişi dahi olsun "of!" diyen insana rastlamadım. Kişi, kim olursa olsun. Önemli değil. Andırınlı olması benim için yeterli... Bu demek değil ki; 'milli sahtekar' da olsun.' Eskiden hepsini sineye çekiyorduk ama, şimdi artık "sahtekar" demeyi de öğrendim, belli bir yaştan sonra. Benim insanımdan sahtekâr çıkacağına ihtimal vermiyorum. Bu işin bir diğer boyutu. Ha, oradayken tabi (Ankara), her an Andırınlılarla beraberdim. Her an Andırınlı vardı babamın milletvekili olduğu dönemlerde. Babam gelip gittikten sonra da ben hep Andırınlılarla beraber yaşadım. Talebelik hayatımda Andırınlı arkadaşlarla beraber kaldık, beraber yaşadık.

Ankara'da yetişmek, o çevrede olmak, bir inşaat fakültesinde okumak...Mutlaka tabi...Andırın'da kalsan bunları görmem, bunları öğrenmem mümkün değildi. Onun ötesinde Maraş'ta memuriyet yapmam, bürokratik yapmam ayrı bir tecrübe idi. Diğer yaşamımızda da bize çok ufuklar açtı. Ben yıllarca, Kahramanmaraş'ta bir çok işi çok rahat yaptım. "Nasıl yaptın?" dersin, "şahsi dostluklarımla." derim. Bürokratlarla irtibatım vardı ve her daim devam etti. Kimden ne istediğimi-isteyeceğimi de bildim. Ne zaman isteyeceğimi bildim. O irtibatlarım hep devam etti. O ilişkiler devam etti. Yaptığım bütün işleri bire bir dostluklarla yaptırım. Dostlarımla çok faydasını gördüm.

Bildiğim kadarıyla 78'li yıllarda bürokrasiden ayrıldınız. Siyasete atılma düşünceleriniz mi vardı; değilse, başka ne gibi sebepler olabilir?

Şöyle söyleyeyim: Kendi siyasi düşüncem vardı ama, aktif politikaya girecek imkanım da yoktu, düşüncem de yoktu. Ancak; 78'li yıllarda ülkenin içinde bulunduğu o terör ortamında, ısrarla 'MHP İlçe Başkanı' olmam istendi. Ben kabul etmedim. "Niye kabul etmedim!?" imkanım el vermiyordu. O arada bir hadise zuhur etti. Babam'la Savcı'nın tartışması... Babam'a yapılan bir hakaret; o dönemde bariz bir hakaretti! Ben Ankara'ya Babam'ın meselesi için gittiğimde, MHP'liler gelmiş. Hapishanede bulunan Babam'a "geçmiş olsun" ziyaretinde bulunurken; işte seçime geldik ama, Ahmet Bey'e bunu kabul

ettiremiyoruz" diye 'serzenişte' bulundular. Hatta, "Ahmet Bey bizi atlamaz, seçimi kabul edecektir!" diye bir emrivaki ile beni karşıya da bıraktılar. Beni, müracaatım ve bilgim dışında zoraki MHP İlçe Başkanı seçtirdiler. Tabi ben yine 'kabul etme' taraftarı değildim ama, o zaman kaymakamı Hüseyin Eker Bey beni ikna etti. "Ya bu görevi kabul edeceksin ya da bu ilçede olacak olayların sorumlusu olursun! Çünkü; bu parti yanlış ellerde, yanlış siyasetle olursa, mutlaka Andırın'da 'kan' dökülür..! Seni sıkımayacağım. Sana yardımcı olacağım..." dedi.

O Adamların ricasıyla, O Adamların ısrarıyla, o dönemde siyasete girdim. MHP İlçe başkanı olarak. İhtilâl kadar da Allaha şükür Andırın'da her hangi bir hadiseye sebebiyet verdirmeden, yüzümün akıyla söz konusu görevi yerine getirdim. Ama, ihtilâl döneminde siyaseti noktaladım.

Peki, siyaset yaptığınız dönemlerde enteresanlıklarla karşılaştığınız oldu mu?

O zamanlar, bir taraftan Arif Yayıoğlu, CHP'den. Bir taraftan Kayınpederim; Babamın dayısının oğlu Mustafa Zülfikaroğlu Adalet Partisinden. Ben de MHP'denim.Üstelik İlçe Başkanımı. Hiçbir olay çıkmaması için azami gayret sarf ettim.

Ancak, bir gün, has bel kader; büyük bir talihsizlik zuhur etti!.. CHP binasında bir patlama oldu! Bu patlama neticesinde ne kadar ülkücü genç varsa hepsi toplandı. Bu durum bizi çok zorladı! Gençler perişan oldu... İşte o zaman bana söz veren İlçe Kaymakamı Hüseyin Eker Beyi aradım, dedim ki:" Bana bir sözün vardı..." Gençleri Sıkıyönetim Mahkemesine götürcekler!.. Burada 40-50 tane çocuk var. Bunların içerisinde suçlu varsa, alın-götürün; ama 40-50'si birden sıkıyönetime gittiği zaman perişan olurlar" dediğimde; Adam sağ olsun Sıkıyönetim Komutanı'yla görüştü, gençlerin burada ifadesinin alınmasını temin etti. Ve Suç unsuru bir şeyler bulunamayınca gençler serbest bırakıldı. O'na öyle bir şükran borcumuz var. Dahasın da, Kayın Pederimin evine bile bomba atıldı! Evlerimiz arka arkaya. Tabi biz o acıyla kıvrılırken,'bombayı benim attırabileceğimin' imasında bulundular! Düşünebiliyor musunuz? Bunları da yaşadık. Maalesef... Tabi, aynı seçim döneminde silah ruhsatı için müracaat ettim. 'Müteahhit' olduğum için. Ki, o dönemde de MHP'nin özellikle

mütedeyyin, ılımlı, sevilen başkanları bir çok yerde vuruluyordu! İşte o dönemlerde silah ruhsatı dosyamı maalesef yöneticiler üç defadır kaybettiler! Alamadım.

Bir dönem 'Milletin Vekili Olmak' adına adaylığa soyundunuz; ama kazanamadınız. Konjonktür mü uygun değildi?

Tabi daha sonra; ihtilâl sonrasında Siyasi Partiler kapandı ve ben siyasetten çekildim. Bu dönemde kendi işime baktım.

Çalışmalarımı Andırın Bölgesi'nde sürdürdüm. 87 yılında çocuklarının tahsil durumu gereği, tebdili mekan yapmam gerektiğini düşünerek Adana'ya gelmeye karar verdim. Evimi tuttum. Çocuklarımı yerleştirdim. Daha doğrusu okullarına kayıtlarını yaptırdım. Adana'ya gelip-gideceğim gün Doğru Yol Partisi'nin önde gelenleri, Parti Başkanları ziyaretime geldiler. "Kayın Pederini aday yapmak istiyoruz, ne dersin?" diye. Zülfikaroğlu'nu. "Uygundur- münasiptir-yakışır" dedim.

Onların amaçları şuydu: Biz o güne kadar Andırın'da çalışmışız. İyi-kötü bir çevre var. Bu sebeple bizim desteğimizi almakta amaçları. "Hayırlı olsun" dedim. Adamlar gitti, o ara Kayın Peder çıktı geldi. Benimde o dönemde Andırın'da bürom var. "Gel seninle bir şey konuşalım" dedi. İşte adamlar bana böyle bir teklif getirdi, sen ne diyorsun, gireyim mi?" dedi. Ben de "uygundur, yakışır. Bunca sene emek verdin, bir deneyeceksin kenedini" dediğim zaman "yok!" dedi. "Ben yıprandım. Ben olmam. Senin burada bir sevgin var, bir ağırlığın var. Birinci sıradan seni aday yapalım" dedi.

Benim o güne kadar Doğru Yol Partisi'yle veyahut Adalet Partisi'yle bir ilgim yoktu. Fikrende; yani o paralelde biri değilim. "Yok-filan" diye, direndiysem de, bunlar ısrarcı oldu. Çocukları aldık, bindik geldik. Çocukları yerleştirdik. Tekrar işimize gittiğimizde yine çevirdiler. O arada Profesör Ahmet Yayıoğlu'nun adaylığı söylendi. CHP'den malum. DYP bizde ısrar ediyor... Ama; iki Ahmet Yayıoğlu olamayacağı için; o zaman Abdullah Yayıoğlu büyüğümüz, CHP'den milletvekilliği yapmış bir adam. O'nu aradım. Dedim ki: "Bana böyle bir teklif geldi... Doğruyol camiası bana milletvekilliği teklif ediyor. Birinci sıra diyorlar. Ama benim duyduğum kadarıyla Ahmet Ağabeyin adaylığı da gündemde konuşuluyor. Böyle bir şey varsa, iki Ahmet Yayıoğlu olmaz. Ben onları reddedeceğim" dediğimde, tabi çok memnun oldu. Abdullah Yayıoğlu dedi ki: "Teşekkür ediyorum. Sağ ol. Böyle bir şey var. Bana iki-üç gün müsaade et" dedi.

İki-üç gün sonra beni aradı. 'Profesör Ahmet Yayıoğlu'nun olmayacağını, benim olmam halinde kendisinin memnun olacağını' söyledi. Daha sonra ben de "peki gidelim-görüşelim" dedim.

Gittik, Ankara'da görüşmeler yaptık. Baktık ki, birinci sıra değil. Bunlar birinci sıraya aldık." diyorlar ama, Ankara'daki tablo daha farklı, daha değişik. Netice de "ben kabul etmiyorum" dedim. Müracaatımı da yapmadım. Gece de biletlerimizi almışız, döneceğiz.....2 saat zaman var.

"Büyüğümüz Abdullah Yayıoğlu'nu ziyaret edelim" dedik. Evine vardık.

"Adaylık n'oldu?" diye sordu. Durumu anlattım..." Kabul etmiyorum" dedim. Dedi ki: Bir'le üç'ün farkı olmaz... O zaman bir 'tercih sistemi' vardı. "Sen aday ol. Ben de geleceğim. Sana destek alırım" diyerekten bana bir taahhütte bulundu. O da bana bir cesaret verdi. Abdullah Yayıoğlu güçlü bir adamdı.

Otobüsümüz saat 12:00'de kalkacak, son müracaat 12:00'de bitiyor.

'Son müracaat saatine' yakın gittim, müracaatımı yaptım. Fakat, Abdullah Yayıoğlu çeşitli nedenlerden dolayı gelemedi veya gelmedi. Doğruyol Partisi'nin iki bin civarında bir oyu vardı Andırın'da o zaman.

Üçüncü sırayı verdiler. Üçüncü sırada bir mücadele verdik... Oy, beş bin dört yüz'e çıktı... Tabi büyük bir sürpriz! Doğruyol, Andırın'da birinci parti oluyor. Ama, ben seçim kampanyasında 'parti amblemi' kullanmadım. Konvoy filan düzenlemedim. Ahmet Yayıoğlu 'bağımsız aday' gibiydi... Gezmem ve çalışmam öyle oldu..." Ben Ahmet Yayıoğlu olarak sizden oy istiyorum." dedim. Sağ olsun hemşerilerim, bana çok büyük destek verdiler.

Bu beş bin dört yüz oy, bir sonraki seçime bize , dört yüz elli- beş yüz delege verdi; Parti Teşkilatına.

89 mahalli seçimlerinde parti teşkilatı, Belediye Başkanlığına 'aday' olmamı istedi. İşlerimin ve evimin Adana'da olması nedeniyle kabul etmedim. Aday olarak söz verenler de vazgeçince, ciddi bir sıkıntıya düştük. Kendim, İl Genel Meclisi Adayı oldum. Yanlıştı; ama seçimden kaçmamak adına mecbur kaldım! O seçimde de güzel bir patlama oldu. Üç İl Genel Meclisi'nin ikisini kazandık. Oy oranımız %40'lara dayandı.

Vatana ve vatandaşa hizmete devam... Geldik dananın kuyruğunun koptuğu yere!.. Yıl 1991, genel seçimler. Kahramanmaraş iki bölge; Andırın, Göksun, Afşin, Elbistan, Ekinözü, Nurhak.

2. Seçim Bölgesi'nin çıkaracağı milletvekili sayısı 3. DYP, hakim huzurunda ön seçim yapacak. En güçlü görülen aday adayı, Ahmet Yayıoğlu. O dönem, Afşin adayı, Bölge Milletvekili Atilla İmamoğlu; 8 kişi de Elbistan'dan eklenince; toplamda 16 kişilik aday adayı listesi ortaya çıkmış oldu. Yapılan oylama sonucu en yakın adaydan 80 oy fazla alarak 1. sırayı aldık. Doğruyol Partisi'nin durumu çok iyiydi... Demirel iş başına geçmişti. Rüzgar esiyordu... Herkes Doğruyol Partisi'nin üç sıfır yapacağını söylüyordu. Ama, o arada bir 'Kutsal İttifak' oldu; MHP ile RP'nin işbirliği sonucu... Nihayetinde MHP kazandı! Ön seçim sırasında biz birinci olduk ama; o zaman bizim amcaoğlu Yalçın Yayıoğlu CHP'den altıncı sırada.

Tabi onlar bir tercih çalışmasına girdiler. Tercih çalışmasına girince de her zaman hemşerisini tercih eden Andırınlılar; bu defa da "iki amcaoğlu birbirine giriyorsa, onlarınki partiyse, bizimki de parti" gibi bir tercih içerisine girmek durumunda kaldılar. Demek ki bizim çalışmalarımız o dönem biraz zayıf kaldı. Afşin'de-Elbistan'da sıkıntılarımız oldu. Aday arkadaşlar bir biri ile kavga ettiler. Birbirlerine kurşun sıktılar! Bu sebeplerden dolayıdır ki, biz bin oyla baraja takıldık. Nasip olmadı. Daha sonraları, 95'e gelindiğinde bir emrivaki ile-zorlama ile müracaatımızı yaptık. O zaman da dördüncü sırayı verince parti; birinci sırayı almış bir adam, dördüncü sıraya getirilince "tamam artık" dedik, " demek ki bizim suyumuz ısındı, çok ısrar etmenin fazla bir gereği yok, 99'a kadar tabi, aday olmuştum, vatandaş senin arkandan yürümüş; kazanamasan dahi. 99'a kadar borcumuzu ödemeye devam ettik. 99 yılında çok değer verdiğim, çok kıymet verdiğim bir hemşerimi "ben bırakıyorum, yerime aday olur musun?" diye Adem Gök'e teklifte bulundular. Yerimizi ol aldı, sağ olsun. Biz o şekilde siyasetin 'aktif' kısmını noktalandık. Ama; "Siyasette hâlâ var mısın/yok musun?" dersin, Aktifinde yoğum ama; tabi ki siyasetin içerisindeyim... Çünkü; siyasetsiz yaşam olmuyor... Ancak, siyaset adına şunu söyleyebilirim Sayın Karcı: Allaha şükürler olsun, bir tek mücadele ettiğim insanlardan gerek Müttefikim olsun, gerek muhalifim; yalan söylediğimi- yanlış yaptığımı söyleyemezler. Bundan dolayı anlım açık... Yaptıklarımın meyvesini şu anda da alıyorum. Hangi platforma gitsem o insanlar hala beni; sağ olsunlar saygılı bir şekilde karşılarlar, iltifatlara boğarlar. Bu da benim için çok büyük bir sermaye olsa gerek. Millet Vekili de olsam, bakan da olsam ben bunları elde edemezdim. Onunda mutluluğumu yaşadığımı söyleyebilirim

Çukurova Destanı

Ahmet NARİNOĞLU

Çukurova üzerine ne destanlar yazılmış kimbilir. Kaçını biliyoruz? Kaçını dilden dile söylüyoruz? Kaçını yazıya döktük?

Ova, toroslar, dizi dizi şehirler. Bu üçlü Çukurova destanı olur. Elden ele. Dilden dile.

Çukurova toroslarla özdeşleşmiş, Toroslar Çukurova'yla.

Torosların dik yamaçlarından süzülen keskin rüzgarların, Akdeniz meltemleriyle keşiştiği bereket kokan toprakların ortasında koskoca şehirler kurulmuş. Adana, Mersin, Silifke, Erdemli, Tarsus, Ceyhan, Osmaniye, Kadirli, Kozan, İskenderun, Dört Yol, Kahramanmaraş, Hatay.

Seyhan ve Ceyhan, Aksu, Göksu, Berdan nehirleri hayat bulan topraklar Çukurova olur bereket fişkirirler.

Çiğitlerin, Çırçır preslerinin alın teriyle yoğrulduğu, Anadolu'yu besleyen Güneynin en nadide bölgesinin adıdır Çukurova.

Billur billur terler alınlar, kazma, çapa, beli, yaba sallarken, buğday, mısır, fıstık, çeltik, pamuk tarlalarında. Başağa durur bin bir çeşitliliğiyle Çukurova. Ve kucak açar geçim yollarında Anadolu insanına.

Torosların kış ayazı, serinliğini yayar Çukurova düzüne. Bahar meltemleri Çukurova da portakal kokulu gecelere eşlik eder. Derler ki torosların tepelerinde kar durduğu sürece ovada üşür canlılar ve nebat. Derler ki, yüksekler ne kadar soğuksa, Çukurova o kadar sıcak Akdeniz meltemleriyle okşanır.

Tarihi dokunun her türlüsüne şahitlik edeceğimiz bu bölgenin adı Çukurova.

Tarihi ipek yolunun Deniz yoluyla buluştuğu bölgedir Çukurova. Lokman Hekim'in "ölümsüzlüğün ilacını bulduğum topraklar" dediği yerdir Çukurova.

Yazın Çukurova düzündeki sıcak bunaltırsa şayet, Toroslar yaylasıyla, beliyle serinletir teninizi. Bilirsiniz ki, Toroslar'ın serin yayla havası okşar yüzünüzü.

Çukurova şehirleri, dünyanın eşsiz şehri İstanbul'un küçük modelini andırırlar. Anadolu'nun bağrından çıkarlar. Anadolu'nun her yöresinden insanı konuk ederler. Bunlar el ele tutuşur. Komşu, kardeş, arkadaş, ortak olurlar. Birlikte gül gibi yaşarlar. Cömertliklerine cömertlik katarlar.

Çukurova, bir tarih yumağından gelerek, gelir dayanır geleceğin kapısına.

Çukurova sahiplenir geçmişini. Toplumuyla hazırlar kendini geleceğine.

Çukurova toprağıyla, toplumuyla, insanıyla, yaşamlarıyla destan olur. Sen olur, ben olur, biz olur. Çukurova destanı olur.

İşte böyle bir diyar-ı Çukurova için neler neler yapılmaz.

- Filmler
- Belgeseller
- Diziler
- Tanıtıcı yayınlar
- Yazılı görsel çalışmalar

böylesi araçlarla Çukurova'mızın hakkını vereceğiz şüphesiz.

Kırsal Bölgelerin Kalkınmasında ve İş İstihdamında İnternetin Kullanımı

Cumali YAŞAR

Ülkemizde yaşayan nüfusun %65 ini kırsal kesim oluşturmaktadır. Bu nüfusun geçim kaynağı Hayvansal Ürünlerin Satışı; Tarım Ürünleri, Orman ürünlerinin satışlarıdır. Size bu bildiride ifadeye çalışılan kırsal bölgedeki yaşayan insanların ürettikleri ürünlerin satışının sorunları ve internetin, sorunlara çözüm olabileceğidir.

Kırsal bölgede yaşayan insanların tanımını yaparken; ilçe, kasaba, köyde yaşayan vatandaşlar olarak ele almak istiyorum. Daha basit bir ifade ile yaşadığı yerde en az bir ilköğretim okuluna sahip yer olarak tanımlamak istiyorum.

Ülke genelinde arazi kullanım planlarının bulunmaması nedeniyle herhangi bir kentsel plana bağlı olmayan, dolayısıyla yerleşim planlaması ve yapı denetimi bakımından gerçekçi bir kontrol mekanizması bulunmayan bir kırsal kesim mevcuttur.

Yine kırsal yerleşmenin dağınık ve sayısal çokluğu nedeniyle bu yerleşmelere hizmet götürmede büyük sorunlar yaşanmaktadır. Merkezi nitelikteki kırsal yerleşmelerin işlevsel hale getirilerek hizmetlerin kırsal alana götürülmesini sağlamak ve büyük kentlere olan göçü yönlendirip istihdam olanakları oluşturmak önem kazanmaktadır.

Toprak ve su kaynaklarının kullanımının planlanması ile yönetimi konusunda ülke genelinde belirlenmiş kapsamlı bir politika bulunmamaktadır.

Büyük sulama ve enerji üretimi amaçlı baraj projeleri ile pek çok köy yerleşimi baraj suları altında kalmakta ve yeniden yerleşim

sorunu gündeme gelmektedir. Buna en yeni örnek Artvin il sınırları içerisinde yapımı planlanan 5 baraj projesi ile Yusufeli ilçe merkezi ile pek çok yerleşim biriminin sular altında kalacak olmasıdır. Bu tür yeniden yerleşim sorunlarının planlı bir şekilde ve öncelikle ele alınarak kalkınma için bir araç olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bugüne kadar uygulanan kırsal kalkınma projeleri ise daha çok kırsal altyapının güçlendirilmesi yolunda olmuş, kalkınmanın sosyal boyutları gündeme gelmemiştir.

OECD'de kırsal kalkınmaya büyük önem verilmektedir. Bu konuyla ilgili ülke deneyimlerini inceleyerek kırsal kalkınmanın uluslararası boyutunun ele alınması önem arz etmektedir.

Köylüye Ulaşım Projesi (KUP) ile sağlanması düşünülmüştür. KUP, köykent uygulamasının ilk adımıdır. Diğer aşama ise kooperatifler aracılığı ile köylerde yeni bir üretim düzeninin oluşturulması ve tarımsal birikimin sanayiye aktarılmasıdır. Bu dönüşüm diğer sosyal hizmetlerle desteklenmektedir.

'Kırdan Kalkınma Projesi'nin ana hatları şunlardır:

- Projenin oluşum aşamasında politika, plan, program ve proje dörtlüsü arasındaki eşgüdüm önemlidir. Bunlar arasındaki uyumsuzluk projenin ölü doğmasına neden olur. Geliştirilen ulusal, bölgesel ve yerel planlar birbirini destekler nitelikte olmalıdır.
- Kısa süreli planlar yerine, uzun erimli ve seri planlar hazırlanmalıdır. Farklı iktidarlarca sektöre uğratılmaması için söz konusu kalkınma planı devlet politikası haline getirilip özerk birimlerce uygulamaya geçirilmelidir.
- Farklı bölgeler için oluşturulacak organizasyon şemasının ayrıntısıyla aynı olması olanaksızdır. Her alt bölgenin kendine özgü sosyo-ekonomik, kültürel ve doğal yapısına göre farklı işletim dizgeleri kurulmalıdır. Kırsal nüfus iyi çözümlenmeli

nüfus içi farklılaşmalar ortaya konduktan sonra gereken strateji saptanmalıdır.

• Çözümleme sonrası yapılacak iş, kırsal alt bölgelerin belirlenmesidir. Her alt bölge kendi içinde kademelenmiş yerleşim birimlerinden oluşan işlevsel olarak kümelenmiş bir sistemdir. Sistem içindeki her birimin sahip olduğu gizil güç mekanla ilişkilendirilerek değerlendirilecektir ve işlevsellik kazandırılacaktır. Bu sistem içinde belirlenen merkez köyler hizmet, altyapı ve sanayi merkezleri olup kendisine bağlı köylerle etkileşim halinde olacaktır.

• Merkez köylerin belirlenme işlemi masa başından yapılmamalıdır. Bu süreçte yerel halkın görüşüne başvurulmalıdır. Bu, planlamaya halkın demokratik katılımı ilkesi gereğidir ve plana meşruluk kazandırır. Halkın onayının olmadığı bir merkez köyün işlevsel olması da düşünülemez.

• Merkez köylerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken ölçütler şunlardır: a) Ulaşım ağı içindeki konumu (Ulaşılabilirliğin çevre birimlere göre daha gelişmiş olması.), b) Nüfus büyüklüğü, yoğunluğu ve nüfus artış oranının yüksekliği, c) Çevre üretimi pazarlayabilme, bir üst yerleşim birimine aktarabilme olanaklarına sahip olması, d) Doğal gizil gücün çevresine oranla zenginliği.

• Sistemin kesintisiz işlenmesini sağlayacak ana unsur, sistemin omurgası olan güçlü ulaşım ağıdır. Bu nedenle, merkez köylerin etki alanlarının geniş tutulması için mevcut ulaşım altyapısının güçlendirilmesi gerekmektedir.

• Kırsal alandaki sosyal organizasyonu ve buna bağlı toplumsal dönüşümü sağlayacak araç, kooperatiflerdir. Kooperatif örgütlenmesi merkez köylerde kooperatif, bir üst birimde kooperatif birlikleri olarak şekillenecektir. Üç farklı kooperatif etkinlik gösterecektir: Tüketim kooperatifleri köydeki tüketimin en az maliyetle gerçekleşmesi için gereken yerel pazar oluşumundan sorumludur. Üretim kooperatifleri, tarım ve hayvancılığın modernizasyonu için gereken krediyi sağlar ve üretim ölçeğini belirler. Satış (servis) kooperatifleri ise aracı kurumlar olmaksızın

üreticinin pazara doğrudan ulaşmasını sağlar. Toplama, depolama, işleme ve taşıma işlemleri kooperatifler tarafından organize edilir.

- Kırsal sanayinin oluşumu da yine kooperatifler yardımıyla olacaktır. Kooperatif tasarrufları sanayi yatırımına dönüştürülmelidir. Sanayiye aktarılan kaynak köylünün girişimci yeteneğini açığa çıkartacaktır ve 'halk sektörü' ne taban hazırlayacaktır. Halk sektörünün ayakta kalabilmesi üretimin kooperatifler aracılığıyla yurtiçi ve hatta yurtdışı pazara ulaştırılabilmesine bağlıdır. Bu yönde, diğer borsalarla iletişim halinde olacak tarım borsaları kurulmalıdır.
- Verimsizliğe neden olan parçalı tarım toprakları ve özellikle doğuda yer yer varlığını sürdürmekte olan feodal ilişkilerin varlığı toprak reformunu yeniden gündeme getirmektedir. Kapsamlı bir toprak reformu ile topraksız köylü bırakılmamalı ve üretimdeki verimsizliğin önüne geçilmelidir. Bu yolla kapalı tarımsal ekonomiler piyasayla bütünleşebilecektir. Azgelişmişliğin göstergesi olan ikili sosyal ve ekonomik yapı da ortadan kaldırılmış olacaktır.
- 'Kendi kendine yeterlilik' anlayışıyla merkez köylerde gerekli fiziksel altyapı ve sosyal donatı yaygınlaştırılmalıdır. Buna göre, her merkez köyde ilköğretim okulu ve lise, sağlık merkezi, kütüphane, halk eğitim merkezi, banka, pazar yeri, veterinerlik ve araç bakım-onarım merkezi, spor alanları gibi donatılar yer almalıdır. Böylece yerel halkın il ve ilçeye olan bağımlılığı azaltılacaktır.
- Merkez köylerde yeni yerleşim alanlarının imar planları önceden hazırlanarak kontrolsüz yapılaşma ve arsa spekülasyonu önlenmelidir.
- Farklı ölçeklerdeki sanayi komplekslerinin yanı sıra ev ve atölye ölçeğinde üretim birimleri kurulmalıdır. Tarım ve sanayi faaliyetleri dışında köylünün bireysel yeteneklerini geliştirici (el sanatları gibi) faaliyetler yaygınlaştırılmalıdır.
- Birçok alanda olduğu gibi tarımda da AR-GE'lere gereksinim vardır. Fakat yapılacak araştırma-geliştirme çalışmaları akademik düzeyde kalmamalıdır. Teknik tarım ve hayvancılığın halk bazında içselleşmesi sağlanmalıdır.

- Konuyla ilgili öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaz stajları merkez köylerde yapılmalıdır ve öğrenci projeleri geliştirilerek değerlendirilmelidir. Yine eğitimle ilgili olarak; her alt bölgede özgün üretim şekline yönelik eğitim kurumları kurulmalıdır.
- Kırdan kalkınmanın başarıya ulaşması büyük ölçüde halkın eğitime bağlıdır. Demokratik halk katılımı için iyi yetişmiş bilinçli bir kitleye gereksinim vardır. Böylece sanayileşmeyi sancılı bir şekilde yaşayıp tutuculaşan gelişmiş ülkelerdeki köylü kitlelerinin aksine ilerici ve yeniliğe açık bir kırsal kitle ortaya çıkacaktır.
- Kentsel fonksiyonların yüklendiği köylerde, kentsel etkinliklerin içine çekilen örgütlü köy halkı, kentli kimliğini kendi özgün koşullarında kendisi şekillendirecektir. 'Uygar insan, örgütlü insandır' anlayışıyla örgütlenen köylü kitlede dayanışmacı (solidarist) davranış kalıpları da kendiliğinden gelişecektir.
- Kır ve kent arasındaki yaşam koşulu ve gelişmişlik farklarının ortadan kalkması Kırdan Kalkınma Projesi ile gerçekleşecektir. Projeye birlikte kır ve kent birbirini tamamlayıcı ve dengeleyici hale gelecektir. Tarım kesiminde ortaya çıkan artık işgücü de yerinde istihdam edilerek düzensiz kentleşmeye neden olan içgöç hareketi önlenmiş olacaktır.

HAYVANSAL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASINDA İNTERNETİN ROLÜ

Geçimini hayvancılık üzerine yapan çiftçiler, ürettikleri canlı hayvan, peynir, yağ, süt, çökelek, yoğurt gibi ürünleri simsarlara çok ucuz fiyata pazarlamaktadırlar. Çünkü çiftçi sattığı ürünün piyasa değerini bilmemektedir. Aracı kuruluş ürün istediği fiyata tüketiciye satmaktadır. Bunun için herhangi bir emek harcamamaktadır. Eğer çiftçiler internet vasıtasıyla sattığı ürünlerin piyasa değerlerini bilirlerse ona göre Pazar oluştururlar. Ürettikleri ürünün gerçek fiyatlarını belirlerler. Bunun için gerekli olan ürünlerin çiftçiye internet ortamında tüketici fiyatlarının sunulmasıdır. Fırsat kollayıcı pazarlamacıların karaborsasından tüketiciyi kurtarmak gerekir. Çiftçiler arasında yaptığım bir araştırmamda canlı hayvanın Kg Ne kadardır ? diye sordum.

Bir milyon ile iki milyon arasında değişim oldu. Tüketici için bu çok büyük bir uçurumdur. İzmir de bulunan Et Balık Üretim Merkezinden aldığımız bilgi ise İki milyon TL idi. Nitekim Kurban bayramında bu sorun kesin olarak ortaya çıktı. Çünkü piyasalar son iki gün 2 ye katladı. Üretici' de Tüketici de sattığı ürünün fiyatını bilmemektedir.

İnternette ne yapılabilir?

Tarım Bakanlığı uygun bir site açarak Çiftçileri bu konuda bilgilendirecek internet ortamını hazırlayabilir. DGD Projesi bakanlık için mükemmel düzeyde bir bilgi kaynağıdır. Bu kaynak şu an internete verildi. Burada çiftçilere doğrudan bilgiler gönderilebilir. Kırsal kesimin tamamında Tarım Bakanlığına bağlı birimler bulunmaktadır. Bu birimler çiftçi vatandaşı bilgilendirebilir. DGD sistemi kurulmuş iken Gelecek 5 yıl'da bu hizmet tamamlanabilir. İnternet sayesinde Tarım bakanlığı Çiftçilerin ne ürettiklerini anında haberdar olabilir. DGD Projesi vasıtasıyla çiftçilerin ürettikleri hayvansal ürünlerin pazar fiyatları da duyurulabilir.

TARIMSAL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASINDA İNTERNETİN ROLÜ

Bunun için Türkiye'de Tarımla uğraşan halkı örgütlemek gerek; bunu yapacak kurum ise Kooperatiflerdir. Kooperatiflerin internet üzerine taşınmasıdır.

Kendi yöremizdeki bir uygulamadan bahsetmek istiyorum. Kahramanmaraş ili, Andırın ilçesi, Akgümüş köyü Tarımsal kalkınma kooperatifi 2001 yılında kurulmuştur. Yüksekokula 1996 yılında kuruldu. Ben Yüksekokula 1997 yılında geldim. 1997 yılında internet faaliyetlerini başlattım. Köydeki bir aydın kişi ile irtibata geçerek İnternet üzerinden pazarlama ve müşteri irtibatlarını sağladık. Şu an bu kooperatif vasıtasıyla Gaziantep ve Adana'ya peynir satışı yapılmaktadır.

Tarım Bakanlığının web sayfasında ki ilanların daha kapsamlı bir hale getirilip, DGD gibi bir veritabanı ile çiftçiye ulaşılması sağlanmalıdır.

Adana Büyükşehir Belediye Başkan Aday Adayı Ahmet Narinoğlu Hakkında...

Hüsnü KARCI

İnsan varlığını, geçmişten günümüze değin tarihsel ve sosyolojik anlamda tahlil edersek, yaşamsal düzenin süreçler çerçevesinde 'yöneten' ve 'yönetilenler' olmak üzere iki ayrı kategoriyle sınıflandırıldığını görürüz.

Yönetilmek, her zaman kolaylıktır... Yönetilenler pek risk almazlar. Hesap vermezler ama, hesap sorarlar... 'Rey' iradesinin dışında pek de katkı sağlamazlar (vergi vermenin dışında). Haksız da değiller hanı... Öyle ya; yönetmeye talip olanlara iradeyi vermek büyük bir lütuftur! Gayrisini onlar düşünsün... Yönetilenlerin en büyük sermayelerinden biri ise eleştirmek... Varsın eleştirsinler... Eleştirmek en tabii haklarıdır toplumların. Ancak... O yüce koltuğa oturunca devleti ve ülkeyi yönetmenin hiçte öyle kolay olmadığını anlamaları da gerek. Dilin kemiği yok. İsteyen istediğini söylesin... Hürdürler. Hür yaşamak ister milletler...

Yine insanlık tarihine bir göz attığımızda 'yöneten' kesimlerin akıllı, bilgili, becerikli, ahlaklı, doğru siyaset yapan, temsil kabiliyeti yüksek olan, hissiyatı kuvvetli (algılayan;- algıladığını doğru biçimde uygulayan) liderlerin egemen olduğu toplumların yaşam kalitelerinin yüksek, mutlu ve refah içerisinde yaşadıklarını görürüz.

Yaşam kaliteleri düşük; acı çeken toplumların kaderleri ise; beceriksiz, kötü, maksatlı, ego düşkün, hissiyatsız yöneticilere sahip olmalarından

kaynaklanmaktadır.

Gerçi; "siz nasılsanız öyle yönetilirsiniz" deyimini hep duyarız. Toplumlar, kaderlerini kendi iradeleriyle tayin ederler... Azgınlık, sapkınlık toplumu kemiren bir hastalık haline gelmişse, 'geriye yapacak pekte bir şey kalmadı' demektir. Taaki uçuruma varana dek...

Yönetilenler; yönetenlerin bulunduğu konum ve şartlar her ne olursa olsun 'iyi yönetilmek, acı çekmemek, mutlu ve refah içerisinde bir hayat sürdürmek' gibi isteklerini tabii bir hak olduğu kanısını güderler. Doğrudur da...

Yönetenler ise, elinde bulundurduğu güç ve halktan aldığı yetki çerçevesinde elinden geldiği, gücünün yettiğince toplumların her türlü ihtiyaçlarının karşılanması hususunda gayret gösterme mecburiyetini hissederler...

Gerek Türk Tarihi, gerekse Türkiye Tarihi'ne bir göz attığımızda üstün vasıflı yöneticilerin işbaşında olduğu zamanlarda Türkler uzun soluklu 'asr-ı saadet' dönemlerini yaşamışlardır. İyi yönetilmediği dönemlerde ise siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel çalkantılara maruz kalarak, 'mutsuz dönemler' yaşadıkları da bir vakadır!

"Asr-ı saadet" dönemlerini bir tarafa bırakırsak, Cumhuriyet dönemine sancılı geçişlerinde, Atatürk 'Rol Model' olarak başarılı bir asker ve Devlet Adamlığı vasfıyla bir milletin çağın gerekleri ve şartlarını da göz önüne aldığımızda, Türk Toplumunun değişim ve dönüşümünde

rol oynamış önemli bir şahsiyettir. Gerek eğitim alanlarında, gerekse siyasi, iktisadi, kültürel ve sosyal alanlarda bir takım devrimler yaparak, yeni bir ulus imajı ile dünya sahnesinde yerini almıştır.

Türkler, asırlar boyunca yöneticilerine karşı hep saygılı olmuş, onları yüceltmiş, hak ettikleri değerleri fazlasıyla vermesini bilmiş asil bir millettir. Değerlerini örselemeyen; üstelik, geliştirerek daha ilerilere taşıyan yönetenlerini ziyadesiyle taltif etmesini de bilmıştır..

Ne mutlu Türk Milleti'ne ki şanlı geçmişinde akıllı, bilgili, irade sahibi yöneticiler sayesinde bu günlere gelebilmiş; insanlık adına ilim, bilim, kültür-sanat ve sosyal birikimleriyle dünya milletlerine önemli katkılar sağlamıştır.

Evet. Yönetmek; liderlik işidir. "Lider olunmaz, lider doğulur" sözcüğünü bir çoğumuz biliriz... Liderlik; bir özelliktir... Akıllı ve donanımlı olmayı, cesaretli olmayı gerektirir. Liderlik aynı zamanda; yalnızlıktır da!.. Mutlu gibi görünen mutsuzluktur! Omuzlarında toplumların dayanılmaz ağırlıklarını taşırlar! Gerçek anlamda seveni az, düşmanı çok olandır. Maalesef bu da onların kaçınılmaz kaderleridir.

Evet. Kaymakam Narinoğlu'nu anlatmak isterken böyle bir tanımlama yapmayı kendimce uygun gördüm. Sayın Narinoğlu'nu Adana Vali Yardımcısı iken, İstanbul- Kağıthane Kaymakamlığı'na tayin olduğunda bir iftar yemeğinde tanıma fırsatını buldum. İyi ki tanışmışım.

Tanısmaktan şeref duydum.

Kahramanmaraş'ın Andırın İlçesi'ne bağlı Akgümüş (Bunduk) Köyü'nden kalkarak, zorlu/türlü ekonomik sıkıntıları aşarak, Mülkiyeli olabilme, Kaymakam olabilme iradesini göstermiş, gerçek bir Anadolu evladıdır. Geçmişini asla unutmayan, geleceğe 'aydınlık' bakabilen; olaylara, sorunlara, açmazlara, çıkmazlara halkın gözüyle tersten bakarak doğru teşhis koyarak analiz edebilen; kibirsiz, engin yürekli, hoşgörü sahibi, ülkesi için bir o kadar da evini, ailesini ihmal edecek kadar vatan-millet sevdalısı, mesailerini bu uğurda harcayan çalışkan bir 'Devlet Adamı'dır diyebilirim. Narinoğlu sadece devlet işleriyle değil, edindiği tecrübeler ışığında pratik yönüyle de sorunlara, olaylara ve insanlara makro yaklaşabilen, çözüm üretebilen, kıskançlık ve kompleks duymayarak kalender bir kişilik sergileyendir.

Narinoğlu'nu hem Devlet Adamlığı hem de Halk Adamlığı kimliği ile tanımakta fayda görüyorum. Kendisini yakinen tanıyanların da aynı kanaati taşıdığından eminim.. Başarılarındaki asıl sırları bunlar olsa gerek.

Devlet Adamlığı kimliğine baktığımızda görev yaptığı Anadolu'nun bir çok yöresinde üstün hizmetlerini, görebiliriz.... Projeler ürettiğini, ürettiği pek çok projeleri hayata geçirdiğini ve de tüm toplum kesiminin görüşlerini alarak ortak akılla çözümsüz gibi görünen sorunların üstesinden geldiğini bilir-duyuz. Devlet Adamlığı titrini abartısız uygulamayı, devletin gücünü yerinde-doğru- adil bir biçimde kullanmayı prensip edinmiş. Söz konusu özelliklerinden dolayı da hep takdir toplamıştır. Çalışmayı ibadet bilinciyle, mesai kavramını bile unutmuş haliyle, mütevazı kişiliğini de hesaba katarsak kendisine bir 'serden çeçti' sıfatını da ekleyebiliriz.

Sivil tarafını ele alırsak; ülkemizin her türlü kalkınmasına yönelik yardımcı gücün 'Sivil Hareketler' olduğuna tecrübeleriyle inanmış; inandığı gibi katkılar sağlamış, katkılar sağlamaya da devam etmekte olan aydınlık bir irade de diyebiliriz.

Narinoğlu, İstanbul'da Kaymakam olarak göreve başladığında sivil hareket anlamında ilk yaptığı işlerden biri, İstanbul'da yaşayan tüm Andırın'lıları bir araya getirerek, senelerdir çantada gezdirilen 'Andırın ve Köyleri Kalkındırma Derneği'ni belli bir adrese taşıyarak, aktif hale getirmek olmuştur. Derneğin Fahri Başkanlığını üstlenerek, tüm Andırınlıların tanışmasına, kaynaşmasına, birlik olmasına vesile olmuştur. Bu vesileyle bir çok hemşerilerinin de duasını almıştır. Ötesinde; Andırın Gelişim Platformu'nu kurarak üst bir sivil oluşumu gerçekleştirmiş ve kısa zamanlara önemli çalışmaları sığdırmıştır.

İki yıllık mazisi bulunan Platform, Andırınlı başarılı öğrencilere 2 yıldır İstanbul gezi programı tertipleyerek ufuklarının açılmasına sağlamış, çeşitli edebiyat ve resim dallarında yarışmalar tertip etmiştir. her yıl çok çeşitli konuların ele alındığı Andırın ve Çukurova temalı ilim-bilim; çevre- orman-tarım; bilişim; kültür-sanat dallarında uzman şahsiyetleri davet ederek, sorunlar ve çözüm önerilerinin masaya yatırıldığı sempozyumlar gerçekleştirmiştir.

Yine Andırın'ın sorunları ve çözüm önerilerine yönelik Yöre Milletvekilleri, bürokratlar ve halktan insanlarla bir araya gelerek 'ortak çözüm arayışı' sunum gerçekleştirmiştir. Ayrıca iki yıldır da Andırın'da doğa ve çevre buluşmasını tertip ederek, Andırın'ı 'marka' yapmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir. 'Tırşik' adlı bölgesel kültür dergisini yayın hayatına geçirerek, bir boşluğu doldurmadaki başarısı da yadsınamaz.

Narinoğlu'nun geçmiş ve şimdiki dönemlerdeki referanslarına baktığımızda, gazete ve dergiciliğinin de ayrı bir yeri olduğunu görürüz. Halka ve olaylara doğru bakmaya-teşhis koymaya- çözüm üretmeye önemli katkılar sağlamıştır. Gazetecilik kimliğinin, Devlet-Halk kaynaşmasının tesisinde önemli roller oynadığı aşikârdır...'Top Yekun Kalkınma' adına 'Ortak akılla' çözümler üretmenin yolunu açmıştır hemşerilerine.

Değerli Kaymakamımızı bilimsel yönüyle de tanımanızı isterim. Yayınlanmış makalelerinin dışında, Yerel Yönetimlerle alakalı önemli bir kitap çalışması da vardır. Ayrıca yurt dışı eğitim ve çalışmalarından da söz edebiliriz.

Narinoğlu'nu anlatmak birkaç sayfaya sığmaz elbet.. Açılımlarına tanık olursak eğer, birçok yönünü ve başarılarını tanıma fırsatını ermiş olacağız. Önümüzdeki yerel seçimlerde Adana Büyükşehir Aday Adaylığına talip olan Kaymakamımız, "hazırlıklı olduğunun" mesajını kamoyu ile paylaşmaktadır. İyi bir zaman, iyi bir fırsat. Dürüstlüğü ve çalışkanlığı ile göz doldurabilen Narinoğlu Adana için bir şanstır diyebilirim. Bu şansı Adana'daki uzun soluklu hizmetlerinden dolayı benden daha iyi tanıyan değerli Adanalıların vereceğine yürekten inanıyorum. Hani, "arife tarif gerekmez" derler ya. Değerli Kaymakamımızı benim tarif etmem devde kulak kalır...Hizmet alan vatandaşlar Narin insanı benden daha iyi tanırlar...

Başka söze ne hacet. Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz".

Nitelikli Devlet Adamları'nın yetişmesi kolay değil elbet. Kadir-kıymet bilinmesi gerekir. İyi yöneticiler alkışlanmalı, güzel işleriyle taltif edilmelidirler. Malum; "marifet iltifata tabidir" derler...

Çukurova'nın Çocukları-1

Çukurova'da yaş ve zaman göre değişen çocuklar yaşanır.

Köyde çocukluk, Yaylada çocukluk
Kasabada çocukluk, Şehirde çocukluk

Bir başka açıdan bakıldığında Toroslar'da çocukluk arsada çocukluk mevsime göre çocuk dünyası değişti dört mevsimin canlı canlı yaşandığı bölgede çocukluk da renkli yaşamış.

Toroslarda doğallıyla çocukluğumuzda içimize

sindire sindire doya doya yaşadık. En doğal yiyecekler, giysiler araç gereçler. İnsanların en doğal Türkçe'nin bozulmamış hali berrak su misali dupduru gelenek göreneklerimiz. Düzenimizi sağlayan değerlerimiz. Hepsinin birlikte oluşturduğu yaşama düzenimiz.

Kırsal hayatın yoğun yaşandığı dönemlerde doğa çocukların koruyucusu idi. Büyür Tabiat Ana'nın kucağında gider.

Hal böyleyken yetmişli yıllarda başlayan köyden şehre göçle yaşanan toplumsal

problemlerden ancak nasibini alan çocuklar oldular. Düşünsenize doğanın içinde sıcak yaşırken birden betonlaşmış, homurtulu, soğuk şehirlerde oluyorsunuz. Anlatılmaz bir darbe çocuk ruhunda kalan doldurulmaz boşluklar.

Şimdi nüfus'un çoğunluğu kentlerde yaşıyor. Çocuk dünyalar şehirlerdeki yaşam koşullarını cenderesi altında şekilleniyor. Çocuklara ne kadar hitap ediyor bilmiyorum. Bu sayfada çocukluk anıları anlatılacak çocuk dünyalara mesajlar verilecek geleceğimiz iri ve diri olması adına.

Köylüler, Şehirdekiler ve Çocuklar

Salih KOCA

Köylerden başlayan hızlı göç, 1980'li yıllarda Maraş'ta şehrin pek umursamadığı kendi dünyasında ve kültüründe kenar mahalleler oluşturmuştu. Bu yeni oluşan yerlerde tanışmalar "hangi köydensin" cümlesiyle başlar, şehrin pek fark edemeyeceği sıcaklıkta, şehre karşı kendilerince oluşturdukları ortak duygularını birbirlerine tasdik ettirmeye çalışarak sürerdi. Köylerinin taşını, ağacını, daracık çamurlu yollarını adım adım ezberleyerek bir yaşam tecrübesi oluşturan bu insanların bazıları, şehirde bu tecrübelerinin geçersizliğini gördükçe, günlük hayatlarında sakinliklerinin içine biraz panik, cesaretlerinin özüne biraz korku karışmasını engelleyemezlerdi. Bu, günlük söylememiz gereken sözlerin, gitmemiz gereken yerlerin meşgul ettiği dünyamızı bir anlığına bırakıp onlarla ilgilendiğimizde; konuşurken daha açık göz olmaya çalışan gözlerinden, yürürken daha dik olmaya çalışan bedenlerinden anlaşılabilirdi.

Ebelerin maharetli ve merhametli ellerine doğdukları, davullu zurnalı bir düğünle evlenebilmek için bir an önce askere gitmeye çalıştıkları, odalarında yaşlılarının can çekerek çaresizce ölmelerini

bekledikleri, kış günlerinde toprak damlarının akmasını loğlamayla gideremedikleri evlerinden ayrılıp buralara gelmeleri genelde ekonomikti. Bazen de sebep; bir aşkın, bir toprağın, bir şehvetin veya kanın günahının tüm aileye mal edilmesinden doğan tehditlerdi. Şehrin bu kenar mahallelerinde alınan arsalara sahipleri farklı zamanlarda ev yaptırdıklarından, evler arasında çocuklar için doğal bir oyun alanı boş arsalar oluşmuştu. Tek tek düşünüldüğü zaman evlerin görünen birbirine mesafeli ve yalnız görüntüleri, buradaki insanların birbiriyle olan sıcak ilişkilerine tamamen zitti.

Çevre köylerden gelen bu insanlar bazı akşamlar bir evde "misafir" kelimesinin tüm gereklerini ve sorumluluklarını içten hisseden ev sahibinin ağırlamasıyla bir araya gelirlerdi. Burada herkes kendi yaşam usullerini anlatır, "bizim usulümüzde şöyle" "biz o işi şu şekilde yaparız" diyerek kendi davranış biçimlerini anlatırlardı. Bu köylülerin yüzyıllar süresince yaşadığı alışkanlıkları, yaptığı yemekleri, yaşadıkları komik olayları, acıları, ağrıtları, hikâyeleri ve uydurdukları sevimli yalanları bu misafirlik gecelerinde

bir kez daha en sıcak en insani haliyle hayat bulurdu.

Her hikâye, ne kadar eski olursa olsun her yeni anlatılıştaki anlatanın sesiyle ve anlattığını yorumlayan bedeniyle sanki o gün yaşanmış gibi bir tazeliğe bürünürdü. Güldüren, ağlatan yaşanmış olaylar, zulümler ve bir o kadar da merhamet dolu, şefkat dolu yaşamlar gerçek ama bir masal tadında anlatımlarla gençleri büyüler, yaşlılara derin bir ah çektirirdi. Bütün bu yaşananların, o yaşanan hüzünlü hikâyeler kadar da buruk yanı, yaşayanların veya nakleden "anlatıcıların" vefatıyla birlikte unutulup yok olacak olmasıydı. Bu güzel öykülerin bir "anlatanı" vardı ama bir "yazanı" yoktu. Bu insanların geçmişten hatırladıkları da kendileri gibi sahipsiz, kimsesiz bir şekilde zaman içinde yarı gerçek yarı hayal olaylar olarak unutulup gidecekti.

Her köyün yaklaşık son elli yılının anlatıldığı bu sözlü kültür hayatta kalmasını yine bu köylülerin geçmişlerine olan sadakatine borçluymuştu. Birçok köylünün doğayla ve birbirleriyle olan ilişkilerinin bin bir hali olan bu anılar, bu sohbetlerde paylaşıyor, en az şehrin

yerleşik kültürü kadar köklü, insanı anlamaya çalışan bir yeni anlayışın şehirde filizlenmesine imkân veriyordu. Henüz tam şehre ait olmayan ama köylülüğü de kendilerine artık yakıştırmayan bu en fazla iki katlı evler, o insanların en büyük ekonomik gücüydü. Evinin genişliği, kaç kat olması, özenli inşaatı o ev sahibinin durumuyla ilgili en net bilgiydi. O yüzden evlerin de gizli den gizliye birbirleriyle yarıştığı, sahiplerinin evlerinin üzerinden mahallede kendi durumlarını da göstermeye çalıştığı bir dönemdi. Ama ne kadar büyük, ne kadar iyi ev olursa olsun hemen hepsi tam sıvanmamış, malzemesi belirli bir kalitenin üzerine çıkmamış ve profesyonel bir ekipten çok, kendi çabalarıyla yapılmıştı. Evi ne kadar güzel olursa olsun yine de birçok ev sahibinin hayali şehir merkezinde bir apartman dairesinde oturmaktı.

Burada insanlar bahar ılık güneşini gösterdiği zamanlarda duvar diplerinde öbeklenerek genelde konusu mahalle sınırını geçmeyen sohbetler yaparlardı. Konuşurken konu şehirle ilgili olmasa bile yüzleri şehrin merkezine dönük olurdu. Şehrin düzeni oturmuş, yoksulluktan arınmış merkezine doğru garip bir şekilde kısıp gözlerle yapılan bu bakışlar, onların içlerinde yaşadıklarıyla ilgili derin ipuçları verirdi.

Artık ceplerinden ruhlarına geçmiş olan yoksulluklarını bitirecek fırsatlar, orada şehrin merkezinde, kenar mahallelerin sakinliğinin aksine, sürekli kendini yenileyen, herkesin koşturduğu çarşılar da duruyordu. Sanki şehrin merkezinde onların dâhil olmadığı, olamayacağı bir büyük kazanç sofrası kurulmuştu. Şehrin merkezinde işleri olan, apartmanlarda yaşayan insanların çok şanslı, işlerinin çok yolunda olduğuna dair görüş burada tartışılmayacak bir tür inanç düzeyine çıkmıştı. Ticaretin her şeyi değiştirebilecek gücüyle tanışmamış bu insanların dünyasında, hayatların çalışarak veya bilgi birikimleriyle değil, genelde kader ya da şans yoluyla ancak daha iyi olabileceği kabullenilmişti.

Bu kenar mahalle evleri, bu topraklarda

her ailede olması gereken hiyerarşiyi barındıran küçük bir dünyaydı. Kızların "gelinlik", erkeklerin "bir iş tutabilmesi" gençler için en büyük aşamaydı. Zamanla gelişen fizikleri, onlara fikirlerinden daha çok özellik ve konum kazandırır. Bu her şeyi sadece yaşayabilmek için oluşturan kültür ile şehrin yaşarken düşünceler üretmeye mecbur düzeni, zaman zaman gençler üzerinden birbiriyle çatıştırdı. Bazı akşamları, damlarda tek başına gökyüzüne doğru sigara içen delikanlıların isyankârlığı, mutfaklarda babalarının düzenli çaylarını hazırlarken genç kızların gizli gizli ağlayışları, hep bu çatışmaların yaşandığı anlardan sonra olurdu.

Bütün bu evlerin en bakımsız, en küçüğü ve en az odası -tek oda- olanı bizim evdi. Annem benim bir kumda bulduğum altın bileziğin de katkısıyla arsayı almış, duvarları ve tavanı mahallelinin katkılarıyla bitirerek yavrularını büyütebileceği bir evi sonunda yapabiliyordu. Evimizin temelini annemle kazmaya başladığımız günün o erken saatini hiç unutmam. Bizim de evimiz olacak duygusuyla, annemin iştahla kazmaya çalıştığı toprakları onun arkasında küçük ellerimle dışarı attığımı hatırlıyorum. Boyumdan büyük kazmayı o yorulduğu anlarda elinden alırken "aman oğlum sen daha küçüksün" diye beni sevmeye çalışması bile temeli kazmamı durduramamıştı.

Evimiz; damı aksa da, her sabah bana bir yumurta veren ördeğimizle birlikte tek odada yedi kişi olarak yaşasak da bizim evimizdi. Annemin yoksulluktan, tanıdığı bir aileye vermeyi kararlaştırdığı beş yaşındaki kardeşimin evimizden ayrılırken ağlayan gözleriyle son kez bana bakışı, şimdi hayatta olmayan babam ve kardeşimin sesleri, o evin görüntüsüyle birlikte her zaman içimde. Zamanla annemin beni okullarda okutup maaş alan bir öğretmen veya imam yapma düşüncesi geleceğimi değiştirirse de, o yıllarda evimizin olduğu mahallenin çocuklarıyla ortak bir kaderi paylaşmaktan başka çarem yoktu.

Her Maraşlı kenar mahalle çocuğu gibi bende marul sattım, simit sattım, uzun

süre ayakkabı boyacılığı yaptım. Bir lokanta da bulaşıkçı olarak, bakır kapları kalaylayan kalaycıda, tabelacı da ve çaycıda çalıştım. İlk ticaret deneyimim, bir kolinin içine doldurduğum kişisel eşyalarımı, içinde o eşyaların adlarının yazıldığı kapatılmış minik kâğıtlar aracılığı ile satmak olmuştu. "Çek çek" adındaki bu işte, müşteri alacağı eşyayı, satan satacağı eşyayı bilmediği için her şey tamamen şans üzerine kurulmuştu.

O yüzden, çektiği kâğıtta yazan eşyayı - çoğu zaman gönülsüzce de olsa- almaya mecbur olan müşteri arkadaşlarım ihtiyaçlarından çok şanslarının peşindeydi. Çünkü kolideki bir iki değerli eşyayı yem amacıyla koyarak, karşıdakini heveslendirirdik. Burada arkadaşlarımızla aramızdaki en büyük tartışmalar bu değerli eşyaların isimlerini kâğıtlara yazmadığımızı iddia ettikleri zaman çıkardı. Bizim o zamanlar ticaretten anladığımız üretim yapmaktan çok, bazı büyüklerimizin anlattıklarının da etkisiyle açığözlülüktü, kurnazlıktı.

Bir gün ilkokul öğretmenimin marul siparişini tarladan alıp dersini bitirmeden ona yetiştirmeye çalışmıştım. Marulları bulgur elemek için kullanılan elek ile yol boyunca başımda taşıdığımdan, tarladan okula kadar geçen sürede, tepemdeki marulların çamurlu suyu yüzüme doğru akmıştı. Ben o şekilde öğretmenimin karşısında işini zamanında bitiren gururlu biri olarak dururken, öğretmenim beni tanıyamamıştı. Çay ocağında çalışırken ise, ilk hafta sonunda hep içmek istediğim bir şişe kolayı, ustaya nasıl söyleyebilirim diye tüm gün uygun zamanı kolladığımı hatırlıyorum. Bazen güldüren bazen iç burkan bu anılardan en sonuncusunu, o çay ocağını anlatmak istiyorum...

Daha önce yaptığım işlerden bıktığım günlerden biri olmalıydı. Şehrin Ulu Cami ve Eski Hal çevresindeki sokaklarında öyle bir kararlılıkla "çırak aranıyor" ilanı arıyordum ki, lastik ayakkabılarımın yürümekten tabanlarıma yapışmış olması bile hedefe ulaşmak için çekilen bir çile gibi gerekli geliyordu. Canım sıkındı ama gözlerimi dört açmıştım. Zayıf, kimsenin işine gücüne karışmadan kenardan kenardan yürüyüşüme zit, kafamda şehirdeki büyük tüccarlarınkine

benzer derin meşguliyetlerle boğuşuyordum.

Bazı işyerlerinin, çırak buldukları halde yine de ilanlarını sökmediklerini öğreniyordum. Bunu yeni aldıkları çıraktan henüz memnun olmadıklarından mı, yoksa o ilanın orda durmasıyla durmaması arasında bir fark görmediklerinden mi yapıyorlar bilmiyordum. İştahla “abi çırak lazım mı?” diyen ince cılız, karşısındakinin herhangi bir olumsuz yüz hareketiyle bile ortadan hemen kaybolacak halimi süzdükten sonra “sana göre değil” deyivermeleri azmimi kaybettirmiyordu. “Sana göre değil” diyen herhangi biri, sözünü bitirdikten sonra hemen işine dönmek yerine sadece iki üç saniye daha yüzüme bakmaya devam etse, üzgün ama çalışmaya meyilli bakışlarıyla ona aradığı güveni çok rahat verebilirdim. Bu bir yere çırak olup bir meslek öğrenme veya haftalık olarak eve bir hafta sonu büyümüşte küçülmüş bir erkek edasıyla gitme hayalim yüzünden, en rezil işlerde; kirden yüzü gözü tanınmaz halde, sürekli yüksek emir sesleri altında koşuşturan çırak çocuklara bile imreniyordum. Onları bütün bu yaşadıklarına rağmen benden daha şanslı görüyordum.

Bir yere çırak olma çabam aslında kenar mahallelerdeki miskin işsiz yaşamdan kopup, şehrin o işleyen para kazanan sisteminin ne olursa olsun bir parçası olmaya yönelikti. O zaman elbette bu işleyen çarkın, patronları, işçileri olduğunu aralarında türlü türlü dayanışmalar, büyük dostluklar ve adaletsizlikler olduğunu hiç aklıma getirmezdim. Onlar dev bir sistemin parçalarıydı ve hepsi hem benden üstündü, hem de her açıdan benden daha iyi durumdaydı, çırakları bile... Özellikle bir gün boyunca karnınız aç, bir yere çırak olma amacıyla evden çıkmışsanız ve dolaşıyorsanız, bu ne olursa olsun bunu başarmalıyım inadına dönüştürüyor.

12 Eylül 1980 askeri darbesinin yapıldığı günün tarihi ve darbenin ismi “12 Eylül” ülkenin her yerinde olduğu gibi, Maraş'ta da caddelere verilmişti. Darbeyi yapan devlet büyüklerimizin resimleri birçok dükkânlarda, kahvelerde büyükçe ve görünür yerlere asılmıştı. Ne yaparlarsa yapsınlar bizim iyiliğimiz için yaptıklarını düşündüğüm omuzlarında bir sürü yıldızları olan bu asker adamlar, o zamanlarda her insanın olmak isteyeceği en önemli insan, bulunmak isteyeceği en önemli mevkideydiler.

Bazı kahve girişlerine fotokopi ile çoğaltılmış esmer bazı adamların resimleri yapıştırılmıştı. Resimlerin altında veya üstünde büyükçe “aranıyor” yazıyor, daha küçük olarak “görüldüğü yerde güvenlik güçlerine haber verilmelidir” deniyordu. Kahve girişlerindeki bu meraklandırıcı, tedirgin edici siyah beyaz ilanlar, içerdeki duvarda çerçevelenmiş afişlerdeki komutanların bana gurur veren renkli fotoğrafları yanında fazla bir anlam ifade etmiyordu.

Şapkası alınının önüne kadar geldiği için konuşurken başını normalden fazla kaldıran, gülmeyi kendilerine pek yakıştırmayan polislerle, geçtikleri caddede sabit dursanız belirli zamanlarda düzenli yanınızdan bir aşağı bir yukarı geçecek olan iki askerden oluşan inzibatlar, kahvelerin içindeki general resimleriyle birleşince bana büyük, çok büyük bir gücün parçası olduğumu hissettiriyorlardı. Zayıflığımı unutturan bu güç, çocuk kalbimde içten içe beni rahatlatıyordu.

Bu düşüncelerle, gördüğüm okuduğum şeylerin, yürürken çevremdeki insanların, varlıklarıyla ve yaptıklarıyla beni biraz oyalamasına izin vererek 12 Eylül Bulvarı'na saptım. Caddenin, Kıbrıs Meydanı'yla şimdi yok olan Yeni Hal'in

arasında kalan kısmında yürümeye başladım. Yetenekli tabelacılar tarafından yapılan rengârenk süslemeleriyle kenarda duran, hepsinin bir ev geçindirdiği sandıklı motosikletleri geçtim.

Motorcuların arkasında oturan esnafın içtiği çayların boş bardaklarını toplayan yaşlıca çaycıyı gözlerim takip ederken aklımda yine bambaşka düşünceler vardı. İlerde girdiği işyerinin camındaki “çırak aranıyor” yazısı çaycıdan, çayevinden ve çayevinin olduğu binadan daha önce dikkatimi çekiverdi. Küçücük yazıyı görünce öyle heyecanlandım ki, başka bir şey okuyamadım, hep hayranı olduğum yanımdan geçen polisleri kendi hallerinde bıraktım, lastik ayaklarımın tabanımı daha da acıtmasını bir süreliğine özellikle istedim...

İşyerinin ne iş yaptığı önemli değildi, önemli olan çırak aramasıydı. Camdan bir süre çay ocağının arkasında çayları hazırlayan yaşlı adamı izledim. Daha sonra konuşmak için dışarıda bekleyen ve ona zarar verecek bir hasmı gibi kararlı bir şekilde beklemeye başladım.

Orda kirli saçlarımla, hızlı yaşantıma ayak uyduramadığı için sürekli yırtılan pantolonumun gizlediği çelimsiz bacaklarımla, ne kadar beklediğimi hatırlamıyorum. Bu beklememin sonunda işi alacağıma öyle bir inancım vardı ki, hiçbir şey yapmadan öylece durmam bile “bu çocuk çalışmak için iş arıyor” diye özetlenecek duygularımı yansıtıyordu. Şimdi kırklı yaşlardayım. Başlayacağım her yeni işte, o kapıda sessizce bekleyen kararlı, heyecanlı, istekli çocuk yanımdan bana gelip eşlik ettiğini hissetmeden ilk adımı atamıyorum. Çaycı dükkânın kapısının eşiğindeki o kara çocuğun heyecanını yeni bir işe gireceği zaman hayatında bir kez olsun herkes yaşar diye düşünüyorum.

ANDIRIN Kültüründen

Remzi ÇINGİL

Çeşitlemeler (7)

Mullacık Ağıtı

Aşağıda yazılı ağıtı sebep olan olay Andırın İlçesi Bulgurkaya Köyü'nde Eşkıyalık döneminde öldürülen Mustafa Bekar'a (Mullacık lakaplı) kör kız lakaplı Ayşe Bekar tarafından söylenmiştir.

OLAY

Eşkıyalık döneminde Mustafa Bekar (Mullacık) yetim, anne ise dul bir kadındır. Eşkıyalar bu aileden haraç isterler ve bir süre verirler. Mustafa Bekar dini eğitim için medreseye gitmektedir. İki hafta arayla medreseden annesinin yanına hafta sonlarında dönmektedir. Eve geldiğinde eşkıyaların annesinden haraç, istediğini öğrenir. Annesine destek amacıyla medreseye dönmeyi ve evde kalır. Eşkıyaların gelmesini beklenen bir gece

eşkıyalar eve gelir. Kapıyı açmalarını ve haracı vermeleri için seslenirler. Dul kadın, haraç verecek kadar maddi durumunun iyi olmadığını evin içinden söyler. Eşkıyalar evin kapısını açmak için uğraşırlar. Mustafa (Mullacık) babadan kalma av tüfeği ile evin bacasından evin üzerine çıkar. Evin önünde bulunan eşkıyalardan birini öldürür, birisini ise yaralar. Diğer eşkıyalar da gece karanlığından yararlanarak kaçarlar. Bu olaydan sonra Mustafa (Mullacık) adam

öldürdüğü için dağa çıkar. Köyün muhtarı bu öldürme olayını karakola bildirir. Jandarmalar Mustafa'yı (Mullacık'ı) her yerde aramaktadır. Günlerden birgün Mustafa (Mullacık) muhtarın evine gelir. Muhtar gizlice karakola bir adam göndererek durumu bildirir. Jandarmalar gerekli tedbiri alır ve çağrısına ateşle karşılık veren Mullacık'la jandarmalar arasında çatışmalar çıkar ve çatışmada Mullacık ölür. Mullacık'ın öldüğünü haber alan Ayşe Bekar (kör kız) lakaplı kadın ağıt söyler.

Karacaoğlan'dan

Benden selam söyleyin kücük dost
Belgüzar toplamış gül deste, deste
Kalmışım sehilde olmuşum hasta
Yarin yaylasından kar ister gönül

Görüneydim güzellerin göçünde
Beleneydim beşiğin içinde
Gamaklı kara ardığın içinde
Kırmızı önlüklü yar ister gönül

Sabahdan uğradım ben bir uşağa
Mail oldum belindeki kuşağa
Sanlaydım kutlu yüzlü döseğe
Döseği beğenmez kol ister gönül

Der Karaca oğlan alemder gezer
Beyaz kağıt üzerine karalar yazar
Bazı boğazı altın gelinler gezer
Gelini benmez kız ister gönül

Geben'in Alı Gelini

Temmuz'da uğradım Geben eline
Hayran kaldım şu gelinin beline
Yabayı küreği almış eline
Harmana giderken gelini gördüm

Şöyle bir harekette görsem yolunu
Söylersem duysam dilini
Üç yüz hane, derler geben eline
Elinin içinde gelini gördüm

Evleri birçok Karakol bakar
Gelinin ateşi göreni yakar
Önüne düşmüş ganılar çeker
Elinde çemberin telini gördüm

Köy yeri derler kekçik uçurdum
Gelini gördüm ölüm geçirdim
Gır atlara boz bulanık içirdim
Akıyor pınarın selini gördüm

Der Aşık oğlan gelerek bakar
Gördüğü güzele Türküler yakar
Badeler doldurmuş dilleri şeker
Badeler doldurmuş elleri gördüm

Mullacık Ağıtı

Kışla yeri dölek dölek
Kanlar akmış gölek gölek
Sarı Mullam savuşurken
Düşmanlar vermemiş yolak

Kargınlıkta kan deresi
Kanınan doldu arası
Sağ döşte kurşun yarası
Mullamı vuranlar kör olası

Aplak sarı Mullam aplak
Kıypta vuramadım şaplak
Yenil dedim yenedim
Yeniyor mu kara toprak

Düştüğüm yer taş mı idi
Seni vuran beş mi idi
Güvenirdim sarı Mullam
Beşli Martın boş mu idi

Karadut'un uzun özü
Kimseye yok idi sözü
Kele gelin dul mu kaldın
Kaytancı Hora'nın kızı

İbrahim ERGÜN

ANDIRIN'IN YAZILMAMIŞ TARİHİ (7)

Dadaloğlu Payas Kalesinden nasıl kaçtı?

Edinilen bilgilere göre: Dadaloğlu Avşar Aşiretinin beyliğini ve sözcülüğünü birlikte yürüten yiğitlik ruhu bir halk ozanıdır. Türkmen boyundan Çukurova'da yaz aylarında Pınarbaşı- Uzunyayla ve Binboğa dağlarında hayat sürmekteyken Osmanlı padişahlarını da tanımazlardı. Durum böyle iken Padişah Abdülaziz Çukurova'daki Türkmen beyliklerini islah ve iskan etmek üzere 1865 tarihinde Derviş Paşanın Firka-i Islahiye denen ordusu Çukurova'daki tüm Türkmen beyliklerini sindirmiştir.

İşte o zaman Dadaloğlu yakalanıp Hatay- Payas'ta bulunan zindan durumunda olan kaleye hapis edilmiştir. Bu durumu daha önceden hisseden Dadaloğlu Avşar'ın ileri gelenlerinden ve dayısı olan koca nallıyı çağırarak derki ben yakalanıp gidersem sen aşiretin başına geç ve aşireti idare et der. Dadaloğlu nun sözü üzerine koca nallı aşiretin başına geçer ve idareyi devam ettirirken derviş paşanın askerleri Koca Nallı yakalayıp "asker misin" diye sorarlar Koca Nallı Avşar değilim der ve aşiretin başından çekilir.

Bunu gören Avşar'ın ileri gelenleri toplayıp Dadaloğlu'na şöyle bir mektup yazıp gönderirler. (Dadaloğlu dayın Koca Nallı Avşar'lığı inkar etti ve başımızdan çekildi. Biz perişan olduk. Çerkez Uzunyaylayı işgal etti ne yap ne et gel başımıza geç derler.) mektubu Dadaloğlu'na gönderirler Dadaloğlu mektubu alınca çok duygulanır ve sazını kucağına alarak yandaki dokunaklı türküyü söyler.

Yürü bire Pınarbaşı
Acep karın kalktı mı ola
Boynu uzun tor sunalar
Sü yoluna çıktımı ola

Tez gelir kaynarın yazı
Hoş akar Munzurun özü
Koç ırmak tutardı buzu
Garbi değdi söktü mü ola

Kabak tepe asil yurdum
Nadir şahtan gelir soyum
Koca nallı büyük dayım
Avşarlıktan çıktı mı ola

Dadaloğlum oldum yetim
Nerde kaldı gök kır atım
Beysiz kalan aşiretim
Avşarlıktan baktı mı ola

Bu olay 1835 doğumlu ve (115) yaşında vefat eden koca Memiş adındaki dedemden ve kısmenide Kayseri - Sarızlı 1934 doğumlu Ahmet Z. Özdemir'in konu ile ilgili kitabından yararlanılarak derlenmiştir. Dedem Memiş'in ölüm tarihi: 18/05/1950

Dadaloğlu'nun öncülüğünde Cerit Aşiretiyle Avşar Döğüşü

Kimden derlendiği: 1835 doğumlu olup, 1950'de 115 yaşında vefat eden dedemden ve bazı kaynaklardan yararlanılarak derlenmiştir.

Olay şöyle başlamıştır: Edinilen bilgilere göre Gaziantep tarafında Türkmen soyundan gelen bir Cerit Aşireti Beyliği hüküm sürmekte iken mevcut bulunduğu yere sığmaz olunca boş bulunan çukurova'ya inmeye karar verir. Aşiret çadır çatmayı yıkarak ata, develere yükleyip bellerini takip ederler. Çukurova'ya doru devam ederken önlerine gelen küçük beylikleri tepeleyip talan ederek yola devamla Gavur dağına elleşirler. Bunu duyan Dadaloğlu Çukurova'daki aşiret beylerine gidip derki: Cerit gavur dağına tırmanmış bu Cerit aşireti çok dövüşçü olduğunu söyleyenler var gelin birlik olalım Cerit aşiretini çukurova'ya inmeden geri dönderelim Cerit Çukurova'ya inerse bize rahatlık vermez der. Çukurova beyliklerinden (Zülkadiriler , Kozanoğlu, Cevelibereketli, Mehmet bey, Avşarlar) la birlik olup Ceritlerle savaşacaklar bunun üzerine akşam bir tören düzenlenir. Bu şölenle Dadaloğlu da vardır. Akşam yenilir, içilir ertesi akşam söz verilir. Ertesi gün (Cebeliberekette birleşip) Cerit aşiretine vuracaklar akşam olunca yalnız Avşarlar gelirler öteki Türkmen beyleri sözlerinden dönerler. Bu kavgaya 900 atlı ile yalnız Dadaloğlu, Ceritleri Hasanbeyli'de karşılaşıp ve dövüş orada başlar. Kavga günlerce sürer. Osmaniyeye 3 km mesafedeki Hamus Deresi üzerine kadar iner ve orada şiddetini çok artırır ve oradaki Hamus Deresi kanla dolar. Şimdi oradaki dövüş yeri kanlı geçit diye söylenir.

Dokuz yüz atlı ile dövüşe giden Dadaloğlu yenik düşer elinde yüz atlı kalır. Büyük bir hazimete uğrayan Dadaloğlu çok samimi olduğu Mürselli aşiretinin beyi Mürseloğlu'na derdini dökmek için şöyle söyler:

Sana derim sana Bey Mürseloğlu
Hamus deresinde bir dövüş oldu, dön oldu
Yüreğinde olan döndü dövüştü
Koç yiğitin arap atın gün oldu

Akşamki gördüm şol kara düşler
Hesabı mı gelir kesilen başlar
Kvgaya girmede pust arkadaşlar
Çekildiler bir tarafa yan oldu

Öğleninen ikindinin arası
İyi olmaz eğri kılıncı yarası
Hasanbeyli ile hamus deresi
İşıldadı gülek gülek kan oldu

Dadaloğlum derki doldum döküldüm
Hasankalede dövüş yaptım yıkıldım
Dokuzyüz atlı ile cenge dikıldım
Yüzü burada sekiz yüzü han oldu

Şimdi de burada hasan kalesine söylenip içini döküyor:

Sana derim sana hasan kalesi
Alt yanında dövüş oldu hun oldu
Yiğit olan yiğit çıktı meydana
Koş yiğit arap ata bin oldu

Akşamki gördüğüm sol kara düşler
Hesaba gelmedi kesilen başlar
Eğleren atımı küçük kardeşler
Hünkar tarafından bize gel oldu

Öğle ile ikindinin arası
Aldı beni şu düşmanın yarası
Ecel geldi ölmemizin sırası
Ağladı el oba gözleri kan oldu

Dadaloğlum der ki belim büküldü
Gözümün cevheri yere döküldü
Dokuz yüz atlı ile cenge dikıldı
Yüzü geldi sekiz yüzü han oldu

Dadaloğlu yukardaki şiirleriyle derdini döküp içini boşaltıyor. Akşamki söz verip dönen beyler orada plan yapıyorlar. Aralarında şöyle bir sözleşme oluyor. Dadaloğlu Çukurova'da çok ileri gitti. Bunun önünü böylece keselim. Yenik düşsün ağzı insan diyerek savaşa katılmıyorlar. Bunun üzerine de Dadaloğlu yenik düşüyor. Arz olunur.

Yaşar KEMAL'in Ağıtları

Ömer ARSLANTAŞ

Yaşar Kema'lin "Ağıtlar" kitabına ilişkin aşağıdaki açıklamalar, YKY, 2004 basımından sayfa sırası takip edilerek yapılmıştır.

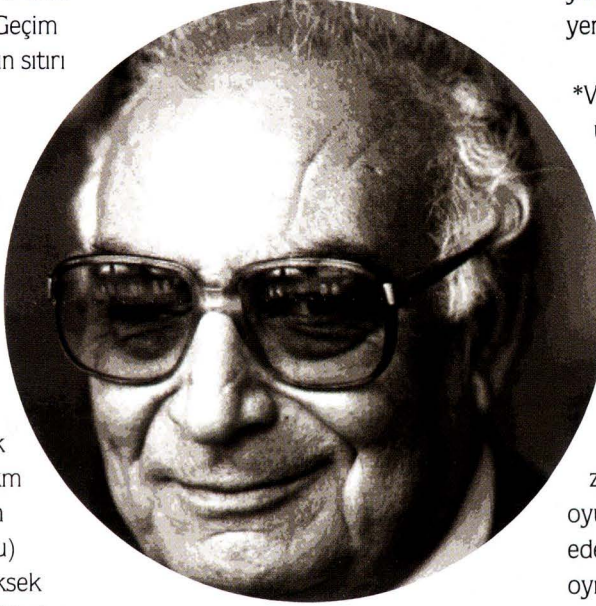
*İlk önce iki köy adına değineceğim; Nürpet, Nürfet olarak, Gökahmetli, Gövhahmetli olarak yazılmış (s.58). Birer harfli yanlılık baskı hatası olabilir ama yinede doğrusu yazılmalı. Sıtır; Geçim olarak tanımlanmış (s.76). "Çadırın sıtır dönmez" yastan dolayı sıtır kaldırılmaz, kapalı tutulur anlamında. Sıtır; göbekli çadırın bezden eteğidir. Çadırın alt bölümünü, toprakla çadır arasında kalan açıklığı örtmeye-kapatmaya yarayan, çadırdan daha ince dokunmuş bezdir.

*Halbırın Ağlında (s.78), Halbır; Kalbur, Toroslarda bir yayla olarak açıklanmış. Halbır, Andırına 15 km kadar uzaklıkta, Andırın -Geben karayolu (aynı zamanda göç yolu) üzerinde alanı küçük, rakımı yüksek ünlü bir yayladır. Toroslarla bir bağlantısı yoktur. Halbır, hiç kalbur değildir (s.149).

*Deli Hacının Ağlında (s.80) Şivilgi'yi, Kadirli'nin köylüklerinde beklide unutulmuş bir yer adı olarak açıklama yerine, Şivilgi; Andırın'da Mithel (Emirler) Köyü çevresinde dar, taşlık, patika yolu olan bir yerleşim birimi olarak açıklamak daha doğru olurdu. Ayrıca Şivilgi, Göksun Yeniyaşan'da bir dağ adıdır. Ağıtta adı geçen Şivilgi, Andırın Miheldeki Şivilgidir.

*Mehmet Beyin Ağlında (s.103), Yalak, Toroslarda bir köy açıklaması sanırım Göksun'luları üzüyordur. Yalak; Göksun'da önemli bir yerleşim yeridir. Dağlık değildir. Ayrıca Çukurovadan belli, saygın ailelerin yazın uğradığı, yayladığı bir yerdir.

*Gıv etmek, Atı hızlı sürmek (s.120) olarak tanımlanmamalı. Gıv etmek, Yüksek sesle gürültü yaparak,hedefleneni tedirgin etmek, güvensizlik duygusu verip yerinden kaldırmak, açığa çıkarmak, canını kurtarmak için kaçmasını sağlamak ve avlamak anlamındadır.

*Harlamak;"Atın hızlı soluması" yeterli bir bilgilendirme değildir. Kısa sürede gücünün üstünde zorlanarak yorulmak, kan-ter içinde ağız açık, dili çıkık şekilde hızlı hızlı solumak, harlamak için daha anlamlı bir açıklama olurdu.

*Mazgaç ve Çiçekdağı; Andırın, Göksun, Kadirli sınır üçgeninde, Göksun'a bağlı, Küçük Çamurlu yakınlarında, Kayranlı Dağının kuzeybatı yamacı olan ormanlık ve yüksek rakımlı bir dağ ismi aynı zamanda yaylalıktır. Kutu Köyüne bitişiktir. Andırın Maraş arasında değildir. Mazgaç'ın bir bölümüne ise Çiçekdağı denir.

*Meryemçil Beli; Andırın - Maraş arasında Düldül Dağı yakınlarında bir bel (s.128) açıklaması tamamen ilişkisizdir. Düldül Dağı, Amanosların Haruniye'deki son

yükseltisidir (rakım:2220 m.). Meryemçil Beli ve Çinçin (s.147) Andırın-Göksun sınırında ve karayolu üzerinde Geben'den ve Kayranlı'nın geçit verdiği yerden sonra o bölgenin en ünlü yaylasıdır. Meryemçil Belinden geçen Göksun yolunun en yüksek noktasına ise Çinçin denir. Söğütobası (s.128) yine Toroslarda değil Göksun'da bir yerleşim yeri ve yaylalıktır.

*Vili; anlamsız bir sözcük (s.132) değil, üzüntüyle birlikte şaşkınlık içinde olağandışı ruh haliyle o kişiyi yüceltme, yüce görme anlamında söylenen bir sözcüktür. Büyük, ünlü, saygın ve de günahsız anlamında kullanılan bir sıfattır.

*"Halebi dolandı atı"nda Halebi, atın uçması (s.140) olarak açıklanmış. Halebi, düşünlerde davul-zurna eşliğinde oynanan bir halay-oyun adıdır. Ağıtta atın durumu fark ederek bunu ritmik hareketlerle oynayarak yansıtmaları anlamındadır.

*Haşdirin; Andırın'a 5 km. uzaklıkta, Maraş yol ayırımında yarı yaylalık bir konalga (bir veya birkaç gün mola verilen) yeridir.

*Poyrazoğlunun Ağlında "Hengi ile hüngü ile" mısrası dörtlüğü doldurmak için söylenmiş bir söz (s.148) değildir. Anlamı bilinerek söylenmiştir. Bir oyunla, önceden gizlice düzenlenmiş hileli bir planla, kandırma, tedbirsiz ve yalnız düşürme anlamındadır.

*"Yirmi sürdürürüm yozu" (s.165) Burada yoz; koyun sürüsü olarak açıklanmış. Aslında "yoz", o yıl kuzusu olmamış, kısır kalmış besili koyun anlamındadır.

*Durdu Beyin Ağıdı'nda, Tufan Bey'i (Tufan Paşa) "...Toroslara gönderdiği" bilgilendirmesi sınırsız bir genelleme, Yüzbaşı Tufan Bey (sivil olarak) Andırın'a gönderilir. Önce Göksun üzeri Geben'e gelir. Geben'de Şakir Paşayla aynı evde karşılaşır, üç gün beraber kalırlar. Sonra kendisi Andırın- Beylik Köyüne gelir. Karargahını kurar ve örgütlenmeye başlar.

*Sandal; Kokulu bir ağaç (s.172) açıklaması yerine, Yöresel adı Hartlap olan, geniş yaprakları yaz-kış yeşil kalan, sonbaharda açık kan kırmızısı (vişne gibi) cüllüp denen meyvesi olan, kuruduktan sonra tekrar su almayan bir Akdeniz bitki türüdür açıklaması daha anlamlı olur.

*Ahmedin Ağıdının son bölümünde (s.176); "...ayağına gider.." yerine "...ayağına giyer..." / "...il sözüne..." yerine "...el sözüne..." şeklinde doğrusu yazılsaydı o zaman açıklama yapmaya gerek kalmazdı.

* "Sen (i) Adana'ya eleddim / Sıra verdi oturanlar." (İsmetin Ağıdı, s.177-178) eleddim; ilettim anlamında kesinlikle değildir. Götürdüm anlamındadır. Sıra verdi; sıra sıra olarak açıklaması yerine, dizedeki anlamında olduğu gibi oturacak yer verdi şeklinde açıklanabilir.*Anışın Ağıdının (s.181-182) son dördüğü;

Ağıtlar kitabından,

"Yüz bülbül dudak kiraz"
Gerdanı ayrılmaz toydan
Ben kardeşe gelin aldım
Cahal ölür çürük soydan"

Benim derlediğim,

"Alın Albustan* düleği (*Elbistan)
Gerdanı ayrılmaz toydan
Yenilmedim** gene aldım
(**duramadım)
Cahal ölen çürük soydan"

Dizelerle ilgili farklılıklardan sadece birini yazdım, birazda beni ilgilendirdiği için sanırım.

"Cahal ölür çürük soydan"; Çürük soydan olanlar cahil-geç olür açıklaması var. Andırın'da o yörede (Gökahmetli Köyü ve çevre köylerde) çürük soy sıfatlandırması Hacı Sarı Bey (adı Mustafa 1252-1323) sülalesi için söylenir. Çok saygın ve nüfuzlu bir aile olan Hacı Sarı Bey'lerin genç-cahil ölenleri çok olduğu için çürük soy demişler. Halen öyle söyleyenler ve öyle söylenince de kim için söylendiğini bilenler çoktur. Çünkü Hacı Sarı Beyin töremişinin 1999 da Bin yüz'ün (1100) üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

**Hengi Karacoğlan hengi / Kaldıramaz oldum dengi" dizelerinde hengi; yine anlamsız bir söz (s.183,184) değildir. Hile-Oyun Karacoğlan hile-oyun anlamındadır. Artık oyunu-hileyi kaldıramaz oldum diye yakınıyor.

*Emlik (s.186) kuzu anlamında değildir burada. Yörede kuzu, koyunun sade sütü beslenen, daha bitki yiyemeyen yavrusu anlamında kullanılır. Emlik ise keçi yavrusuna denir. Emlikte sütü beslenen daha bitki yiyemeyen keçi yavrusudur. Bitki yemeye başlarsa zaten oğlak denir. Ayrıca emlikte kakül olur ama kuzuda kakül olmaz. Benzetmede emlik ve kakül bilerek yani söyledim anlamda kullanılmıştır.

**Kayranlıdan karm(ı)istiyon" da (s.189,190) Kayranlı açıklamasında yine bir Toroslar genellemesi-motifi var. Kayranlı, Geben'in kuzey batısında sarp kayalık bir dağdır. Meryemçil Beli, Mazgaç ve Kırksu yaylalarını birbirinden ayırır. Kayranlının üç farklı yönüne bu üç ünlü yayla bir tarafını yaslamıştır.

*"İreşit Ceyhandan gelir / Arabası gıcır gıcır"... Burada kıcır kıcır (doğrusu gıcır gıcır) arabanın çıkardığı ses (s.203) anlamında kullanılmamıştır. Arabası yepyeni, tertemiz anlamındadır.

*"Kış gelir sehele iner..."de sehel, sahil (s.206) olur mu hiç. Sehel sıcak yer, kışlak yani Çukurovadır. Yazın çok sıcak, kışın ılıman olan yerleşim yeridir. Yazın sıcak ve sinekten sehelde durulmaz, yaylaya göçülür.

*"Yedi göze ev yaptırmış / Heliğini ata ata..." Helik; Küçük taş (s.208) ama her küçük taş helik değildir. Taşla örülen duvarın her iki tarafına da taşın düz görünen yüzü denk getirilir. İki taraflı konan bu taşların arasında kalan boşluk harçla beraber uygun büyüklükte, ortalama yarım kilo kadar kırılmış taş parçalarıyla yani helikle doldurulur. Kısaca helik fazla büyük olmayan kırılmış taş parçalarıdır. Aynı büyüklükte olsa da taş kırılmamışsa helik değildir.

*Mustantık; Tutuklama yetkisi olan hüküm yetkisi olmayan sorgu hakimi(s.244)

*"Taysınmaz beyi paşayı..." Taysınmak; eşit saymak(s.247-248). Ağıtta taysınmaz; Önemsemez, takmaz, gale almaz, kendini daha üstün görür anlamındadır.

*Şitil Hoca (s.262) sanırım Çetil Hocadır. Töremişlerine o yörede halen Çetiloğlu derler.

Yaşar Kemal'in derleyip yazdığı Ağıtlar, yörenin sözlü edebiyatının-kültürünün kaybolmadan, unutulmadan yeni nesillere aktarılması açısından çok önemli ve de saygın bir emek ürünüdür. Açıklamalardaki düzeltmelerde gelecek baskılarda önemsenip yansıtılırsa dahada anlamlı olur kanısındayım.

Bizim Eller

Celal KARSLI

Değerli Tırşık Dergisi okuyucuları ve saygıdeğer hemşehrilerim...

Yüzyıllardan beri üzerinde yaşadığımız bölgemizin, coğrafi ve kültürel özelliklerini, birçoğumuz eminim ki biliyoruz. Ama yine de genel hatlarıyla bilinen bizim ellerimizin; biraz da özel konumunu, sınırlarını, yer şekillerini, kültürel değerlerini, yaşamını, bu özelliklerin birbirlerine olan etkilerini, kısa da olsa ele almakta yarar olduğunu düşünüyorum. Çocuklarımızın da bu yazıyı okuyacaklarını varsayarak, onların da anlayacağı bir dille anlatmaya özen göstermeye çalışacağım.

Ülkemizin güneyinin doğusuna yakın bir noktada, yüksek dağlar ve platolarla kaplı, Teke yarımadasından başlayarak Akdeniz'in doğusuna kadar uzanan ve 3500 metre yüksekliğe sahip Toros Dağlarının kıyından uzaklaşmasıyla serinliğin ve yayla havalarının etkin olduğu ovalarının bir kısmının Adana Bölümündeki Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin oluşturduğu Çukurova, Göksu nehrinin meydana getirdiği Silifke Ovası, delta ovaları olup; yine bu bölümde yer alan Hatay Amik Ovası, Kahramanmaraş, Afşin, Elbistan, Tokmaklı Ovaları ise çöküntü ovalarıdır. Ovaların kıyıya yakın noktalarında sıcaklık yüksek, kışlar ise ılıktır. Ancak Kahramanmaraş yöresindeki ovalarda ve yükseklerde kışlar çok serttir, bitki örtüsü ise küçük çalı topluluklarından oluşan maki ve dağlık bölgelerde ormandır.

Yukarıda belirttiğimiz bizim eller coğrafyasından sonra gelelim kültürel bölgelerimize, yani yörelerimize... Halen üzerinde yaşadığımız Çukurova kültürünün çok eskiye dayandığı, özellikle son yüz yıl içerisinde ekonomisinin tarım ve hayvancılığa dayanması sebebiyle göçer ailelerden; yine doğudan ve güneydoğudan gelen göçmenlerden tarım işlerinde etkilenmiş yaşamı, bu şekilde biçimlenmiştir. Silifke bölgesinden başlayan Türkmen ve göçerlerin hayvanlarını otlatmak amacıyla ilkbahar mevsimini sonunda başlayan geniş yaylalara ve platolara göç zorunluluğu ile yazın sıcaklardan bunalan yöre insanının yayla gereksinimleri çok geniş bir coğrafya üzerinde Çukurova kültürünü ortaya

çıkartmıştır. Bu coğrafyada yolculuk yapan konaklayan ekonomik teşebbüslerde bulunan yöre insanı, doğusunda bulunan Adıyaman, Gaziantep, Kilis, Kahramanmaraş ve hatta Urfa'ya da yöre kültürünü götürmüş o bölgeden de Gâvurdağı kültüründe kendi yöresine taşımıştır. Gâvurdağı yöresi yeni ismiyle Nurdağı'nın eteklerinde yaşayan Osmaniye, Düziçi, Bahçe, Hatay, İskenderun, Kilis, Gaziantep ve ilçelerini kapsar. Kültür olarak da ortak bağlarımızın sıkı sıkıya bağlandığı Suriye kültüründen, diğer bir deyişle Arap kültüründen etkilenmiştir. Bu kültür, her şeylerini paylaştığı Çukurova insanını da etkisi altına almış ve bir çok alanda ilişkiler gelişmiştir. Aralarında kız alıp vermeler başlayan bu iki yöre halkı, ticari ilişkilerinde gelişmesiyle çeşitli sebeplerden dolayı kendi yörelerinin dışında olmasına rağmen, bu yerleşim birimlerine yerleşmeye başlamışlardır.

Böylece Çukurova ve Gâvurdağı halkı aralarındaki bu kültür etkileşimi sonucu ortak bir kültür geliştirmişlerdir. Hem kendi kültürünü, hem de ortak kültürlerini yaşayan ve yaşatan bu insanlar, düşünlerde aynı türkülerini söyleyip, aynı oyunları oynamaya başlamışlardır. Cenazelerinde beraber ağlamayı, taziyeye gidip gelmeyi, bayramlarda büyüklerini ve yakınlarını ziyaret etmeyi çocukları sevindirmeyi gelenek haline getirmişlerdir. Aynı zamanda ortak şive ve ortak ağız kullanmaya başlamışlar ve ülkenin neresinde olursa olsun bu özellikleriyle tanınmışlardır. Ayrıca

iklimsel faktörlerden dolayı sıcakkanlı olan bu insanlara, gelişen kişilikleri dolayısıyla her ortamda çok sevilir ve değer verilir. Kırsal alanda yaşayan yöre insanı, verimli toprakları az olmasına rağmen çok çalışkandır ve toprağının değerini iyi bilir. Onlar için okumak, eğitim görmek, böylece meslek sahibi olmak ve ülkeye bu şekilde hizmet etmek çok önemlidir. Ovalarda ise yaşam biraz daha rahattır. Geniş topraklarda bilimsel tarım ön plana çıkmış, sanayiye ham madde sağlayan zirai ürünlerin çokluğu sebebiyle bir çok fabrika kurulmuş, bir çok insana iş imkânı sağlanmış, özellikle bu durum deniz taşımacılığını geliştirmiş, Mersin ve İskenderun limanlarından ihracat çok üstün noktaya gelmiştir. Turizmin gelişmesiyle kentsel projeler hayata geçirilmiş ve yayla turizmi önem kazanmaya başlamıştır. Ülkenin can damarı olan Doğu Akdeniz Bölgesi ekonomisiyle, sosyal yaşamıyla, siyasetiyle, çalışkanlığıyla, örf - adet, gelenek- görenekleriyle ve eğitime verdiği önem ile adını tüm dünyaya duyurmuştur.

Değerli okuyucular, aslında bölgemizi bu şekilde anlatmakla bitiremeyiz. Anlatacak çok şey var. Allah nasip ederse ve çok sevdiğim ve çok şey öğrendiğim bu dergide tekrar yazmak kısmet olursa, bizi biz yapan kültürel özelliklerimizden örnekler vererek asıl ilgi alanım olan halk müziği, halk oyunları ve halk kültüründen, ağıtlarımızdan, şiiirlerimizden bu güne kadar nasıl bizlere ulaştıkları ile ilgili somut bilgiler aktarmaya gayret göstereceğim. Selamlar, sağlıklılıkla kalın.

Ruhumun Mevsimi

Fatma COŞKUN ÖKSÜZ

Bazen sıcak bir çorba, bazende bir fincan kahve, hediye edilen bir çift çorap, sevmediğim renk olsada o an mutlu olurum. Bir an sevmediğin şeyler hoşuna gider sen kendine şaşarsın, mevsimler gibi deyişkendir aslında ilkbahar, yaz, sonbahar, kış. Bahar gelir mutlu olur, renk renk çiçekler, süzülerek uçan kelebekler, bu renk cümbüşü akide şekerlemelerini hatırlatır bahar bana.

Bazende süslü elbiseli rengarenk giyinmiş bir kız çocuğu gibi çıkar karşıma, mavi gökyüzü ruhumu rahatlatır bazen sıçacık, samimi, sevecen yaz gelir ruhuma. Gün olur hüzünlü, yapraklar dökülürken ağaçlardan görünmeyen ama bizi hızla terk eden vazgeçilmezlerimiz, yapraklar gibi savrulurlar sağa, sola ne istediğini bilemez insan. Yapraklarla savrulup bu karmaşıklıktan kurtulmak ister. Sonbahar da yağmur yağarda ardından güneş açar ya, daha yapraklar yeni dökülmeye başlamış renkler artık açıklı koyulu sarılar, yeşilin tonları kahverengiler, dünyada yalnızmış gibi hisseder ruhum, pencereden bakmak bile hoşuma gider. Islanmış toprak kokusu giderken almış götürmüş sanki kötü anları damlalar. Gece daha bir partlak olur yıldızlar ağlamaklı olurum, dökülen her yaprak birşeyler alır benden, ama öte yandan bir yük iner sanki sırtımdan hafiflerim bir ağaç gibi, tek başıma ormanda yaşamak isterim o zaman, kuş sesleri ağaçların rüzgarda çıkardığı uğultular ruhumu dinlendirir.

Kışa hazırlanan orman uykuya dalar, mutlu ruhumda beklemeye başlar gelecek sonbaharı. Her sonbahar yeni bir başlangıç aslında, vakit gelince uyanır uykudan dünya usulca. İnsan içinden geçen güzel şeyleri anlatacak cümle bulamaz ya, işte o anlarda sığmaz içim içime gözlerimi kapatıp düşlerim kendimi, sonbaharı yaşayan bir ormanda çığlıklarım özgürce yankılanır dağlarda, mutluluğuma alkış tutar ağaçlar kalan yapraklarıyla

Kış beni boğar aslında sabırlı olmayıda öğretir aynı zamanda, tek mutlu eden beni gökten kelebekler gibi düşen kar taneleri tüy gibi hafif, benzersiz, soğuk olsada sıcak gelir ruhuma. Mutluysa ruhum yazın serin, kışın sıcaktır yerim, her mevsimde beni mutlu edecek bir şey var, demekki ruhum her mevsim mutlu.

Gül

Didar ÇEKER DÖNMEZ

Seher vakti bir başka kokar gül. Gülün kokusu sarar sokakları. Çiğ düşmüş yaprakları güneşle parlar, elmas ışıltısında gülümser yeni güne. Gül ki sevdanın namesi. Gül kokar sokaklar, gül kokar karşı yamaçlar. Kadife yüzleri kızıl kızıl güler yeşile inat şen kahkahalarla. Gül ki gülüşlerin namesi.

Sarı sığının altında, güneşe inat sararır, sarının solgun rengine can katar ılık kokusu. Gül ki güneşin namesi. Turuncunun sarıya dönüşüdür ebruli renginin dansı. Bin bir dilde bin bir name taşır renklerin nakış'ı. Gül ki dansın namesi.

Utandır günden güneşten pembe pembe yanakları. Utandıkça bir başka kokar. Gül ki pembe yanakların namesi.

Seher vakti açan güller yok artık, nerde kaldı elmas ışıltısında gülüşler. Bir çiğ tanesinin can buluşu, kızıl dudaklarda. Erken gelen baharın aldanmışlığına inat açan kızıl güller. Yıkık duvarlar kenarında viraneliğin, kökünü kazıyan sarmaşık güller.

Yaz aylarının sığında, sığa anlam katan, sarı güller. Güneşle yarışan, sıcakla boğuşan sarı goncalar. Açar yapraklarını katmer katmer, açıldıkça daha bir güzel kokar duvar kenarlarında duran altın turalar. Bozdurduk, bozdurdular sıkıştıkça, yerini aldı metal kokan demir turalar.

Renklerin uyumunun doğaya kattığı anlamdı ebruli renklerinin manası. Gün güneşe, ay geceye, hasret kavuşmaya nasıl yakışır öyle yakıştı turuncu ve sarı birbirine. Nerde kaldı yakışığı dünyanın.

Pembeye boyanan yanakları görmeyeli çok oldu. Ne güzel yakışır utanan yanağa pembe. Rengarenk güllerle dolu bahçede bir o var aşkından utanan ve utandıkça daha bir güzel kokan.

Andırının parke taşları ile bezeli gri yollarına can katan güller. Yıkın, virane duvar kenarlarını neşelendiren güller. Güllerin açan yüzünü görmeyeli ne kadar oldu bilinmez. Tomurcuk güllerin esaretinde, kokusuz bir gösteriş yaşarken, özlem duyuyor insan yapraklarını katmer katmer açan güllere. Biz ki gül suyunun serinliğinde yaşadık hayatı Eskimo tadında. Gül yapraklarının kızılığında kaynattık neşelerimizi ve bir çocuk neşesinde dondurduk bozulmasını diye. Yaz aylarının sığını gül kokusu ile serinlettik şimdi ise gül kokusuna hasret kaldık.

Gül ki anıların unutulmayan serin kokusu.

Akdeniz'in İki İncisi

Sariye DURMUŞOĞLU

Andırın ve Andırın menşeyli kişilerin Türkiye ve dünyanın her yerinde bulunabildikleri gibi İskenderun'da da oldukça fazladır.

Eğitimci sağlıkçı emniyet personeli yönetimde ve siyasette bir çok alana yayılmış durumda ve uzun süredir burada oturmuş ve ya oturmaya devam edenler vardır. Bununla beraber yaşayanlar ve çalışanlar kendi kültürlerini gelenek ve göreneklerini burada sürdürüyorlar. Amacımız sevgi ve saygı olduğu kadar aracımız mutlaka bilgi iletişim etkileşim olacaktır. Kabullemek ve kabul görmek için sadece tüm insanlıkla beraber çalışmaya ihtiyacımız vardır. Hani bilirsiniz insanları daima yargıyorsanız hatasını görürsünüz, sevmeye zamanınız kalmaz.

İskenderun, Kadirli, Andırın, Erzin ve Dörtöyl aynı güzergâh ve aynı Çukurova havuzunda yer aldığı için kültürel farklılıkları çok azdır. İskenderun'un uzun

yıllar çok fazla kültürlere yataklık yaptığı (hala onun kalıntıları ve bu da mevcut) mozaik renkliliğinden kaynaklanıyor. Adını aldığı gibi Büyük İskender'e dayanan bir tarihi var.

Andırın isminin alındığı güçlü rivayetlerden, Osmanlı Devleti'nin dokuzuncu padişahı Yavuz Sultan Selim'in 23 Ağustos 1915'te Çaldıran Ovası'nda Şah İsmail'i yenip geri dönüşü sırasında Osmanlı Devleti'ne karşı tavrı alan Dulkadir Beyi Alaüddevle üzerine yürür ve Andırın-Akkale mıntıkasına kadar geldiği ve burada kendisini karşılayan Andırın eşrafının gençlerini işaret ederek "Bunlar arasından mekteb-i Enderun'a talebe alınsın" şeklinde emir verdiği (Mekteb-i Enderun devlet memuru yetiştiren okul) ve Enderun'a giden öğrencilere Enderunlu denildiği memleketlerinede Endurun, Andıra ve Andırın gibi söylendiği ve daha sonrada ilçemizin adı Andırın olarak kalmıştır. İlçemizin eğitim ve öğretim evveliyatı şimdiki kilerede yansımış olacakki okumuş sıcak samimi bilinçli insanların İskenderun'da da kabul görüp sevilip sayıldığı gözlemlenmektedir. İskenderun,

haklı da yukarıda anlattığım gibi aynı coğrafyada yaşadığı için sevecen yasalara ve toplum kurallarına saygılı okullaşma oranı ve eğitim seviyesi yüksek bilinçli insanları ile kalabalık müstesna Akdeniz'in incisi müstesna liman kentidir. İskenderun Türkiye'nin 49 ilinden büyük nüfusa sahiptir. Bu bağlamda edebiyatta sinemada kültürel aktiviteleri günün gününe izleyen bu kültürlerle özdeşleşen kimliğiyle herkese kucağını sevgiyle açmış orada yaşayıp gelişip büyümesini sağlayan bir açılımı vardır.

Andırın'lılar da herkes gibi bu fırsatları iyi değerlendiren bilinçli Türk kültürüne örf adet gelenek ve göreneklerine uygun yaşayan ve yaşam çeşitliliklerine hoşgörüler ile yaklaşan insanlardan oluşurlar.

Kısaca Andırın Gelişim Platformu Andırın ve çevresinin insanına sunulan hizmetin kalitesini arttırmak bilgi birikim ve gücünü birleşerek memleketine yöneltme gayret ve şuurunda olan her kişiyi en derin saygı ve muhabbetle selamlıyor ışığımızın güçlenmesi için herkesten bir mum yakmalarını istiyoruz.

Çukurovalı AŞIKLAR - 1

Ali KARAOSMANOĞLU

Çukurovalı aşıklara değinmeden önce "Çukurova" denilince bu saha hangi ili ya da illeri veyahut hangi yerleşim yerlerini içine almaktadır, bunun ortaya konması gerektiği kanaatindeyim.

Coğrafi anlamda Çukurova'ya sınır çizmek kolay ve tartışmasız ama, kültürel anlamda yaklaşıldığında nereden nereye kadar Çukurova'ya dahil etmeli. Burası fikirlere açık görünmektedir.

Benim görüşüm; 'kültür coğrafyası' olarak Çukurova, Gavur Dağlarının batısından Silifke'ye, Mut'a; oradan Karaman'a aşmadan, Toroslar'dan Niğde, Kırşehir, Kayseri, Pınarbaşı, Elbistan, Ekinözü'nden Engizek ve Ahir Dağını içine alan daha çok konar göçer kültürünün etkisinde oluşmuş bir sahadır.

Bu sınırları belirlerken aynı zevkin ses tadından yola çıktım. Bu sesi almamızda bize en öncü güç olan Çukurova'da yetişen aşıklar bu alandaki kültürün oluşmasında en önemli etkenlerdendir.

Kimdir bu aşıklar?

Çukurova'da yetişen aşıkların, günümüzdekiler hariç, hayatlarına ait kesin bilgilere ulaşmamız mümkün değildir. Onlara ait bilgiler, kendi ürünleri olan şiirlerden yola çıkılarak yorum şeklinde verilmektedir. Biraz geniş anlatımla, nerede doğup nerede öldükleri, mezarlarının nerede olduğu, doğum ve ölüm yılları, gerçek adlarının, boylarının ne olduğu kayıtlarda yoktur. Bu gibi bilgiler aşıkların şiirleri içerisindeki bazı tarihi olaylardan, kişilerden, kendi söylemlerinden hareketle belirlenmeye çalışılmaktadır ki, bu da bir nokta da tahmin durumunda kalmaktadır.

Ben de Çukurova'da yetişen aşıkların şiirlerinden yola çıkarak onlar hakkında kısa kısa antolojik bilgi aktaracağım.

**Ilgıt ılgıt esen seher yelleri
Sol Gavur dağının başı duman mı
Deli gönlüm ne kaynayıp coşarsın
Yoksa bugun delirdiğin zaman mı**

Dörtlüğün kime ait olduğunu Çukurova'da yetişmiş ya da türkülerle büyümüş herkes eminim anlayıvermiştir. Karacaoğlan, Çukurova'da yetişmiş bilinen ilk aşıktır. Çukurova'nın dili, giyimi, yemek kültürü; konup göçmesi, inancı doğaya ve hayata bakışı Karacaoğlan'ın dilinde türkü olup sunulur yüzyıllar ötesinden bize. Ayrıca 17. yüzyılda yaşadığı sanılan Karacaoğlan, kendisinden sonra gelen bütün Çukurovalı aşıklara ustalık etmiştir. Bu ustalık bugün devam ettiği gibi daha yüzyıllar ötesine söz çırakları/ustaları yetiştirecek görünmektedir. Gene Karacaoğlan'ın etkisinden olmalı Çukurova 17. yüzyıldan günümüze her zaman aşık çıkarmıştır. Diğer bir ifade ile Karacaoğlan'ın tüttürdüğü baca hiç sönmemiştir.

**Gün doğar da Gündüzlü'nün başına
Göğdeli'de Sünbüllü'nün peşine
Akdağ derler duman çöker başına
Kabaktepe derler şarın var dağlar**

Şiirinden de anlaşıldığı üzere Karacaoğlan'ın dilinde Çukurova'nın tüm renkleri, havası, kokusunu bulmak mümkündür.

Dadaloğlu, Karacaoğlan'ın elinde yetişmiş; telinin biriyle de Köroğlu'nu yad etmeye çalışmış desem yanlış söylemiş olur muyum veya bu sözüme alınır mı Dadaloğlu bilemem fakat 19. asırda yaşayan aşık, Avşar boyunun içinden çıkmış Çukurova'nın bazen yiğit, bazen bazen içli sedası olmuştur.

**Bizim yaylanın kuşuna
Can dayanmaz ötüşüne
Serin yaylalar başına
Kurayım otağı şimdi**

Derken, onu kavganın içinde düşünmemiz imkansızdır, bir ova sukuneti vardır dizelerim

müziğinde ama, hep böyle değildir o; bazen Torosların bellerinde geçit vermeyen poyraz gibi hırçınlaşır.

**Bineyidim kıratımın üstüne
Alaydım dalkılıcı destime
Yetmiş atlı gelse eğer üstüme
Gösteririm size mertlik hey' olur**

Şimdi bir diğer aşığımız 19. asırda yaşadığı sanılan Aşık Hüseyin Göksun'dan Andırın'a, Andırın'dan Adana'ya dert taşır. Aşiretin derdi değildir bu, bu Çukurova'nın derdidir.

**Çin'in geçince Kalbur'un beli
Eser efil efil Geben'in yeli
Boşandı bendim de gözyaşım seli
Akar gider bir garipçe halim var**

Yine 19. asırda yaşadığı sanılan Elbeyloğlu, Gündeşlioğlu beyken kul olmayı, kulluğu yaşar ve yaşatırlar hikayelerine karışmış türkülerinde,

**Elbeyloğlu Çukurova turacı
Böyle haller benim için ne acı
Dünkü beyliğimin şimdiki gücü
Gör neyin nesidir bilemez oldum**

Gündeşli oğlu'm neyleyip de n'etmeli Bu ellerden diyar diyar getmeli Gurbetelde beni çoban dutmalı Sürü sürü dertlerime yanarak Sonra aynı yüzyılda yetişmiş 'Deli Boran' bir garip aşık; boran, zaten deli olur; neden kendisine "delinin delisi" gibi bir ad verir ki?

**Deli Boran benzin solmuş
Boğazına zıkım dolmuş
Döge döge gömgök olmuş
Kana kesmiş düşün senin**

Birkaç türküsü ile aşiretinin göç hikayesinde gene 19. asırdan günümüze ses veren Öksüz Ali (Ögsüz Ali) aşiret derdinden çok sanki kendi ögsüzlüğünün türküsünü yakar.

**Bahar yeli serin serin esiyor
Esdikçe de nefesimi kesiyor
Benim yarım her ne desem kusuyor
Ellerim koynumda gezer dururum**

19. asrın aşıkların bir diğeri Kul Halil Andırın'dan çığırır türkülerini; bu türküler fukaralığın, sabrın, aşkın yüceliğinin türküsüdür.

**Kadir kıymet bitmiş sefil fakirden
Kılar namazımı kalmam şükürden
Bilmem kasefetten bilmem fikirden
Aşkın dalgaları akışmaz oldu**

19. asrın sonlarında yetişmiş Hasibe Hatun, Telli Hatun ölüm karşısındaki çaresiz ana yüreğinin çırpınışı olmuştur, bazen yalvarır bazen başkaldırırçasına.

**Gara bulut yan geliyor
Bir acılı un geliyor
Ne deyim de ne sögleyim
Yüreğimden kan geliyor**

20. yüzyıl, Çukurova'lı aşıkların izlerini takip edebildiğimiz yılları getirmiştir. Bu yüzyılda yaşayan aşıklarımızın ürünlerinin hepsine ulaşmamız mümkün olmasa da nerede ne zaman doğdukları, nerde yaşadıkları hususunda bilgilere ulaşmak sevindiricidir.

Bu yüzyılın başlarında Elbistan'da doğup, hayatını genel anlamda Afşin'de geçirmiş Derdiçok, güzellik üzerine kuvvetli lirizm ile Karacaoğlan havasında ürünler vermiştir. Onun şu dizeleri Derdiçok'u Karcaoğlan'ın yanından ayırmamıza imkan vermediği gibi, onu Çukurova'lı aşıklar defterine kaydetmemizi adeta zorunlu kılmaktadır.

**Her gün gönlüm ister seni görmeye
Korkarım arada söz olur diye
Ela gözlüm sana umut tutardım
Güzelin ikrarı tez olur diye**

Bu yüzyılın başında Elbistan'da yetişen Aşık Çıtak'ın aşağıda verilen dörtlüğü Aşık Çıtağı aynı pınarın ayaklarında yeşeren yarpuz olduğunun ifadesidir.

**Ak sinesi cennet bağı
Henüz gelmiş sevgi çağı
Kiraz dudak al yanağı
Gören yiğide aşk olsun**

Günümüz aşıklarından sayabileceğimiz Kozanlı Hazım Demirci delidolu, Demirci. "Deli Hazım" mahlasıyla ürünler vermiştir. Aşık Demirci'nin şiirlerinde biraz hikmet, biraz sosyal içerik vardır.

**Gül dalında bülbül öter
Fakat gülde diken biter
Anlayana bu söz yeter
Dinlemeyen dinlemesin**

Halil Karabulut, Kadiri'li aşıklarımızdandır. Günümüzün kalem şairlerindedir. Onun kaleminde insanın kendi manasını anlamaya çalışmanın çabası sezilir.

**İster erkek olsun isterse dişi
İnsanı yüceltir eseri işi
Halil Hakk'a halka sevilen kişi
Veli gider yatır olur efendim**

Afşin Tanır'dan Aşık Yener'in iğneleyici dili bir güzel karşısında tutulur, yağ ile bal olur Karacaoğlanca:

**Ela gözlerine kurban olduğum
Sevdiğim mi var ki senden başka
Aklımda fikrimde gönlümde sensin
Benim kimim var ki bir senden başka**

Gene aynı Afşin Tanır'dan Hayati Vasfi Taşyürek 20. Yüzyılın aşıklık geleneği içinde yetişmiş en güçlü seslerindedir. Hayti Vasfi'de çoğu defa Ulu Ata'nın gelecek kuşaklara kutluca hatırlatmaları vardır

**Yağlı aşın tadı bol etle ama
Softanın dostluğu davetle ama
Şimdiki asalet servetle ama
Eksik olmaz itte pire yanaşma**

Ceyhanlı, 1930'lu yılların çocuğu 1960'ların öbür dünyaya gönderilmiş aşığı Ferrahi geride bıraktığı ahlî türkülerle hala bizimle yaşamaktadır.

**Ah neyleyim gönül gönül senin elinden
Her zaman ağlarım gülemem gayri
Ben bıktım usandım elin dilinden
Terk ettim sılayı dönemem gayri**

Kadiri'li Abdulvahap Kocaman, kocaman sedasıyla destan şairi olmanın haklı gururunu dizelerinde yaşatmayı hakkıyla başarmış bir aşığıdır.

**Vahap Kocamanım zalimi sevmem
Zulümden hoşlanmam mazluma
değmem
Düşmana başım dik boynumu eğmem
Vatanın, milletin kölesiyim ben**

Abdulvahap Kocaman'ın hemşehrisi Feymani kalem şairi olarak bilinse de sazını kullanabilen bir aşık olup ince ruhlı ürünler vermektedir yanık sesiyle.

**Feymani biter acılar
Yürüyen kağrı gıcılar
Kervan düzler yaylacılar
Yola bahar gelsin de gör**

Afşin'li Mahzuni Şerif'i Karacaoğlan ocağının tüten bacasına duman etsek kırılmaz, aksine

sevinir, bundan şeref duyar düşüncesindeyim. Mahsuni Şerif, dertlerimizi saziyla yenmenin mücadelesini verir bunu verirken Pir Sultan Abdal'ın nefesi sezilir deyişlerin derinliklerinde.

**Mahzuni Şerifim gayri gam yemem
Ondan ötesini kimseye demem
Ufak bedenime kefen istemem
Varsa insanlıkla saralar beni**

Bunlardan başka Hacı Karakılıç, Gül Ahmet, Ayşe Çağlayan, İmami, Arzu Bacı gibi aşıklar günümüz aşık geleneğinin Çukurova'daki seslerindedir.

Çukurova'da adı duyulmamış, bazen bir türküsü dilden dile yaşayan, bazen bir dörtlükle günümüze gelmiş kim oldukları bundan gayri bilinmeyen aşıklar da vardır. Ayrıca günümüzde de kimi kalemiyle, kimi saziyla bu geleneği içinden gelen hevesle yaşayan adını burada anmadığım birçok aşık vardır.

Anlaşıldığı üzere Çukurovada aşıklık geleneği yüzyıllardır canlı şekilde yaşayagelmıştır. Sözümün noktası yerine geçecek olan aşağıdaki dörtlük adı sanı bilinmedik Çukurovalı bir aşığa aittir ki, sözün kaynağı Andırın'ın Rifatiye Köyünden Derviş Bacak'tır Dörtlüğü babasından öğrendiğini söylüyor.

**Hep el ele gök, dağ, deniz
Çukurova yerimiz var
Önümüzde Dadaloğlu
Karacaoğlan pirimiz var**

YAZIDA YARALANILAN KAYNAKLAR:
Cahit ÖZTELLİ, Karacaoğlan, Özgür Yayınları, İstanbul, 2003.

Prof.Dr. İsmail GÖRKEM, Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu, Anahtar Kitap Yayınları, İstanbul,2006.

E. KALKAN, 20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri, Ankara, 1991.

Feyzi HALICI, Aşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri Güldestesi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara,1992.

Prof. Dr. Şükrü ELÇİN, Halk Edebiyatına Giriş, Akçay Yayınları Ankara, 1993.

Yaşar KEMAL, Sarı Defterdekiler, Yapıkredi Yayınları, İstanbul. 1997.

Mustafa ÇINKIR

Bodur çalılıklar ve küçük bitki topluluklarının oluşturduğu küçük bir tepenin güneyinde ulusu deresine çok yakın yerde idi. Dere epeyce su taşır, dere yatağı kendiliğinden yetişen dev çınar ağaçlarından oluşan milli bir parkı andırır. Çınar ağaçlarında çoğunlukla sanki insan eliyle yetiştirilmiş sarmaşıklar bol miktarda bulunur. Bu sarmaşıklarda kışın karlı ve soğuk aylarda oluşan küçük siyah üzümü andıran bir meyve oluşur. Bu meyve kara tavuk ve bazı serçe türlerine en lezzetli yiyecekler olarak yetişir. Böğürtlen ve yabani kavak ağaçları çevreye ayrı güzellikler sunarlar.

Dere yatağında bir zamanlar bol miktarda tatlı su balığı yetişir. İnsanlar balık eti ihtiyacını oradan karşılardı.

Avlanma şekli olta, suyu başka yöne çevirme, patlayıcılarla yapılan bilinçsiz avlanma, file gibi avlanma şekilleri idi.

Yapılan bilinçsiz avlanma, su kaynaklarının azalması, tarımda yapılan gübreleme, zehirli ilaç ve kimyasal madde atıklarının suya ulaşması sonunda balık nesli neredeyse tükenmiştir. Teknolojinin bilinçsiz kullanılmasının nelere mal olduğu gözlenmiştir. Değirmen çevresi ayrıca tarımın yapıldığı verimli topraklar ve diğer soğuk su kaynaklarından oluşan pınarlarla çevrili, çemre çeşit bitki topluluğu çevreye ayrı güzellik veriyordu.

Baharda orman ve arazide rengarenk kelebekler, fır dolaşan arılar, kertenkeleler, kuşlar, siyah ve başka renkte yılanlar bulunuyordu.

Tepelik alanlarda yüksek meşe ve dere yatağındaki çınarlıkta ağaç tepelerinde karga yuvalarına rastlanırdı. Bu yuvada bulunan yumurtalar ve kuş yavruları çevrede bulunan çocuklar için bir eğlence kaynağı oluşturuyordu.

Kargalar aslında çok zekalı kuşlar türündendir. Yuvalarını koyunlardan aldığı yünlerden ve yumuşak bitki çürüklerinden hazırlar, belli sayıda yumurta yapar, kuluçka sonu tüysüz yavrular yumurtadan çıkar hoş sesler çıkartırlar.

Anneleri onlara çeşitli böcekler ve çevreden sağladığı tavuk civcivlerini ikram ederlerdi. Çocuklar ağaçların tepelerindeki yuvalarına tırmanır o yavruları yere indirir oyunlar oynarlardı. Anneleri ise yavruları kurtarmak için sağa sola bağırsarak uçar çocuklara gaga atmaya çalışırlardı. Fakat kar etmezdi. Sonunda o yavrular öldürülür. Yumurtalar hedef yapıldı.

Verimli topraklarda tarım yapılır, buğday, darı, mısır, arpa, bol miktarda yetiştirilir ayrıca, karpuz, kavun, domates, biber gibi sebzelerde çok harika olurdu.

Bu tahılların hasatı ayrı bir hüner ve gayret gerektirirdi. Hasad yapılan buğday

değirmende un, bulgur, keşkek (Döğme) yapılmak üzere çevrede bulunan beş altı köyden at, kağrı, katır ve eşeklerle değirmene taşınır. Orada sıraya konular sıraya göre işlenirdi.

Değirmen toprak handan ve onun yanında bulunan üzeri çinko bir çatının altında bulunur. Suyun sekiz on metre yüksekten dar bir kanaldan taşın alt kısmında bulunan pervaneye çarpması sonucu suyun gücünden yararlanılarak çalışırdı.

Pervaneye çarpan su köpük ve çevreye inanılmaz güzellik saçardı. Su içine bulunan balıklar ve yavruları suya dökülen buğday tanelerinden yer ve çok güzel büyülerdi.

Değirmen taşları bilye sistemi ile çalışan suyun gücü sayesinde çalışır. Değirmen içinde ayrıca hak edilen buğdayları depo etmek için kullanılan tahradan üç bölüm halinde yapılmış ambar ve değirmen taşlarını işlemekte demir çivileri keskinleştirmekte kullanılan demir körük. Değirmende çalışan ustaların yatakları, çörek yapmakta kullanılan taşlar, tenekeler ve buğday ölçeği, farelerden korunmak için iki üç tane avcı kedi... o kediler çevrede bulunan yılanları, kertenkeleleri, ayrıca fareleri yer. Değirmende bulunan usta ve oraya gelen insanların yemeklerinden artanları yer beslenirdi. Gayet bakımlı, atak, güzel ve hırçın hayvanlar.

Değirmenin hanında eşekler, atlar, katırlar ve onların sevimli yavruları... insanların peşlerinden gelen büyük avcı köpekleri kulakları küçük, boyunlarında demir tasmaları, ağız içinde dili alevi andırır. Çevreden gelen diğer köpeklerle anlaşamaz çok kötü kavgalar yaparlardı. İnsanlar onları ayırmak için üzerlerine su dökerlerdi. Han içinde bulunan hayvanların zaman zaman kükreyiş ve çevreye savurduğu çiftte, ayak sesleri, bağırışmaları ortalığı şenlendirir dururdu.

Değirmen önünde kanala yakın yerde iki tane dut ağacı ve bir tane meşe ağacı bulunurdu. Çevrede bir tümsek üzerinde düzlük, onun çevresinde çimenlik alan oturmak için ağaç iskemle ve taşlar. Çevredeki tepede yaz sıcaklarında taşlar üzerinde başlarını sallayan kertenkeleler ara sıra sağa sola hızla giden zehirli yılanlar ve Ağustos böceklerinin durmayan cırıltıları olağan şeylerdi.

Değirmene çevre köylerden insanlar gelirler. Onlar hep birbirini uzun zamandan beri tanıyan insanlar, sıcak kanlı, güler yüzlü selamlaşmayı esirgemeyen, hal hatır soran, servet peşinde çokta kendini yormayan, var olanla en iyi şekilde yaşamayı bilen kişilerdi.

Onlar kendi aralarında şakalaşır, yapılan işlerde yardımlaşma, iş bölümü vardır. Herkes başkasının işine de yardım eder, onlar çuvallara doldurulur, taşıyıcı hayvanlara yüklenir. Bulgur ve döğme (keşkek) eleklerden geçirilir. Çuvallara doldurulup hayvanlara yüklenir.

Evlerden getirilen yemekler öğle veya akşam olduğunda ortaya bir sofraya açılır birlikte paylaşarak yenilir.

Değirmen ustalarının orada yaptıkları sıcak ve nar gibi kızarmış çörekleri ayrı bir iştahla yenilir. Soğuk ayran, yoğurt, çorba, pilav, salatalar sofrada bolca bulunur. Çok yakından çıkan soğuk pınar suyu ayrı bir iştah verir.

Değirmenin sesi kulaklara hoş bir ninni gibi gelir, ağaçların gölgesinde insanı büyüler, çimenler üzerine uzaniverenler çok olurdu. Dut ağaçlarından meyveler sağa sola düşer. Kuşlar ağaçtan dut yemek için adeta yarışlırdı. Daldan dala uçuşurlar güzel sesler çıkartırlardı.

Değirmen kanalının soğuk ve köpüklü suyu nazlı nazlı akar. Çoğu kez balıklar yan dönerek beyaz karın altlarını edalca

gösterirler. Yengeçler ağır adımlarla av peşinde koşar. Yılanlar zaman zaman su üzerinde ve kanal boylarında sağa sola hızla giderlerdi. Kediler duvar ve değirmen içlerinde fareleri avlamak için siperde yere yaslanır pür dikkat dururlar.

Değirmen ustalarının üst başları bir örtüye bürünürdü. Saçları, kaşları, kirpikleri, yüzleri ve bütün kıyafetleri beyaz un tozu olurdu. Bazen değirmene çevreden ve köylerden güzel giyimli insanlar gelince ustalar onları kucaklar. Onların kıyafetlerini kirletir ve güler. Orada şaka, kardeşlik, hoşgörü, paylaşım, espri, işbölümü yatar; bencilik be doyumsuzluktan eser bile olmaz.

İnsanların evlerinde birkaç koyun, keçi, inek, öküz, at, eşek olur. Başlarını sokabilecekleri bir evi, birkaç dönüm toprağı, birkaç kök meyvesi vardır yeter. Onlar mutlu, neşe ve kahkaha atarlar.

Yüzleri donuk ve asık olmaz, kendi kendine konuşup hareketler yapmaz, ne kat nede yat peşindedirler.

Var olanla yetinebilme biraz iyi yaşam için kendini hasta etmeden mücadele vermenin gayreti içindedirler.

Eğlenceleri ortak, üzüntülerini ortak, işleri ortak her şey en güzel şekilde yapılmaya mahkum.

İnsanlar gerçekten mutlu, huzurlu, maddeye karşı hücum çok fazla değil. Erişilmeyen amaç peşinde değiller. İntihar olayı hemen hemen hiç yok. Aile huzurlu, dayak ve boşanma olayı sayısı çok sınırlı. Bundan dolayı çocuklar açta kalsalar, üstleri yırtıkta olsa mutlular. Anne ve babaları yanlarında. Onların verdiği güven, cilalı kağıt içindeki yiyecek ve süslü kıyafetlerden, ışıklı iskarpinler ve değerli jöle ve parfümlerin, pahalı cep telefonu ve bilgisayarların verdiği hazdan bin kat iyi.

Kültür-sanat-edebiyat sayfalarında yazı yazan gençlere bazı tavsiyeler

İyi bir yazı yazmak

Yazı Dersleri-10

Kadir YAŞAR

Şunu baştan hemen söyleyelim. Yazı yazmak meslek değildir. Yazı yazmayı kendine meslek edinenler başka. 'Yazmak okumak' eyleminin sonucunda bardağın dolup taşmasına bağlıdır. Buradan "hiç okumayan yazamaz" anlamı çıkmaz. Ancak dil, ifade, üslup gibi yazının temel iskeletleri okumanın getirdiği zihin açıklığı ve birikimi sayesinde oluşur.

Başarılı bir yazıyı artık dört bölüme ayırıyorlar.

Giriş: Konu, mesele, olay, durum neyse onu tespit etmek, tanımlamak. Çerçevesini çizmek

Sebebler: Konuyu, durumu tanımlamak yetmiyor. Burada konuyu niçin işlediğinizi ele alıyoruz. Bilgiler, gerekçeler aktarıyoruz.

Kanıt: Eski metinlerdeki gelişme bölümü. Konu enine boyuna ele alınıyor, işleniyor. Açıklanıyor.

Final: Konu, baştan sonra özet halinde toparlanıyor. Ama farklı ifade ve cümleler kurularak yazılmalıdır.

Okuyucular genelde yazının giriş ve sonuç paragrafına bakarlar. Her iki paragrafta tutarlı, açık, net, anlaşılır, özgün, sade olmalıdır. Bu iki paragrafta anlama sıkıntısı çeken okuyucu merak edip metnin tümüne bakmaz. Öyleyse nasıl güzel, başarılı bir yazı yazalım. Yazı için önceden çalışma gerekir. Bu üç safhada olmalı.

1.Yazma öncesi

Yazma öncesi üç adım atmalıyız.

a.Yazı için düşünme planı. Yazının planını mutlaka çıkarmalıyız

b.Yazı için hazırlık. Yazının okuma, gözleme, veri kaynaklarını tespit ederek yerine getirmeliyiz.

c.Not alma. Zihin aldaticıdır. Her şeyi

hafızaya alır ama unuttur. Bu sebeple not almamız. Sayfa aralarına kolayca bulacağımız kılavuzlarımız olmalı.

2.Yazma eylemi

Bardak dolmuş ise yazabiliriz. Bardak zaten dolu, yazabilme sorunu yok diyenler, daha önceki yazdıklarını yeniden yazarlar. Bu tekrarlar okuyucuyu sıkar. Yazı değerli bulunmaz. "Hep aynı şeyleri yazıyor" derler.

İşte yazarlara birkaç öğüt.

- ▶ Olayları olduğu gibi görün
- ▶ Beyninizde yazıyı çerçeve içine alın
- ▶ Ne söyleyeceğinizi önceden bilin
- ▶ Birine konuşuyor gibi yazın
- ▶ Heyecanlanın
- ▶ Ürettiğinize inanın
- ▶ Yargılanmayın. Hüküm vermeyin
- ▶ Olanı yazın. Oluruna bırakın
- ▶ Sözcükler etrafınızda üşüşün dursun
- ▶ Dağarcığınızın diplerine kadar ne varsa ortaya çıkarın
- ▶ Yazın, yazın. Sonradan düzeltirsiniz. Korkmayın
- ▶ Yazdığınız her cümleden bir resim çıkacakmış gibi titizlenin

3.Yazı sonrası

Yazdıktan sonra yazı tamamen oldu demeyin. Asıl zor kısım geliyor. Düzeltmeler her zaman zordur. Ama işin en zevkli tarafı da düzeltmelerdir. Düzeltmeleri bir bulmaca gibi düşünün. Buldukça zevk alırsınız. Aceleniz yoksa düzeltmeleri hemen yapmayın. Biraz zamana bırakın. Yazınız kağıt üzerinde, bilgisayar dosyasında bitmiş olsa da beyninizde hala bitmemiştir. Beyninizi o yazıyı evirir, çevirir yeniden okur, eksikleri bulur, boşlukları doldurur, yeni bilgiler

ekler. Beyninizi bekleyin. O size yardımcı olur. Birkaç düzelmeden sonra güzel bir yazı ortaya çıkar.

Bununla da yetinmeyin Türk Dili ve İmla Kılavuzu yönünden bilen birine gözden geçirtin. Artık yazınıza güvenebilirsiniz.

Yazı yazdıktan sonra şöyle de yapabilirsiniz.

- ▶ Yazınızı eleştirin. Önce kendiniz, sonra yabancı birine yazınızı eleştiriniz.
- ▶ Yazınızı Türkçe yönünden bilenlere inceletiniz.
- ▶ Yazınızı usta bir yazara, kaleme eleştiri yaptırın
- Eski metinlerde "şöyle bir toparlayacak olursak" diye başlayan bölümler olurdu. Bu bölümlere "Hülasa" derlerdi. Bizim hülasamıza gelince şunları söyleyebiliriz.
- ▶ Hedef belirle
- ▶ Çalışma planı yap
- ▶ Malzeme derle
- ▶ Oku, gözle
- ▶ Notları al
- ▶ Önce yazı taslağı çıkar
- ▶ Sonra taslağı düzelt
- ▶ Yazdıktan sonra başkasına gözden geçirt

Yazının başarısı; yani başarılı yazının sırrı, taslak yazıları düzeltmede yatar. Bir cümle ile hiç istemediğin mana ortaya çıkabilir. İmdadına düzeltmeler yetişir.

Değerli okuyucu, iyi yazı yazdığını güveniyorum. Çünkü hazırlık yapıyorsun, yazıyorsun, yazdığını düzeltiyorsun.

Kolay gelsin.

Yayla Kültürü ve Geleneği

Hüsnü KARCI

Yayla ve Yayla Kültürü Geleneği, Türklere has bir özellik olsa gerek.

Atalarımız, Ortaasya'da yaşadığı ve yaşattığı bu geleneği, savaş nedenleriyle elde ettikleri başka coğrafyalara da taşımışlardır.

Türkler, özgürlüğü seven bir millettir. Yaylacılık, bir nevi özgürlüğe kaçış demektir. İnsana yaşama sevinci veren, farklı yaşama biçimi demektir. Yaşamdan 'haz' almanın doruktaki adıdır.

Gerek Ortaasya'da, gerekse bulunduğu diğer coğrafyalarda geçimini hayvancılıkla temin eden bir kısım Türkler, göçebe yaşamı tercih etmişlerdir. Bu, basit ama 'anamlı' yaşam biçimi doğanın sertliğine; aynı zamanda cömertliğine karşı, 'yaşanabilirliğin' kazanımlarını da beraberinde getirmiştir. Soluduğunuz havadan, yediğiniz içtiğiniz her şeyden, müthiş haz alırsınız; ciğerleriniz, temiz ve yoğun oksijen arzıyla, adeta dezenfekte olur, yaşam kaliteniz artar. Kısacası, 'tatlı' bir özlemin adıdır yaylacılık.

Atalarımız, 'Yayla Geleneği'ni tabiatla uyum içerisinde sürdürme gelmişlerdir. Doğaya ve çevreye zarar vermek şöyle dursun, canlı-cansız her türlü tabiat varlıklarının yaşaması için gayret içerisinde olmuşlardır. Üretim ve diğer kullanım araç- gereçlerini de tabiata zarar vermeyecek uygunlukta geliştirmişlerdir.

Adına "Yörük" dediğimiz, 'yürüyen' anlamına gelen Türkmen boyları, geçmişte "Akıncılar" olarak da adlandırılmışlardır. Akıncılar, hem keşif hem de sınır boylarını korumak adına, hareket kabiliyeti yüksek, hızlı, öncü keşif birlikleriydiler. Akıncılar, sadece 'asker' olarak değil, 'sivil' yaşamlarını da beraberinde götürmüşlerdir.

Akıncılar, (Yörükler) Anadolu'nun fethinden önce de bu coğrafyanın Türkleşmesi için keşif amacıyla gelmiş ve yerleşmiş öncü kuvvetlerdi. Büyük çoğunluğu Ortaasya'dan kalkarak, Karadeniz üzerinden kıyı boyu Ege ve Akdeniz'e kadar intikallerini sürdürmüşlerdir.

Yörükler Coğrafyamızda; (Toroslar ve Çukurova'yı kapsayan alanda) halen konar-göçer olarak yayla geleneğini ve yayla kültürünü, sayıları azalsa da devam ettirmektedirler.

Abdülhamit Han'ın hem stratejik hem de ekonomik amaçlı, Çukurova'nın bereketli topraklarının işletilmesi yönündeki politikası, dağlarda yaşayan bir kısım yerleşik ve göçer ailelerin iskanını, bir şekilde mecbur kılmıştır. Hal böyle olunca, dağ kültürüyle yaşamakta olan Türkmen boyları, bereketli topraklar üzerinde yeni ve yerleşik yaşam biçimine ayak uydurmak durumunda kalmışlardır.

Dağların esintisine, yayla geleneği ve kültürüne alışmış olan Türkmenler, Çukurova'nın sarı sıcağından bunalınca, hasatlarını elde ettikten sonra, baharla birlikte göçleri başlar Torosların en yücelerine.

Yayla zamanı gelince gözle görülür bir telaştır başlar... Yörükler, yüzlerce yıllık geleneklerinde olduğu gibi, başta at ve deve olmak üzere, binek hayvanlarını bir gelin gibi süsleyerek, diğer hayvan sürülerini de önlerine katarak, bir şölen havasında kona-göçe, ağır ağır yaylaların patika yollarında yol alırlar. Bazen hüznü, bazen sevinçli türküler söylenir yolculuk boyunca. Türküler yakar ozanları bu olguya. Hele, siz o hayvanların mağrur edalarını bir göreceksiniz. Yaylalara uzanmanın sevincini nasıl yansıtır bir bilseniz. Şimdiki zamanlarda ise, asfalt yollar, motorlu araçlar, zaman tasarrufuyla bu geleneği iskalamış durumdadır.

Bahar gelen de Çukurova'dan hareket eden Yörüklerin en son durakları Andırın, Elbistan,

Afşin, Sarız ve Pınarbaşı yaylalarıdır. Güz mevsimine kadar yaylaların tadını çıkartan Yörükler, dönüşlerinde, birbirinden lezzetli et, süt, yoğurt ve peynir gibi ürünler elde ederler. Ürünlerini paraya çevirerek, aile bütçelerine ekstra ekonomik katkı sağlarlar.

Günümüzde yayla geleneği ve yayla kültürü; ulaşım kolaylığı ve modern araç- gereçlerle, farklı biçime dönüşmüş durumdadır. Beraberinde, doğaya zararlı atıkları da getirmektedir. Bu durum doğal yaşamı oldukça olumsuz etkilemektedir. Sularımız kirlenmeye, ormanlarımız yok olmaya yüz tutmuştur. Yayla bilincini ve yayla kültürünü almamış, görgü yoksunu kimi insanlar, şehir konforunu yaylada yaşamak isteyince, doğanın yapısına uygun olmayan malzemeler ve çarpık yapılaşmayla, fauna ve flora zarar vermektedirler.

Artık yeni biçimlere göre, doğaya, çevreye zarar vermeyen yayla kültürü projelerini hayata geçirmenin zamanı geldi, geçiyor bile. Bilimsel yaklaşımlarla, bu konuya ivedilikle eğilerek gereğinin yapılması zaruriyet arz etmektedir.

Coğrafyamızda yaşayan her vatandaşın sorumluluğu vardır bu hususta. Herkes vatandaşlık gereği ve bilinciyle kendiliğinden duyarlı olmalıdır.

Yaylalar: Ah bu insanın kanını kaynatan yaylalar... Altmışlık- yetmişlik ihtiyarları, yirmisinde delikanlı sandıran yaylalar. Enerjiyle doldurur tüm bedenleri.

Ah o etrafı çevrelenerek yanan kızıl ateşin, parlament mavisini akşamlarla buluşma saati..! Masallar, hikayeler anlatır yaşlı dedeler; platosu doğal, dekoru doğal mekanlar. Ozanları besler bu rüyalar. Tatlı bir huzurdur, insanların tüm hücrelerine nüfuz eden.

Düşler, yeniden başlar yayla dönüşü. Ölüm-kalım olmaz ise eğer, hazırlığımız, bir dahaki sefer...

ANDIRIN LÜGATÇESİ

Celil ÇINKIR

Simitle yapılan bir çeşit köfte SIKMAN, Saç kepeğine KONAK
Yaprakların ucu dikenli küçük bir ot ŞİPBATAN, Kibara KIYAK
Tuzak kurarak bekleme haline YASAN, Ağıldaki deliğe PORTAK
İş yapmadan oturmaya AVARA DURMAK derler bizde

Tarla, büyük tarla, geniş alana SALAK, Baharata AVCAR
Parçalara ayrılmış, ortadan ikiye ayrılmış ŞAK, Yakıya CIBAR
Ekin biçerken işaret parmağına takılana PARMAKÇAK, Pas'a BAR
Pas tutmaya BAR TUTMAK derler bizde

Kan ile GARIYINAN, Meyve kurusuna KAK
Koyunla GOYUNUNAN, Uzaklaşmaya IRMAK
Koymazsan GOMAZSAN, Koyak, vadiye GOYAK
Pas tutmaya BAR BAĞLAMAK derler bizde

Ayağından AYÂNDAN, Scağa ISICAK
Abdurrahmana APDIRAMAN, Timağa DIRNAK
Atar atmaz ATDIĞIYINAN, Birden HIRTACAK
Pişman olmaya BAĞRINI DÖĞMEK derler bizde

Babanın BABİYEN, Domuz yavrusuna BANGIÇ
Ayı ile AYİNEN, Kolan dokumada kullanılan alete GILIÇ
Ayağıyla AYAYİNEN, Ezilecek derecede yumuşağa MILKIÇ
Bir şeyi una vb bulmaya BELEMEK derler bizde

Eşkele EŞŞÂNEN, Daha, işte orada DAHACIK
Tüfeginden TÜFÂNDEN, Haylaz, işe yaramaza ZIPÇIK
Giderken GEDERKEN, Semerlerin arkasına takılan KOCACIK
Öğrenmeye BELLEMEK derler bizde

Karama, kötülemeye KARAMAT, Keçiye DAVAR
Azar, paylamaya MARAT, Çiçek bozuğuna ÇAPAR
Rüzgâr almayan yere DULAT, Münakaşaya ÇINGAR
Sıklamaya BERKİŞTİRMEK derler bizde

Çekene kadar ÇEKENEÂDAR, Sağır ve dilsiz AHPRAZ
Ağılda süven yerine kullanılan tahta HACAR, Boğaz yeme içme BAAZ
Kusma, istifra İSTİFAR, Kuzeydoğudan esen soğuk yel, BOYRAZ
Hafifçe pişirmeye BÖRTLETMEK derler bizde

Harmanın taneli ve samanlı kısmına KASAR, Boğaza BAĞAZ
Eti yenen hayvanların kalınbağırsağına MUMBAR, Güzel için NOLAZ
Bir çeşit dikenli çalı ZINCAR, Deriden yapılmış su kabı GALAZ
İnek ve danalardan açığa çıkarıldığı sese BÖĞÜRMEK derler bizde

Abiye AÇBI, Meyan kökü şerbeti satana AŞLAMACI
İki dağ arasındaki düzlüğe ENİŞDİBİ, Hamile hayvana GUZLACI
Uzun kulaklı keçiye HALEBİ, Kadınların birbirine hitabı GELİNBACI
Uzun kütüğü balta ile eşit bölümlere ayırmaya BOÇNAMAK derler bizde

Yaşamsal Manifesto

Barış KABALCI

Yaşamak deyince tutunmak gelir aklıma ilkin. Hayatın serseri yakasını kavramak ya da uzatmak elini hayatın görünmeyen ama hissedilen kokusuna, rengine, acısına, tatlısına, güzelliklerine ve de çirkinliklerine... Sıcak bir yaz güneşinin ısıttığı umutlar, sonbaharda sararan yaprakların ürperten hüznü, kış perilerinin işitemediğimiz şarkılarını söyleyerek gökyüzünden serpiştirdiği kar ve insana her bitişin aslında yeni bir başlangıç olduğunu haykıran ilkbaharın gelinlikler giydirdiği nazlı, alımlı çiçek açmış ağaçları. Yaşamak, ölümlle beraber yan yana bize eşlik eden hayatı önemsemek; yaşamak çiğerleriyle değil ruhunla da nefes almaktır.

Farkında olduğun kadar yaşarsın bence. Gökyüzünün maviliğinin sonsuzluğa açılan uçsuz bucaksız bir kapı olduğunun farkındaysan anlamlıdır gökyüzü senin için. Perde inmiş gözlerine, ağırlaşmış kulakların ve hissedemiyorsa yüreğin, hayata dair tüm kapılar daralır ve belki de bir daha açılmamak üzere bir tokat gibi kapanır insanın suratına. Sonrasında hayatın tatsızlığından, renksizliğinden, insanların güvenirliktiğinden dem vuran arifane(!) sözcüklerden başka ezberi kalmaz -Friedrich Nietzsche'nin "insancıklar" dediği- insan kardeşlerimiz.

Hayatın eskiye nazaran kolaylaştığı; lakin yaşamının gün geçtikçe biraz daha güçleştiği günümüz dünyasında şikayet ettiğimiz bu zorlukların gerçekte var olup olmadığı, kendimizden uzaklaşarak, medeniyetin(!) gönüllü birer paryası olup kendi elimizle yaşamımızı çekilmez mi kıldığımız(?) sorusu takılıyor aklıma. Tüm insanlığı ilgilendiren böylesine ağır ve belki de bunaltıcı sorularla can sıkılmak istemem. O yüzden bu giriş yazısından hareketle konuyu üzerinde yaşadığımız Anadolu'nun garip, masum ve küskün memleketi olan Andırın'a getirmek istiyorum. Andırın'da yaşayan insanlara ve bu topraklarda yetişerek, bu memleketin çocuğu olup Türkiye'nin bir çok yerinde hayatlarına devam eden aziz hemşehrilerimize -belki de haddimi aşarak, seslenmek niyetindeyim.

Gerek Andırın'da yaşayan gerekse yayla döneminde bir araya gelebildiğimiz saygıdeğer büyüklerimizden eski Andırın yaşantısı üzerine dinlediklerim her zaman ilgimi çekmiştir. Andırın'ın yetiştirdiği bir çok saygıdeğer insanın küçücük ve imkanları kısıtlı bir bölgede nasıl kendilerini bu kadar

iyi yetiştirdikleri ve böylesine derin bir bilgi birikimine, kültür donanımına sahip oldukları sorusu aklıma epeyce meşgul etmiştir. Bu soruya kendimce verebileceğim cevap şudur: Andırın'da nesilden nesile aktarılan köklü bir kültür birikimi "diz dibi kültürü" dediğimiz anlatılarla, insanlarımız, ciddi bir hayat okulunda okumuştur. Bu okulda edindikleri "hayat bilgileri", bir çok kişinin geleceğe bakışında geniş bir ufku belirmesinde, esas temeli oluşturmuştur. İkinci bir husus; Andırın'ın geçmişteki saygıdeğer, arif öğretmenlerinin meziyetleri ve üstün gayretleridir. Andırın'ın geçmişinde sahip olduğu eğitimci niteliği açısından şanslı, belki de eşsiz denebilecek bir konumdadır.

Andırın eşsiz doğal yapısını giderek kaybettiği gibi, sahip olduğu engin kültür birikimini de hızla tüketmektedir. Bu durum, tüm Andırınlılar için telafisi olmayan bir sonun başlangıcıdır. Andırın'da görev yapan bir eğitimci olarak üzülerek belirtmek isterim ki; Andırın çocuklarına çağa uygun eğitim verebilecek imkanların gün geçtikçe gerisinde kalmaktadır. Bu eksiklik ilerleyen zamanlarda tedbir alınmadığı takdirde, çok daha belirgin verilerle kendisini hissettirecektir. Buradaki eksik gördüğüm husus devletin sağladığı imkanların yetersiz olduğu anlamında değerlendirilmemelidir. Andırın'da yeterince derslik ve eğitimci mevcuttur. Sorun "kişisel düşünceme" göre nicilikle değil, nitelikle ilgili bir sorundur. Andırın'da eğitime başlayan çocukların yukarıda bahsettiğim dizdibi kültüründen yoksun olarak okullara geldiğini ve giderek ufuklarının daraldığını düşünmekteyim. Bu düşüncelerime katılmayan eğitimcilerimizin aksi görüşleri varsa, bu görüşlerini bizlerle paylaşmaları, düşüncelerimizin netleşmesi açısından oldukça faydalıdır. Burada amacım birilerini suçlamak değil, elimizde delilleri olan bir gerilemeye dur demek için çareler üretebilmektedir. Andırın'da son zamanlarda gençlerin nelerle uğraştığının sosyolojik bir araştırması yapılmalıdır. Yeni açılan kahvehaneler ve internet kafelerin sayısının hızla artması düşündürücüdür.

Fiziğin temel yasalarından olan "Tabiat boşluk kabul etmez" ilkesi, bence yaşamın da temel ilkelerinden biridir. Sahipsiz bırakacağımız gençlerin yaşamındaki boşluğu mutlaka birileri ve bir şeyler dolduracak ve bu gençlerimizin zararlı fikir ve eylemlerinin bedelini, mutlaka toplum olarak hep birlikte ödeyeceğiz.

Üzülerek belirtmeliyim ki, bir çok güçlüğü aşarak; özverili çabalarla açılan öğretmenevi, bugün daha önce olduğu gibi erkek öğretmenlerimizin boş zamanlarını değerlendirdikleri bir kahvehane görüntüsü sergilemektedir. Aynı anda bir çok kişiye hizmet verebilen donanımlı bir oyun salonu olan öğretmenevinin, kapsamlı bir kütüphanesinin olmaması üzücüdür. Bu eksikliğe karşı eğitimci arkadaşlarımızın herhangi bir tepki göstermemesi ve bir kütüphane talebinde bulunmaması herkesin kişisel takdirine kalmış bir husustur. Burada birilerinin eksiklerini eşelemek gibi bir niyet içinde değilim; fakat Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilen ve çocuklarımızın geleceğe dair aydınlık bir düşünce dünyasının oluşmasında hayati önem arz eden, 100 temel eseri okumadan, öğrencilerimize okutmaya çalışmamız; akıntıya karşı kürek çekmekten öteye gitmeyecek faydasız bir uğraş olacaktır.

Andırın'da yetişen ve şu an Türkiye'nin bir çok bölgesinde yüksek makamlarda hizmet eden saygıdeğer büyüklerimizin, Andırın'la ilgili eksiklere eğilip, çözüm arayışında ortak bir birliktelik sergilemeleri bence bir lütuftan ziyade vicdani bir sorumluluk olarak değerlendirilmelidir. Takdir edersiniz ki; bir memleketin toprağında yetişip, sonrasında yetiştiğimiz toprağa sırtımızı dönmek, sorunları görmezden gelmek, açık bir vefasızlık örneğidir. Ayrıca dışarıdaki büyüklerimizin Andırın'la bağıni devam ettiren (Anne-baba, kardeş, yeğen, amca, dayı) bir yakınlık derecesi mevcuttur. Andırın'lı iş adamlarımız bir araya gelerek, yapacakları mütevazı bağışlarla çocuklarımızın bir çok eksikliğini kapatabilirler. Andırın'ın yetiştirdiği bürokratlarımız, bizlere yeni yayımlanan kitaplar gönderebilir, biz eğitimcilerin ufkunu açacak olan akademisyenler, bilim adamları, yazar ve şairlerle bağlantı kurup; bizler için konferans verdirebilirler. Bugüne kadar böylesi bir eksikliğin ezikliğini yaşayan bir eğitimci olarak; böylesi faaliyetlerin neden bu ilçede gerçekleştirilemediğine bir türlü anlam veremiyorum. Andırın'la ilgili elimizde bir çok veri, folklorik derleme ve belge bulunmasına rağmen bu konuda derli toplu tek bir yayınıımız olmaması, çok önemli bir eksiktir. Bu konuda mutlaka adım atılmalıdır.

Andırın'ın aydınlanması ve geleceğimizin sağlam temeller üzerine bina edilebilmesi amacıyla bir komisyon kurulmalıdır. Türkiye'nin bir çok şehrinde örgütlenmiş olan sivil toplum örgütlerinin böylesine bir amaca hizmet etmekten daha kutsal bir ortak noktası olamaz. Bu konuda Andırın'lı Sivil Toplum Örgütleri iletişim içinde olmalıdır. Bu birliktelik tamamen bir gönül birlikteliği olmalı ve hiçbir çıkar beklentisi içerisinde olmayan; güvenilir, samimi, dürüst bir

birliktelik gerçekleştirilmelidir. Bu konuda yapılması gereken en önemli iş, iletişim içinde olmaktır. Bu iletişim, Tırşik Dergisinde açılacak yeni bir "MESAJLAR" sayfasıyla gerçekleştirilebilir. Bu sayfayla ilgili bir mail adresi ve telefon numarası Tırşik Dergisi yöneticileri tarafından bir an önce verilmelidir. Andırın'ın sorunları, Andırın'da yaşayan halkı bu çare arayışlarının içine katmadan çözülemez. Yeni dönem belediye başkan adaylarının, Andırın'ın aydınlanması, kültürel kalkınma, turizm yatırımları, çevre düzenlemeleri (sorunları) ile ilgili atılımlar, eğitim vb. konularla ilgili projelerini kamuoyuyla paylaşmaları son derece önemlidir. Bu zamana kadar mevcut belediye başkanlarımızın hiç biri, adaylık dönemlerinde böyle bir paylaşım içine girmedi. Acaba belediye başkan adaylarımızın böyle bir projesi olacak mıdır? Bu Andırın'ın siyasi portresini kökten değiştirecek devrim niteliğinde bir yenilik olacaktır. Kamuoyu seçeceği başkanından neleri gerçekleştireceği konusunda bilgi almalıdır. Bu demokrasinin gereğidir. Sivil toplum örgütleri olarak; hesap sorabilmek için, öncelikle bizlere nelerin söz verildiğini bilmek hakkımızdır.

Andırın halkının ve özellikle "Andırın esnafının" çocuklarının geleceğiyle ilgili hangi kaygılar içinde olduklarını, açıkçası bilmek isterdim. Şurası bir gerçektir ki; gerekli eğitimi almamış bir çocuk, babasının kendine bırakacağı kibarık bir mirası kısa sürede tüketebilir. Bence bir çocuğa bırakılacak en büyük miras, çocuğun eğitimi için harcanacak kaynaklar, çocuğa sunulacak eğitim imkanlarıdır. Burada örnek vermek istemiyorum; fakat bir çok esnafımızın eğitimci arkadaşlarımızın gerçekleştirmek istedikleri sosyal ve kültürel faaliyetler için talep ettikleri küçük katkılara bakışı ortadadır. Andırın'da ticaret yapan bir çok esnaf, bu anlamda sosyal ve insani sorumluluklarından kaçınmıştır ve kaçınmaktadır. Bu konuda duyarlılık gösteren teşekkür edilmesi gereken Andırın'lı esnafı ve iş adamları yok değildir. Fakat her konuda o kişilerden yardım istenmesi, o insanların da iyi niyetlerinin törpülenmesine neden olmaktadır. Bu konuda paylaşımcı olmak; hem yükü azaltacak hem de daha güzel işlerin yapılmasına vesile olacaktır.

Bu yazıya başlarken, geleceğe dair umut dolu, gülücükler saçan, sıcak cümleler kurmak niyetindeydim; fakat "Kurşun atılan yerde şarkı söylenmezmiş." En azından benim için yazması, sizler için de okuması oldukça yorucu olan bu yazının sonunda, böylesi dileklerimi ifade etmek fırsatım var sanırım. Hepimiz adına; umut dolu, sıcak, gülen ve güldüren gönüllere sahip olmak dileğiyle, saygılar...

ANDIRIN LÜGATÇESİ

Celil ÇINKIR

Küp yapan ya da satana CERECİ, Kırık çıkıkçya SINIKÇI
Dilenciye DEŞİRİCİ, Ekin biçildikten sonra kalanları toplayana BAŞAKÇI
2-3 yaşlarında deveye KİRİNCİ, Pamuk atan kimseye, hallaca PATTIKÇI
Pişirmeye BİŞİRMEK derler bizde

Güreşte rakibe atılan çelmeye BAĞDA, Kunduğa BELEK
Buğdaya BUYDA, Hallaçlarda kirşe vurmak için tahta tokmağa ÇEK
Yanında, kenarında GIRAÇINDA, Çimlerle kaplı, sulu otağa ÇEMREK
İlyice tombullaşmaya BİLLİK BİLLİK OLMAK derler bizde

Nerede HAÇIRDA, Yıkayalım ÇİMDİREK
Tam olarak uygun olana HARÇADA, Sopaya DEYNEK
Hamileye KARNI BURNUNDA, İnşaat iskelesi ayağına EŞEK
Bastırınca pelte gibi hareket etmeye BİLİK BİLİK ETMEK derler bizde

Gidelim GEDEK, Çok fazla için AZAYLAK DEEL
Ufak ufakça GÜÇÇÜREK, Kurumuş yaprağa GAZEL
Huysuz kimseye HERKİLDEK, Pıskırılmayana GİRGEK
Keçilerin acı içinde bağırmasına BEERMEK derler bizde

Su kabağından yapılan kepeğe KEPÇEK, Çörek ile ÇÖRÂNEN
Boğazdaki imiğe HÖÖRTLEK, Binlerce, çok miktardakine HEZAREN
Hortlağa HÖRTLEK, Damlarda kirşin üzerine konulan ağca HEZEN
Becermeye BEŞİR ETMEK derler bizde

Leyleğe LÊLEK, Çok sık ve çabuk küsene KÜSEÇEN
Yağmurda başa alınan örtüye KEPENEK, Çarpanaya SAHTİYEN
Çeltik için bel küreğiyle tava yapma işine LEK, Kimi kez KİMKEN
Meyvede olgunlaşma belirtisi görünmeye BEN DÜŞMEK derler bizde

EkemişTÜLEK, Yabani sanmsağa KÖRMEN
Zülür, kadınların saçlarına PÜRÇEK, Kerpetene KELPETEN
Sulu hareketler yapana ZEVZEK, Değneçimle DEYNAMİNEN
Yerde yuvarlanmaya BELENMEK derler bizde

Eşek yavrusu, sıpaya FIRRIK, Bozuga KÜLÜSTÜR
Üst baştaki düzen, intizam GILIK, Sahura ZÖHÜR
Kasık bölgesine GAMRIK, Çömelt, diz kırarak oturt ÇÖÖDÜR
Tepeден tımağa islatmaya CİCİĞİNİ ÇIKARMAK derler bizde

İpten örülmüş kalınca bağa BAÇCIK, Parayı PARIYE
Çıra konulan yere ÇIRALIK, Boşu boşuna, pispişine KÖRKESEYE
Çok semize BİLLİK BİLLİK, Tütün bitkisinin alt yapraklarına MİSKİYE
Oyunda hileye başvurmaya ÇİLİZ ETMEK derler bizde

Çalı çırpıdan yapılan alayığa HİYMİK, Heybeye HÂBİYE
Utulacak durum, rezalet, rezilliğe MALAMATLIK, Muhtar KEHYE
Tam kapanmamış kapı, Kabuk bağlanmış yara KİNDİRİK, Pabıya İREBİYE
Suyun yerden fıskırarak çıkmasına BÜÇLEMEK derler bizde

Torosların yücelerinde alevlendi
bu "aşk" ateşi; aldı rüzgar, savurdu,
Çukurova'nın düzüne; ateşi söndü, külü kaldı geriye..!

Aşıkların Gözyaşı

Hüsnü KARCI

-Aman Süllü, tuzağa düştük, dedi Aşık! Yere yat... Yere yat...

Kurşunun nereden geldiğini anlamadan kendilerini yere attılar... Silah sesi uzaklardan yamaçlara çarparak yankılanıyordu... İkinci-üçüncü silah sesinin ardından sürüne sürüne büyükçe bir taş sığınarak korunmaya çalıştılar. Çok korkmuşlardı! Hızlı nefes alışlarında göğüsleri şişip şişip iniyordu...

Süllü, korkuyla karışık yüz ifadesiyle Aşığa bakarak:

- N'oldu Aşık, dedi; bakıyorum kendine geliverdin. Yüzündeki dervişane tabiat kayboluverdi? Şimdileyin Benli Kız'ı düşünecek halin kalmadı heral? Can önde gidiyor hemî? -Sevindin mi aslanım? Sevinme boşuna, korktuğum korktuğum yok. Canan için can feda olsun.

Birkaç kurşunun ardından silah sesi kesilmişti. Süllü:

-Sen öyle de. Gendi yüzünü göremen ya, ben senin yüzünün halini eyi görüyöm...

Aşık:

-Bre gevezeliğin sırası mı şimdi? Canımız pazara çıktı. Acep kim sıktı dersin bu kurşunları, bir fikrin var mı? Cennet Ali olabiliir mi?

Süllü:

Eğer em Cennet Ali'ye adamları zapırdadakı ulaşır. Hem, Cennet Ali attığını vurur. Boşa gürşun sıklmaz. Yok, Kırkor'un adamlarıysa, tuzağa düştük demek! Her ne ise halimiz harap Aşık! Durmanın kârı yok, buradan pırtmamız lazım. Amma nasıl! Kafamızı kaldırsak kurşunu yerik.

Bu meydana peş peşe üç silah sesi daha duyuldu! Kurşunlardan sakınmak için kafalarını iyice eğerek büzüldüler. Sonra hızla yaklaşan nal seslerini duyular. Sesin geldiği yöne; yani yola baktılar. Dört nala tırıs bir Atlı'yı fark ettiler. Atlı da kör kurşunlardan sakınmanın telaşı içerisinde korku ile atını ha bire kamçılıyordu...

Aşık, Süllü'ye:

-Süllü, gel şu Atlı'yı durdurak, bizi de terkisine alsın, dedi.

Süllü:

-Bizi niye terkisine alsın, adam canının derdine düşmüş zaten. Sen olsan durun mu?

Aşık:

-İnsanlık öldü mü?

Süllü:

-Senin de akin ödüne karışırsa insanlığın ölüp ölmediğini o zaman görürsün.

Atlı yanlarından dolu dizgin geçiyordu ki,

Hüseyin Atlı'ya seslendi:

-Emmi gurbanım bizi de al terkine. Bizim de canımız darda!

At, ani ve yüksek volümlü sestən ürktü, şaşkın duraksamanın ardından binicisinin de hayatını kurtarmak adına ağaç ve çalılarla kamuflejli yolun altındaki ırmağa doğru saptı.

Ani ünlemeden Atlı da çok korkmuştu! Deli kurşunlardan sakınacağıım derken ne yapacağını bilemedi, panikledi, dengesini kaybetti, sermerle birlikte yan yattı, yere düştü..!

-Anam... Anam! Diye sızlandı. Sebep verene de sövdü-saydı!.. "Ulan" dedi, "patacamcan sarı terler aktıttın, her kimsen yardım et. Ümmeti Müslüman mısın? Yoksa gâvür oğlu gâvür musun? Sağ eliyle sol omzunu tutarak sesin geldiği yere doğru başını çevirdi, "dutar halim kalmadı, her kimsen gel, yardım et." Kolum... Kolum... Oy anam vay anam...

At sahibinin önünde iki tur döndü, başını sallayarak sahibine doğru geldi. Sanki düşmanın duymamacasına hafif kişner gibi sesler çıkartarak, vücut diliyle bir şeyleri ifade etmeye çalışıyordu! Sahibinin yüzünü yalayarak kusuru kendinden bilip, sanki özür dileyerek gönlünü alma çabası içerisindeydi. Sonra yere yan yatarak, sahibinin sarkan sermeri düzelterek binmesine yardımcı olmak ister gibiydi. Süllü - Hüseyin koşarak Atlı'nın yardımı gelirken, güven vermek adına yaşlı Adama ünlediler:

- Korkma Emmi, korkma, bizden ziyan gelmez, dedi Hüseyin. Yardımına geliyok.

Süllü - Hüseyin bir koşuda Atlı'nın yanında

bitiverdiler. Süllü Atlı'nın düşen başlığını kafasına koyduktan sonra Atlıya sarıldı:

- Kusurumuza bakma Emmi, dedi; böyle kaza olsun istemezdi. Bir şeyin var mı? Bizde senin durumunda kaldık. Kör gürşunlar bize de atıldı! Kim olduklarını bilemiyok. Düşmanımız da yok ki! acep ne iştir, anlayamadık.

-Guluncum sızlıyor, dedi Atlı. Beni beygirime bindirin.

Süllü:

Geçmiş olsun Emmi, bize ne eziyet etsen azdır. Bilemedik. Guluncun ağrıyıyor heral?

Atlı:

-Ulan teresler, beni bindirin, dedim size. Olan oldu işte. Gürşun geliyor, Gürşuun! Daha ne eğleşiyonuz?

-Süllü

- Hüseyin, Atlı'nın yardımına koştuklarında At, yardım edecekleri duygusuyla biraz geri durarak, sahibinin binmesi için sabırsızlanıyor, aceleci, garip davranışlar sergiliyordu.

Süllü, Atlı'yı ayağa kaldırmak için, Hüseyin'de sermeri düzeltiyordu. Atlı, korkudan altını ıslatmıştı. Potur pantolonu, paçalara kadar ıslanmış pis kokuyordu.

Atlı mahçup edayla Süllü'ye:

- Gusuruma bakma yeğen, dedi; uçkuru çözemeye zaman kalmadı ki! Gorkudan işte! Acerde poturdu. İşemesine zor dikti bizim ırzı kırk Mahmut. Hödüğüme de gidiyordu zaten.

ANDIRIN POSTASI

"yaşam devam ediyor"

YIL 3 OCAK 2006 SAYI: 1096

SALI GÜNLERİ YAYIMLANIR

"suya sabuna dokunur
bir solukta okunur"
"HİZMETTE 25 YIL"

ÇİFTLİK

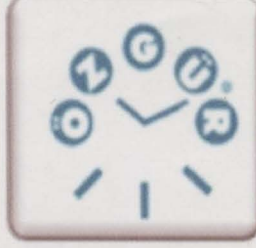
RESTAURANT

SPECIAL
SULU YEMEK ve KEBAP

Sıddık ÇERİ

Eski Osmanlı Sk. No:3 Mecidiyeköy - İSTANBUL
Tel : 0.212 274 24 54 - 274 76 62 Fax: 0.212 288 41 81

Her Zaman

Tam Kontrol

T2

AR-829E

T3

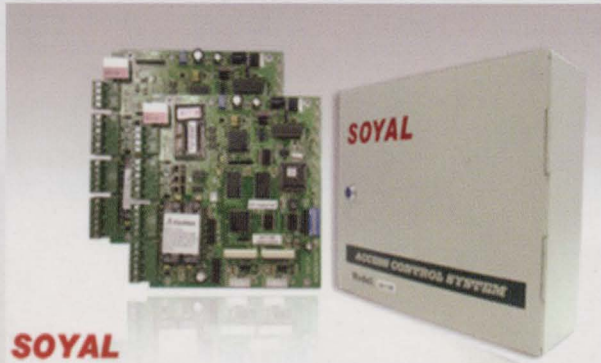

AR-716E

OZGUR ZAMAN

AR-727H

SOYAL

Access Kontrol Paneli

AR-821EF

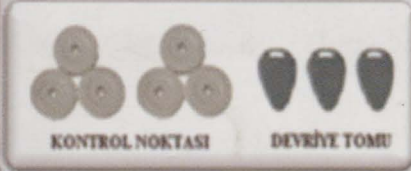
AR-757H

Access Sistem Urunleriniz
Ozгурzaman Guvencesi

ve

Soyal ve ZKS Kalitesi
ile hizmetinizdedir

OZGUARD RF
8650

Zaman Access Management
Kontrol Time and Attendance Control
Sistemleri Security Control

Sunduđu markaların, Türkiye'deki tek distribütörü...

Perpa Ticaret Merkezi B blok Kat : 12 No : 2118-19-20-21 Okmeydanı İstanbul / Turkey
Tel : +90 212 221 94 76 - 222 26 88 - 210 21 75 - 210 21 76 Faks : +90 212 222 26 87
E-mail : ozgur@ozgurzaman.com

www.ozgurzaman.com